

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati petič vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Ozadje Francove ofenzive:

Pred končno odločitvijo v Španiji

General Franco bi rad še pred Chamberlainovim prihodom v Rim izvojeval odločilno zmago, ker pričakuje, da bo v Rimu prišlo do odloči tve o bodoči usodi Španije

LONDON, 31. dec. e. Angleški politični krogi spremljajo z največjo pozornostjo razvoj situacije na Španskem. Nova Francova ofenziva po mišljenju angleških krogov predstavlja največji poizkus, ki ga je general Franco podvzel, da bi končal vojno. To silno ofenzivo generala Franca tolmačijo z notranjim položajem v Španiji in z zunanjimi političnimi razlogi. Govori se namreč, da je zavlačevanje vojne izzvalo nezadovoljstvo v samih nacionalističnih vrstah. Po informacijah angleških listov iz Rima se italijanske dobrovoljske čete v sedanji ofenzivi zadnjič udeležujejo vojne v Španiji. Namen te ofenzive pa je tudi, da general Franco, četudi ne bi mogel vojne še končati, pred prihodom Chamberlaina v Rim doseže take uspehe, da končna njegova zmaga ne bi bila več dvomljiva. V tem primeru bi Mus-

solini Chamberlaina in Halifaxa obvestil, da se je odločil za umakitev vseh italijanskih čet, da tako izpolni pogoje, da se generalu Francu prizna pravica vojujoče se stranke; verjetno pa je, da bo pristal tudi še na druge politične koncesije. V tem primeru bi se v Rimu ne razpravljalo več o španski vojni, temveč o bodočnosti nove nacionalistične Španije. V vsakem primeru smatrajo, da bo izid sedanje ofenzive pomenil preobrat v španski situaciji. Če se generalu Francu ne bo posrečilo zlomiti republikanskega odpora in če se njegova ofenziva konča samo z delnim teritorialnim uspehom, potem bo po mnenju londonskih obveščenih krogov položaj zrel za še pripravljeno akcijo angleške vlade, da vzpostavi mir na drugi podlagi, brez zmagovalcev in brez premaganec. Odločilna bitka, ki naj odloči usodo Španije, je v taki meri obrnila nase pozornost

angleške javnosti, da je italijansko-francoski spor zaradi tega kolikor toliko potisnjen v ozadje.

Poročila z bojišč

LONDON, 31. dec. AA. S španske fronte poročajo, da so republikanske čete izvedle napad v smeri proti Sarokui, ki predstavlja zvezo s francosko mejo, in ki je samo tri milje proč od meje. Če bi republikanci zavzeli Sarok, tedaj bi presekali prostovoljskim divizijam, ki so sedaj zavzele Aspe in Kobul, možnost umika. Po mnenju republikancev so prostovoljske divizije v veliki nevarnosti.

Barcelona, 31. dec. AA. Reuter. Snoči je obrambno ministrstvo objavilo naslednje uradno poročilo:

Nacionalistični načrt o ofenzivi je bil včeraj spremenjen in nacionalisti so bili prisiljeni ostati v obrambi, ker so republikanske čete začele s protinapadom in to s uspehom v raznih odsekih.

Barcelona, 31. dec. AA. Havas. Uradno poročilo republikanskega poveljstva pravi, da je sovražnik nadaljeval z ofenzivo v odseku Trempa in Balaguera ob doljem toku reke Segre. Hude borbe se nadaljujejo. Prostovoljske divizije so prodrele do Torma. Sovražni poskusi v drugih smereh se niso posrečili. Med letalsko bitko je republikansko letalstvo sestrelilo več sovražnih letal.

Saragosa, 31. dec. AA. Reuter. Vrhovno nacionalistično poveljstvo pravi, da nacionalistične čete neovirano prodirajo. V odseku Balaguera so nacionalistične čete napredovale v smeri proti Arazu kljub silnemu mrazu. Na južni fronti je bilo mesto Robera, ki je jugozapadno od Granadele zjutraj zavzeto in nacionalistične čete so zgradile most za prehod čez reko Cannas. Republikanci, ki so trdovratno branili Granadero, so se nazadnje včeraj morali umakniti po borbi na nož. Mnogo republikancev smo ujeli.

Franklin Roosevelt

predsednik ameriških Zedinjenih držav, proti kateremu je nemški tisk naperil hude kampanje zaradi njegove politike do Nemčije. Očitajo mu, da je postal največji zagovornik Židov ter da hoče organizirati križarsko vojno proti totalitarnim državam

Snežne razmere

s dne 31. XII. 1938

Kranjska gora 810 m: —11, solčno, 60 cm pršča, barometer pada, drsališče in sankališče uporabna, Rateče-Planica 870 m: —11, solčno, 54 cm pršča, vetrovno, akakalnica uporabna, Peč-Pecelj 1440 m: —10, solčno, 90 cm pršča, vetrovno, Planica-Slatina 950 m: —12, solčno, 53 cm pršča, drsališče uporabno, Bled 501 m: —11, 2 cm pršča na 60 podlage, Pokljuna 1300 m: —13, solčno, 70 cm pršča, mirno, Bohinj-Zlatorog 530 m: —10, megleno, 95 cm pršča, mirno, Sv. Janez v Bohinju 530 m: —10, megleno, 70 cm pršča, mirno, Mojstrana 650 m: —9, oblačno, 60 cm pršča, mirno, Komna 1520 m: —8, solčno, 165 cm pršča, mirno, Vogel 1540 m: —13, solčno, 150 cm pršča, mirno, Dom na Kofcah 1500 m: —12, delno oblačno, 10 cm pršča na 80 podlage, Koča pod Stozicem: —13, delno oblačno, 10 pršča na 70 podlage, Koča na Zelenici 1534 m: —17, delno oblačno, 10 pršča na 100 podlage, Vršč: —Erjavceva koča 1515 m: —18, solčno, 65 cm pršča, mirno, Gorjuše 1000 m: —12, delno oblačno, 5 pršča na 65 podlage, mirno, Koča na Smrekovcu: —11, 45 cm pršča, Skofja Loka 620 m: —6, 4 pršča na 35 podlage, mirno, Kuročček 833 m: —6, 10 pršča na 40 podlage, Polzevo 620 m: —5, oblačno, 35 cm pršča, Rakitna: —5, delno oblačno, 40 cm pršča, Kamniška Bistrica 601 m: —10, delno oblačno, 20 cm pršča na 40 podlage, Velika planina 1553 m: —9, solčno, 60 cm pršča, Dom na Kravcu 1700 m: —10, 90 cm pršča, Sodražica: —7, drobno mede, 3 cm pršča na 40 podlage, Rakel: —7, delno oblačno, 45 cm pršča, mirno, Liscia: —6, delno oblačno, 10 cm pršča na 20 podlage, Celjska koča 700 m: —10, delno oblačno, 10 cm pršča na 40 podlage, Mozirski koča 1344 m: —12, solčno, 20 cm pršča na 60 cm podlage, Mariborska koča 1080 m in Pohoraki dom 1030 m: —8, solčno, 30 cm pršča, mirno, Ruška koča 1249 m: —10, solčno, 30 cm pršča, mirno, Klopni vrh 1269 m: —15, solčno, 30 cm pršča, mirno, Senjorjev dom 1522 m: —16, solčno, 30 cm pršča na 50 podlage, Ribnica na Pohorju 715 m: —11, solčno, sreč 50 cm podlage, Sv. Lovrenc na Pohorju 433 m: —18, solčno, 50 cm pršča, mirno, Koča na Preku 1382 m: —8, solčno, 15 cm pršča na 40 podlage, mirno, Peča 1654 m: —12, solčno, 85 cm pršča, mirno, Rimski vrt 530 m: —11, 60 cm pršča, drsališče uporabno, Maribor: —12, solčno, 30 cm pršča, mirno. Stanje avtomobilskih cest: Vse glavne ceste Slovenije tudi na Pohorje so nevarne za voziloma. Cesta Trzin-Ljubljana je nevarna.

Borzna poročila.

Inozemske borze

Curib, 31. decembra. Beograd 10, Paris 11.655, London 20.605, New York 443.25, Bruselj 74.70, Milan 23.32, Amsterdam 241, Berlin 177.70, Praga 15.17, Varšava 83.70, Bukarešta 3.25.

Chamberlain ne bo posredoval v Rimu

Mussolini se zavzema za sklicanje nove konference štirih velesil

LONDON, 31. dec. e. Kakor je bilo že javljeno, Francija ne želi, da bi se Chamberlain pojavil v Rimu kot posredovalec v sporu med Francijo in Italijo. Vsekakor pa to ne pomeni, da Chamberlain ne bo razpravljal o italijanskih zahtevah glede Tunisa in Džibutija. Chamberlain samo ne bo prišel s kakimi konkretnimi predlogi, niti ne bo prevzel posredovalne vloge, kakor jo je imel v Berchtesgaden, namreč, da bi eventualno staval italijanski vladi francoske predloge ali pa posredoval za Francijo. Po vestih angleškega tiska namerava namreč Mussolini po monakovskem receptu predlagati konferenco štirih zapadnih velesil, da bi razpravljali o italijansko-francoskem sporu. Londonski "Daily News" piše, da bo francoska vlada kot dopolnitev svojega odgovora na italijansko noto z dne 17. t. m. poslala Rimu konkretne predloge, ki bodo omogočili razpravo o vprašanju Tunisa. Džibutija in Sueškega prekopa. do čim bo popolnoma izključila vsako razpravo o katerikoli teritorialni odstopitvi, ki bi jo eventualno Italija lahko zahtevala od Francije.

RIM, 31. dec. e. Ni še jasno, kako bo rešen italijansko-francoski spor. V Rimu

poudarjajo, da je italijanska vlada storila vse, kar je potrebno za ureditev francosko-italijanskih odnosov, da se prepreči nevarnost nadaljnje zaostritve in da se situacija v Sredozemskem morju ne komplicira. Italijanska nota od 17. t. m. je po trditvah tukajšnjih diplomatskih krogov dala podlago, na kateri bi se lahko pričela direktna pogajanja v vseh vprašanih, na katere se je nanašal londonski sporazum iz leta 1915, kakor tudi glede nadomestila za kolonije, ki so bile obliubljene Italiji v londonskem aktu leta 1915, ki pa na podlagi versajske mirovne pogodbe niso bila urejena. V zvezi s tem v rimskih odgovornih krogih pripominjajo, da francoski odgovor ni dovolj jasno določil stališča Francije napram Italiji. V francoskem odgovoru so iznešeni načelni ugovori in pripombe, ki za sedaj izključujejo možnost, da bi se brez zadržka pričela direktna pogajanja. Zato v Rimu poudarjajo, da čakajo, da francoska vlada, ki je vendar pripravljena na direktna pogajanja, omogoči pričetek teh pogajanj, ker italijanska vlada za poostreitev položaja v nobenem primeru ne more biti odgovorna.

Ataka na Bonneta v zbornici

Očitajo mu, da je hotel prikriti italijansko noto

Pariz, 31. dec. e. Snoči je prišlo v poslanski zbornici do živahne debate o zunanjih politikah. Narodni poslanec Sigier, socialist, je izrazil svoje začudenje, da zunanji minister Bonnet v svoji izjavi, ki jo je podal 19. t. m., ni ničesar povedal o italijanski noti, s katero je odgovarjala Italija sporazumu od 7. januarja 1935, čeprav je bila italijanska nota poslana že 17. decembra, torej dva dni popreje. Nato je govoril še komunist Peru, za njim pa predsednik desnice Louis Marin, ki je med drugim dejal: Ni dovolj, da vlada izjavi, da ne odstopimo niti pidi transke zemlje. Hočem, da se jasno ugotovi, da ne bomo ničesar storili, kar bi šlo preko sporazuma iz leta 1935. Treba je naučiti narode, da spoštujejo tuje pravice. Marinov govor je bil burno pozdravljen in zanimivo je, da mu je levica celo bolj ploskala kakor desica.

Na te izjave je nato odgovoril zunanji minister Bonnet: Za vsebino note grofa Ciana sem izvedel šele po razpravi v zbor-

nici, toda četudi bi jo prečital pred tem, ne bi bilo o njej mogoče govoriti in sicer iz dveh razlogov: prvič, ker bi lahko govoril pred skupščino šele po tem, ko bi bila njena vsebina znana ministrskemu svetu, ki se pa takrat še ni sestel. Drugič, ker nota ni bila predmet nikakega javnega poročila italijanske vlade. Na koncu govora je Bonnet izjavil, da bo vlada podala svojo izjavo o zunanji politiki v januarju.

Govorniki opozicije so zavračali trditve Bonneta, češ da dejstvo, da ministrski svet ni bil obveščen, ne opravičuje Bonneta, ker bi bil lahko ministrski svet pravočasno obvestil vsekakor še pred sejo parlamenta, na kateri je govoril. Del opozicije pa je opozarjal na dejstvo, da bi Bonnet lahko obvestil o italijanski noti parlament tudi pred sejo ministrskega sveta. Končno pa je opozicija izjavljala tudi na to, da je Bonnet v svoji izjavi tako govoril, kakor da italijanske note sploh ni in da je sporazum iz leta 1935 nedotakljiv.

Nemčija in Zedinjene države

Nemška uradna ugotovitev - Odnosaji na mrtvi točki — Ostri izpadi nemškega tiska

BERLIN, 31. dec. w. Uradno poročajo: Notranji minister Zedinjenih držav Yckes je imel tik pred božičnimi prazniki v Clevelandu govor, v katerem je hudo napadel Nemčijo in njenega voditelja Nemški poslanik v Washingtonu je proti temu vložil pr. zastopniku odsotnega zunanjega ministra oster protest. Proti dosedanemu diplomatskemu običaju pa se ameriško združeno ministrstvo ne le ni odreklo vsake zveze z izjavami notranjega ministra. nego je skušalo to izjavo zagovarjati in se je z njo solidariziral. Zato je brez pomembna izjava, s katero je izrazil zastopnik ameriškega zunanjega ministra upanje, po izboljšanju medsebojnih odnosov, ker je to nemogoče, dokler ameriška vlada služi

interesom židovstva in zanemarlja ameriško-nemške interese.

WASHINGTON, 31. dec. AA. V zunanjem ministrstvu niso hoteli dati nobene izjave v zvezi z nemško objavo, češ da so izgledi za zboljšanje odnosov med Nemčijo in Ameriko slabi, dokler bodo odvisni od židovskih koristi. Dobro poučeni krogi menijo, da je ta objava imela sam ta uspeh da je odnošaje med USA in Nemčijo privdela na mrtvo točko

BERLIN, 31. dec. br. Ves nemški tisk obirno piše o neprijetnem stališču ameriških Zedinjenih držav do Nemčije in hudo napada Roosevelta in njegovo vlado.

»Völkischer Beobachter« naglašja, da se je Roosevelt docela udinjal svetovnemu židovstvu ter stopil na čelo križarske vojne proti Nemčiji. List pa izraža upanje, da se

bodo tudi v Ameriki našli trezni možje, ki ne bodo dopustili, da bi histerični hujskaci pognali ameriški narod v vojno katastrofo.

Odmev Gafencovega govora

Ugoden sprejem v Angliji — Stališče Italije do Rumunije

LONDON, 31. dec. e. V zvezi z izjavami rumunskega zunanjega ministra Gafenca poroča »Daily Telegraph«, da Rumunija očitno v resnici ne namerava dopustiti nikakoli tuje vmešavanje v svoje notranje zadeve. Izjave zunanjega ministra se morajo s tega vidika smatrati kot odgovor na zadnjo kampanjo gotovega inozemskega tiska proti Rumuniji. Zanimivo pa je, kakor list

posebej ugotavlja, da ostaja Italija prijateljsko razpoložena napram Rumuniji. Rumunski politični krogi vedo, da italijanski zunanji minister Ciano ob priliki svojega zadnjega obiska v Budimpešti ni hotel ničesar vedeti o težnjah madžarskih revizionistov nasproti Rumuniji in o njihovih teritorialnih zahtevah glede Transilvanije.

Senzacionalen proces v Berlinu

20 ljudi obtoženih zaradi nameravanega atentata na Hitlerja, Göring in Göbbelsa

Berlin, 31. dec. e. V Berlinu se 4. januarja prične pred tako zvanim ljudskim sodiščem največji veleizdatniški proces, odkar je na oblasti narodno-socialistična stranka. Bivši književnik Franc Nikisch, ki je leta 1933. izdal časopis »Widerstand« in je bil vodja desničarske radikalno-omladinske skupine z nacionalistično tendenco, je z 20 tovariši obtožen, da je pripravil atentat na vodilne osebe nacionalistične stranke, zlasti na Hitlerja, Göring in Göbbelsa. Po obtožnici so obtoženci med seboj zrebali, kdo naj izvrši atentat. Po-

ložaj obtožencev smatrajo za brezupen, ker noben odvetnik ni hotel prevzeti obrambe. Računajo, da bo izrečenih 17 ali celo 18 smrtnih obsodb. Občinstvo ne bo smelo k razpravi, ki bo trajala 8 dni. Nikisch in drugi se nahajajo v preiskovalnem zaporu Berlin-Moabit, kjer je sedaj 80 odstotkov vseh, ki so obtoženi zaradi veleizdaje, poizkušene veleizdaje, ali vohunstva. V drugem procesu pride na vrsto nadaljnjih 100 obtožencev, ki so bili v zvezi z Nikischem. Več obsojencev iz prejšnjih razprav bodo zaslišali kot priče proti Nikischu.

Delo glavnega volilnega odbora

BEograd, 31. dec. e. Glavni volilni odbor je včeraj popoldne končal pregledovanje spisov iz vseh banovin. V ponedeljek prične plenium glavnega volilnega odbora pod vodstvom predsednika državnega sveta dr. Stefana Sagadina svoje delo. Referenti posameznih sekcij bodo na tej seji podali svoje referate, naskar bo plenium napravil svoje zaključke. Računajo, da bodo končni volilni rezultati za vso državo ugotovljeni do četrtega ali do petika. Potem bo državni odbor izvedel razdelitev mandatov, naskar bodo izvoljeni poslanci izdala polnomočja. Po poročilu glavnega volilnega odbora pa se bo to zgodilo šele po pravoslavem božiču.

Dopolnilne volitve v Turčiji

CARIGRAD, 31. dec. e. Po kongresu turške republikanske stranke pričakujejo z velikim zanimanjem sestanek glavnega volilnega odbora, ki naj določi svoje kandidate za narodne poslance, ker se je že popreje izvedelo, da bo po teh dopolnilnih volitvah več novoizvoljenih poslancev stopilo v vlado. Včeraj se je sestal glavni volilni odbor turške republikanske stranke pod vodstvom Refika Saidama, generalnega tajnika stranke in notranjega ministra. V turški veliki Narodni skupščini je 15 pravih polanskih mest. Kot siurane kandidate imenujejo Cezina Karabedžića, generala v pokloju, Huselina Jalcina in Fetiha Obara, turškega veleposlanika v Londonu. Danes je prispel v Ankaru turški poslanik v Bu-

dimpešti Behid; doznavaajo, da bo tudi on kandidiral za poslance in da bo zavzel važen položaj. Dopolnilne volitve za vsa prazna mesta bodo v soboto. Med praznimi mesti je tudi Carigrad, ki voli enega narodnega poslanca.

Kje je poštna vreča?

Ljubljana, 31. decembra
Med prevozom pošte od urada v Žužemberku do postaje Stične je te dni izginila z avta avtoprevoznika Franca Vehovca poštna vreča, v kateri je bilo 13.500 din, 8 priporočilnih pisem in precej navadne pisemske pošte. Tistega dne je bila pošta v redu izročena vozniku Stanislavu Glihi, ki jo je zaradi visokega snega naložil raje na sani in jo odpejal proti Stični. Med vožnjo pa je dohitel sani že na Krki z avtobusom prevoznika Vehovca, ki je preložil pošto na svoj voz in jo odpejal dalje proti Stični. Na kolodvoru se je Vehovec za hip odstranil od avtobusa, ko je pa oddajal pošto na vlak, je nenkrat ugotovil, da ena vreča manjka. Ves prestrašen je jel spraševati svoje uslužbence, kje je pošta, a mu tudi ti niso znali ničesar povedati. Možno je, da se je vreča izgubila že med vožnjo, še bolj verjetno pa je da je bila ukradena na kolodvoru v Stični in sicer v trenutku, ko se je Vehovec za hip odstranil in pustil svoj voz brez nadzorstva.

Vehovec je takoj obvestil oročnike, ki so uvedli prisilavko, vendar je vse povpraševanje ostalo brez uspeha in vreče niso mogli izslediti. V vreči je bilo sedem tisočakov s številkami: K 0375/578, Y 000/906 B 0361/333, P 0153/015 itd. Dalje je bilo vreti še 12 bankovcev po 500 din in 5 bankovcev po 100 din.

Vesela kronika manj veselih dogodkov starega leta

Ljubljana, 31. decembra. L. 1938. ki je pravkar v zadnjih dneh, bil je bilo nedvomno vsaj jubilejno, toliko jubilejev je bilo v njem, da se vsi niso mogli niti dostojno izvršiti in zato tudi vseh nismo praznovali. Dvajsetletnih jubilejev nismo praznovali. Toda kronist mora zapisati, kar se je zgodilo in ne, kar se ni. Zgodilo se je pa marsikaj in celo vsak mesec nekaj ter nekateri dogodki zaslužijo, da jih pogrejmemo ljudem v tolažbo in zadovoljenje, da so vse to preživeli ter kljub temu čakali novo leto, ki bo, seveda, najsmotnejše v tem stoletju.

Januar:

ZACELO SE JE Z NAPITNICAMI IN VLADNIMI KRIZAMI

Januarja so ljudje vsako leto še pod vplivom napitnic in novoletnih poslanic. Založe se z optimizmom za vse leto tako, da če čudijo, zakaj se ne začne dogajati čudeži že prve dni novega leta. Zato vesti o pesimističnih zadevah tega sveta sploh ne čitajo. Morda so pričeli leta Rooseveltovo novoletno poslanico, da bo oborožena demokracija rešila svet, in da je v pospešenem oboroževanju. Ali bi dober začetek tega reševanja. L. 1939. bi pa tudi čitali, da Japonci proti fin. in polom zaradi ravnanja s Kitajci, ki jih je dotlej že veljalo (če smemo verjeti številkam) 87 milijard v naši valuti. Prav tako se spopadajo čitatelji niso mnogo zanimali za potovanja državnikov, a še manj za vsakdanje vladne krize v Franciji in razpadanje ljudske fronte. Veselili so se pa lahko uvažanja diktature v Grčiji in se navduševali nad imenitnimi porokami. Ali se torej leto ni začelo v resnici z optimizmom? V dokaz tega naj omenimo še, da se je januarja začelo v Zenevi 100. zasedanje Društva narodov, da je bila v Bolgariji rekonstruirana vlada, da so v Nemčiji praznovali nekakšno petletnico, mi pa razne druge jubileje in da je bil v Rumuniji razpuščen parlament se preden se je prvič sestel. Določeno je bilo res dovolj in kronist je lahko izbral v domačih in tujih letih. Če hoče biti odkritost, mora priznati, da se je na bolj navdušili za severni sij, ki smo ga občudovali v noči med 25 in 26. januarjem. Nikakor pa seveda tudi ne more prezreti napetega pričakovanja veselo dogodka na Nizozemskem, ki je silno vzbudilo tudi naše čitatelje političnih vesti.

Februar:

NEZNANE PODMORNICE, GOVORANJE IN PROBLEMI

Februar je bil skoraj prekratek za toliko svetovnih dogodkov, ki so bili vsi preimenitni, da bi jih smel prezreti kronist. Četudi jih je preželi čitatelj. Na Sredozemskem morju so neznane podmornice potapljale same znane ladje. Vsi problemi so bili v osrednjem, od španskega do avstrijskega. V Nemčiji so odstavili generala, v Avstriji so pa manifestirali za nekakšno samostojnost, ko je Schuschnigg povedal, da je na sestanku s Hitlerjem obvaroval Avstrijo. Pri nas smo volili senatorje in obiskal nas je turški zvezni minister — kaj se hočete več? V Bukarešti je izginil odpravnik plovov sovjetskega poslatništva, ruski letalci so pa rešili ekspedicijski z ledeno ploščo v Rumuniji in Avstriji sta se spremenili vladi, a v Franciji je vzdržala se januarja vlada. Toda, kaj nas vse to briga, kar se je dogajalo po svetu? Ne, čitatelji se niso zanimali za govoranec in parlament, ne za Schuschnigga in ne za »napeto pričakovanje Hitlerjevih pojasnil« in jim je bilo vseeno, ali so bili problemi v osrednju ali v ozadju.

Marec:

DOBER ZAČETEK »ANŠLUSOV«

Marec je mesec revolucij, kar so letos opazili celo čitatelji časopisja. Kakor rečeno, razni problemi jih ne morejo mnogo zanimati, a za Avstrijo so se morali začeti, kar časopisje nekaj časa ni pisalo nič drugega, kakor da je samostojnost Avstrije zajamčena. »Anšlus« je pa postal že zdavnaj mednarodna beseda in kaj prav za prav pomeni, je svet spoznal po 11. marcu. Res dober začetek! Tudi Poljska je bila tedaj v svojem elementu in si je želela majhen anšlus Litve. Medtem se je potoevala za svoj anšlus Franco v Španiji in seveda zmagoval kakor že nekaj let prej in Japonci so neprestano prodirali na Kitajskem, zdaj naprej, pa zopet nazaj. Za pristne domače dogodke smo bili nekoliko v zadregi, a jih nismo posebno pogrešali, ker je bil predstavljen »v osrednju«. Nekaj zabave nam je pa nudil potres na Hrvaškem.

April:

APRILSKO VREME IN SVETOVNI DOGODKI

Prav za prav je letos vladalo vse leto aprilsko vreme v mednarodni politiki. Bilo je s pakti, sporazumi, anšlusi, »napetostmi«, zapletljivi in krizami blagoslovljeno leto. Za las je manjkalo, da nismo praznovali 70-letnice našega lista. Tedaj se je še bratil ves svet: Francozi z Italijani, Angličani s Francozi, avstrijski židi z novim režimom in ne nazadnje Japonci s Kitajci. Časopisje je pa že začelo pisati o Českoslovaški pod debelimi naslovi, da bi napad na to državo pomenil svetovno vojno. Samo po sebi se razume, da je bila v Franciji zopet vladna kriza in da je v Nemčiji glasovalo nad 99 odstotkov volilcev za vlado Angličani so priznali priključenje Avstrije Nemčiji, Českoslovaška pa aneksijo Abesinije po Italiji. Henlein je v Karlovih Varyh že razlašal zahteve in ne več želja svoje stranke. Rusi so začeli pošiljati vojaštvo na Daljni vzhod. Angličani naročajo bombardiranje v Ameriki, francoska ministrstva sta odpovala v London, kjer je bilo sklenjeno vojaško zavezništvo Francije in Anglije. Sploh sami razveseljevi dogodki.

Maj:

POMLADNE SAPICE V SVETOVNI POLITIKI

Pravo majniško razpoloženje je vladalo maja po vsem svetu, nežne pomladne sa-

pice so hladile vroča čela in samo temu je treba pripisovati, da so sprehodi vojaštva ob Českoslovaški meji ostali le sprehodi in da so povsod »reševali mirno preče probleme«. Anglija in Francija sta posredovali v Pragi, naj bi prišlo do mirne rešitve in pogajanja so se mirno nadaljevala. Kakor se pač nadaljujejo podobna pogajanja Z uspehom je bilo seveda končano zasedanje Male antante. V Zenevi je lord Halifax sentimentalno razlagal smisel angleško - italijanskega sporazuma, v Londonu je pa Henlein obvestil angleške državnike o svojih ponižnih zahtevah. Sredi meseca je govoril Mussolini, knalu potem je pa Anglija prijateljsko posredovala v Rimu, naj bi prišlo čim prej do sklenitve francosko italijanskega sporazuma. Kakor vidite, sami idilični dogodki, sama pomladna lirika, ki je nikakor ni motil ljubljanski pomladni vešalec. Da bo mera polna, naj omenimo še, da je bil celo sklenjen sporazum o vrnitvi prostovoljcev iz Španije. Razen tega je pa še svet Društva narodov prepustil svojim članicam prosto voljo glede priznanja italijanske aneksije Abesinije. Vidite, kako veselo je na svetu!

Junij:

BOMBARDIRANJE Z BOMBAMI IN PAPIRJE

Junija se je diplomatom že mudilo na počitnice in že zaradi tega bi bil svet lahko pomirjen. Verdar so imeli nesrečni diplomati toliko dela že s samim papirnatim bombardiranjem. V Španiji so »neznan« letalci zasipavali mesta z bombami, nakar so odgovarjali Angličani z vlijudnimi izrazi studa nad pobijanjem prebivalstva — v papirnatih protestih. Na Českoslovaškem so pripravljali narodnostni statut, Henlein je pa zahteval vsak dan samo nekaj več Franco je bil v Španiji proti sklenitvi premirja, v angleškem parlamentu so se pripravili, v Franciji so se obdoleževali, da podpirajo Španijo in sploh je narasčala povsod bojovitost, česar ja pri nas nismo opazili, ker smo imeli dovolj domačih dogodkov. Pomislite samo, da sta bila v Ljubljani dva kongresa, trgovski in kongres cest, da so nas zopet obiskali Bolgari, da smo obhajali jubilej tehniške srednje šole in da je bil prirejen celo protialkoholni teden! Proti koncu meseca nas je razveljal še velik požar na Viču in začele so se počitnice — mera je bila polna.

Julij:

ASTROLOGI SO BAJE NEZMOTLJIVI.

Nič dobrega nam niso napovedovali za Julij; tisti njihovi vražji aspekti so kazali zopet samo nesrečo in astrologom je treba verjeti, saj so nezmotljivi kakor papir. Kakšne nesreče so se pa dogajale julija pa svetu, res ne vemo povedati. Pri nas se ni zgodilo nič posebnega; imeli smo samo tekmo letalskih modelov in stavkali so zavarovalni uradniki. Tudi na Českoslovaškem ni bilo nobene nesreče, če iz vzamemo napoved prihoda Runcimanja. Tedaj so imeli celo sokolski zlet. Sploh je vladala julija prijetna tišina pred viharjem. Obiskovali so nas dragi gostje iz Bolgarije, Amerike itd. Julij je mesec potovanja. Pod pristojnost astrologov najbrž tudi ne spada polet Američana okrog sveta, ker se je vse srečno končalo. Potem se je zmotil še neki ameriški letalec in po pomoči priletel v Evropo. Pač pa drže napovedi astrologov za Grčijo, kjer je bil julija meseca hud potres in s tem je že potrjena njihova nezmotljivost.

Avgust:

REVMAZEM DIPLOMATOV — VELIKA NESREČA

Letos se revmatični diplomati niso utegnili pozdraviti v svetovnih zdraviliščih, kar je največja nesreča, kajti vsa svetovna politika letos spominja na revmatizem. Avgusta bi morale še trajati diplomatske počitnice, pogajanja, posredovanja, manevriranja itd. so se zavlekla čez vse poletje in diplomate je čedalje bolj trgalo po kosteh, zlasti, ko so bili napovedani nemški manevri. Potem je šel Runciman na Češko ribariti, Českoslovaška vlada je pa producirala na debelo predlogo za sporazum z Nemci. Na Daljnem vzhodu so se sporazumevali Japonci in Rusi in sporazum je bil tudi došežen. Rekonstruiranih je bilo zopet nekaj vlad, v Palestini so se klali Arabci in židi, na Bledu smo pa imeli konferenco Male antante. Dogodki so bili torej, kakor vidite, dovolj pestri. Časopisja se je zopet lotila mrzlica in čitali ste lahko vsaj da se bližajo silni kritični tedni za Francozo in da se 7. jul. pač resen celo Angličanom. Diplomati so se neprestano posvetovali in akcij ni bilo ne konca ne kraja. Tako ni morel niti navaden zemljan mirno preživeti počitnic in marsikdo je tem bolj prekinjal časopisje, čim bolj hlastno je posegal po njem. Kljub vsemu temu za loge optimizma niso še posle. Prezident Beneš je bil pa eden najzatrnejših optimistov.

September:

MNOGO GRMENJA, MALO DEŽJA

Politični reporterji so sicer pisali, da je bil september najstrašnejši, najbolj kritičen mesec letos, a jaz raje verjamem astrologom, ki so napovedali za september: »Dne 11. septembra bosta Solnce in Uran v zelo ugodnem in harmoničnem trigonu, ki ga astrologi štejejo med najbolj srečne aspekte med planeti. To zelo dobro konstelacijo, njen blagodejni in ritmični učinek bodo občutili zlasti politiki, znanstveniki in bančniki.« Zato prav nič ne verjamem, da so bili septembra prizadeti bančniki, da so vlagatelji hoteli sprazniti vse trezorje, kakor tudi ne politikom, da so preživljali na bolj kritične dneve. Bilo je v resnici mnogo grmenja, trda malo dežja. Rili so m'bilizirane armade in ljudje so bili kakor prepričani, da se bo začela vojna. Vse svet je bil zmeden in nervozen, kakor da je diplomatski revmatizem prešel na navadne zemljane. Ljudje so začeli ceniti časopisje ter so posegali po njem zato, da so ga čitali, a ne le zaradi drugih imenov. Časopisje pa tudi ni več slepomato. Na prvih straneh smo čitali naslove, da

se svet mrzlično pripravlja na vojno, o urah odločevanja o vojni in miru, o mobilizacijah in drugih takšnih zanimivih zadevah. Čitali ste lahko vesti o nemirih in krvavih spopadih, o proglašitvah, obsednega stanja, o demonstracijah, V resnici, grmenja je bilo mnogo.

Toda kaj je vse proti temu, da se je proti koncu meseca vse grmenje spremenilo v nekaj kapljic dežja, v preimenitnem monakovski sporazum ter kapitulacijo Českoslovaške!

Oktober:

SE ČESKOSLOVAŠKA — ZRELO SADIJE IN KISLO GROZDJE

Oktober je čas trgatve. Po svetu je letos marsikaj zorelo, a zdi se, da so oktobra hčrili vsi imeti trgatve na Českoslovaškem in kdor je kaj zahteval, je tudi dobil. Le poseči mu je bilo treba. Kislo grozdje je bilo samo to, kar so že drugi pobrali. Kaj o vsem tem pravi astrolog, žal, ne vem. Časopisje jim oktobra ni posvečalo primerne pozornosti, bilo je še preveč drugih dogodkov. Pri nas se seveda zopet ni zgodilo nič posebnega. V zatišju smo in vse leto smo uživali božanski mir. Oktobra so bile sicer razpisane volitve, kar nas pa seveda ni spravilo iz ravnotežja. Vse v redu! Ljudje so se počasi pomirili. Čez Českoslovaško so napravili kriz in se niso več zanimali za nadaljne delitve ozemlja, za nove avtonomije, prestolnice, vlade in predsednike republike. Po svetu jih je pa začela zanimati razdelitev kolonij. Nas vse to mnogo ne zanima. Imeli smo trgatev in začeli smo pokušati mošt in njegovo moč. Začela se je sezona pokoljev in kolon. Sploh se pa ni zgodilo nič posebnega.

November:

LUNIN MRK

Kronist bi bil v zadregi, kaj naj napiše o novembru, ko bi prav tedaj ne mrk-

Akcija nezaposlenih stavbnih delavcev

Obrazili so se na bansko upravo s prošnjo, da bi dobivali podpore

Ljubljana, 31. decembra. Ko je naglo nastopil mrz, je ostalo mnogo stavbnih delavcev brez dela. To se ponavlja vsako zimo: mrz — nezaposlenost. P ejšnja leta so dobivali stavbni tak zva ni »sezonski delavci« pozimi podpore, ki so vsaj za silo krije največje potrebe za preživljanje. Letos je pa drugače. To pove že velik napis v posloppu Javne borze dela v Ljubljani: »Stavbni (sezonski) delavci ne dobe podpore.«

Da bi pa ti nezaposleni delavci vendar prejemali podpore, so poslali na bansko upravo deputacijo s spomenico, ki jo je podpisalo 280 delavcev, katero je deputacija predložila g. banu. Predložena spomenica se glasi:

Podpisani brezposelni delavci se obračamo v imenu pretečne večine nezaposlenih delavcev iz Ljubljane in okolice na bansko upravo s prošnjo, da bi ukrenila karkoli, da pridemo tudi mi do podpore pri Javni borzi dela ter da bi med časom, dokler to vprašanje pri Javni borzi dela ne bo rešeno, odobrila večji znesek, s katerim bi Javna borza dela izplačala nam in našim težko preizkušanim družinam meseca januarja vsaj izredne podpore.

Zaradi nejasnosti nove uredbe o podpiranju nezaposlenih je večje število delavstva izgubilo podpore med nezaposlenostjo, ker se uvršča vse stavbno delavstvo, delavci v kamnolomih, delavci pri javnih delih, ki jih vodijo občine med tako zvane »sezonske« delavce, ki v zimskih mesecih ne dobe podpore.

Imamo kamnolome ki obratujejo stalno in le od časa do časa ustavijo delo, ako je preveč snega, nakaar ga po katkem presledku zopet nadaljujejo. Kamnolom mestne občine Kočevje obratuje stalno in se je pripetilo nedavno, da je zmanjkalo kredita ter je bilo zato obratovanje ustavljeno. Toda kljub temu pristevajo kamnolomniške delavce pri Borzi dela za »sezonske« in jim ne dajejo podpore, čeprav je jasno da kamnolomniška podjetja niso sezonska. Isto velja za dela pri mestnih občinah. Ta dela v okviru odobrenih kreditov trajajo pač ta-

nila luna. Po svetu se je marsikaj dogajalo, a prav za prav nič novega. Čitali ste o pogromu na žide v Nemčiji, o delitvi Českoslovaškega ozemlja, o nekakšni konferenci v Londonu, o demarših in samih takšnih premetlih zadevah, ki smo jih vsi prepolni ter prestiti. Kdo se n. p. pr. se zanima za stavke v Franciji in za govore ministrov drugje po svetu? Pri vsem tem je najhuše, da je luna mrknila samo enkrat novembra. Nekoliko smo se zabavali še s šahovskim turnirjem na Nizozemskem. Sicer je pa prav po toliko živčni napetosti, da se čitatelji spočijejo, da bodo čez nekaj časa zopet raje čitali debelo potiskan papir. Kronist je tudi zadovoljen, da mu ni treba pokvariti preveč papirja.

December:

MIR PO VIHARJIH

Kronist ne omenja novinarskega koncerta in ne 20-letnice Čankarjeve smrti; zgodilo se je sicer marsikaj tudi v zadnjem mesecu tega blagoslovljenega leta, toda časopisje danes nima nalogo, da naračita o najboljši imenitnih dogodkih. Spomnite se torej sami na dogodke, ki jih časopisje ni dovolil obdelati. Ura mo vsaj, da se niste pomirili, kaj se je dogajalo v tem mesecu. Sai ni le snežilo in tudi val mrazu ni bil edini dogodek. Seveda, carite tudi mir, ki je zavladal o bžiču in ki je bil še tem prijetnejši no tako hudih viharjih in pomolknih. Takšen mir je zavladal, da čitatelji ne more več niti spraviti iz ravnotežja (edino smuč, če se smučarji) Ne zanimamo se za pretekanje med Francozi in Italijani, ne verkanje med Francozi in Španiji, nikaar se ne zanima za vse, kar v Evropi smo nznovni božiči, v spodob, nismo niti nrmelili na Pr. 10.

Tako ob koncu leta vendar lahko ugotovimo, da se optimizmi kljub vsemu niso preveč motili: zemlja se še vedno vrti, hudiča še vedno nore ter so kljub vsemu srečni. Z vsem smo se smilili tudi s tem, da je starega leta konec. Zdi se, da se več ne moremo trčati s prerokovanji, ki so veljala za preteklo leto, na lahko sledimo z zanimanjem na bližajočo se leto, ki pa ne bo močeno bita slabše od preteklega. To je pa tudi tolažba.

ko dolgo, dokler niso krediti izčrpani. Če se krediti črpajo vse leto, taja delo tudi vse leto, če pa kreditov zmanjka, se delo ustavi. To jasno dokazuje, da ta dela niso sezonska. Vendar tudi delavci zaposleni pri takšnih delih, ne dobe podpore pri Javni borzi dela. Tudi pretečna večina stavbnega delavstva bi ne smela veljati za sezonsko delavstvo, ker je njih zaposlitev v stavbni stroki njih trajna zaposlitev ter je edino od dohodka te zaposlitve odvisno vzdrževanje njih družin.

Če bi ostalo v veljavi sedanje tolmačenje glede sezonskih delavcev, bi se zgodila stavbnim delavcem velika krivica, ker bi morali plačevati visoke prispevke za nezaposleno zavarovanje, ne bi pa imeli pravice do podpore. V nobeni humanitarni instituciji, najmanj pa v on, ki jo upravlja država, ne sme biti pri istih obvezah in dolžnostih dvoje vrste članov: eni, ki bi imeli vse pravice do podpore drugi pa, ki ne bi nikdar prejemali podpore.

Prosimo bansko upravo da blagovoli zavestiti svoj vpliv pri ministstvu socialne politike, da se sedanja uredba spremeni v prilog stavbnemu delavstvu v toliko da v tudi stavbnim delavcem, ki so bili med letom gotovo število mesecev zaposleni, prizna podpora med nezaposlenostjo.

Nadalje prosimo, naj banska uprava posreduje pri pravatelstvu javne borze dela v Ljubljani, da izide liberalnejše tolmačenje pojma »sezonski delavec« ter da se prizna podpora vsem onim delavcem ki so bili v pretekli zimi (december, januar in februar) vsaj polovico časa zaposleni, ker je s tem dokazano, da ne spadajo v vrste sezonskih delavcev, saj so delali v času, ko ni bilo sezone.

Končno prosimo, da blagovoli banska uprava odrediti poseben kredit, iz katerega bi Javna borza dela izplačevala izredne podpore vsem onim delavcem, ki so bili zaradi uvedbe nove uredbe o zavarovanju pti nezaposlenost izgubili pravico do podpore, med tem ko bi po stari uredbi podpore prejemali.

Stavbni delavci.

Gorenjski smučarji se marljivo pripravljajo na velike smučarske dneve v Kranjski gori — Tekem se udeležijo tudi žakoli

Jesenice 30. decembra. Le petih 14 dni nas loči od velikih smučarskih prireditev, ki se bodo vršile od 13. do 16. januarja v Kranjski gori. Po pravih in po izredno ugodnih snežnih razmerah soč, bo zlet gorenjskih smučarjev v Kranjsko goro ena največjih smučarskih prireditev, kar jih je bilo kdaj v naši državi. Na tem smučarskem zletu se bodo vršile tudi izbirne tekme za sesterstvo državne reprezentance za svetovno smučarsko prvenstvo.

Gorenjska zimska športna podzveza naproša široko javnost, da se te velike smučarske prireditve polnoštevilno udeležijo, da s tem naše mlade in idealne borce pri težki borbi moralno podpre. Tako velika, a težkimi fizičnimi in denarnimi žrtvami pripravljena prireditev ni samo notranja zadeva smučarskega vodstva in tekmovalcev ampak zasluži zanimanje in podporo široke javnosti, ki je tudi moralno dolžna, da podpira zimski šport, da bo čimprej zajel najširše plasti našega naroda.

Čim močnejše bo razvoju zimskega športa tem lažje bo uspeval v naših krajih tujski promet, ki daje našim mladim hotelom in turizma dobrih ekonomskih pogojev in neustim pridnim tujcem lepo eksistenco in kruh.

Generalna direktorja državnih železnic je dala za zlet gorenjskih smučarjev v Kranjski gori velike vožnje olajšave, tako

da bo vsakemu od bilzu in daleč omogočeno, da se gorenjski smučarski olimpijade udeležijo. Smučarski tekem v Kranjski gori se bodo v velikem številu udeležili člani in naraščajoči gorenjski sokolski društvo, včlanjenih v GZSP.

Na tej veliki smučarski prireditvi bo vsak udeleženec prišel v polni meri na svoj račun. Smučarji-tekmovalci bodo preizkusili svoje telesne in tehnične sposobnosti, gledalci bodo uživali pri plemeniti borbi naših najboljših vsi pa bodo uživali radosti prelestne zime in krasne zimske narave v senci naših gorskih velikanov.

Pridite vsi, ki vam je zimski šport in lastni dobroti pri srcu, pridite, Kranjska gora vas bo sprejela z odprtimi rokami, vam nudila toplo in udobno streho, prijetno zabavo in vse, kar vam srce poželi.

★

Smučarska šola za mladino

TK Skala na Jesenicah je uvedel smučarsko šolo za mladino, staro od 8 do 18 let. Smučarsko šolo vodi znan mladinski smučarski prvak Stanko Koblar. Pouk v smučanju je za vsakega prijavljenca brezplačen. Pouk v smučanju se bo začel v četrtnih na Mesarjevem travniku tik nad hotelom Paar ter vsako s edo in petek nad ljubljansko železniško progo tik ob koncu Lampetove ulice. TK Skala hoče v smučarsko šolo pritegniti čim večje

število mladine, ki bo dobila v smučanju temeljito osnovno, izvežbanj smučarji pa si bodo v smučarski šoli izpopolnili smučsko tehniko, da se bodo lahko še bolj uveljavili pri smučskih tekmah.

Življenje na sokolskem drsališču Sokolski drsalni osek je tudi letos uredil veliko drsališče, ki sega preko vsega letnega telovadšnice. Na drsališču je vsak večer lepo število drsačev obojeje spola, ki se z veliko vnamo vadijo v tej lepi, zdravi in elegantni panogi zimskega športa. Ob cestah pa zmerom stoji gruča gledalcev, ki imajo s spretnimi drsalci tudi svojo zabavo. Če bo drsališče ostalo dobro dijle časa, bodo drsalci priredili tudi drsalno tekmo ob reproducirani glasbi in umetni razsvetljavi, kar bo za Jesenice izreden sportni dogodek.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 31. decembra katoličani: Silvester

JUTRI: Nedelja, 1. januarja 1939 katoličani: Novo leto

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Pesem o zlatem zapadu ob 16. in 19. Harold Lloyd — profesor ob 21.15

KINO UNION: 13 stolov ob 16. in 19. ob 21. silvestrovanje

KINO SLOGA: Nespretni ljubimec

KINO MOSTE: »Klic Matterhorna« in »Otok tigrov«

KINO ŠIŠKA: Neustrašni ženini (nedelja)

SILVESTROVANJE LJUBLJANSKEGA SOKOLA: V Narodnem domu ob 20.30

SILVESTROVANJE SOKOLA I. NA TABORU

SILVESTROVANJE LJUBLJANSKEGA ZVONA: v hotelu Mikič

KLUB KOROŠKIH SLOVENCEV silvestrovanje v dvorani kolodvorske restavracije na glavnem kolodvoru

SENTIAKORSKI GLEDALIŠKI ODER: »Dobri vojak Švejk« ob 20.15

SILVESTROVANJE SOKOLA VIC ob 20. v Sokolskem domu

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

SENTIAKORSKI GLEDALIŠČE: »Dobri vojak Švejk« ob 20.15

Umetniška razstava Kos-Maleš-Gorše v Jakopičevem pavillonu

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6. Hodevar, Celovška cesta 62 in Gortus Moste — Zaloška cesta

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote od 8. zvečer do ponedeljka do 8. jutraj mestni zdravnik dr. Cihar Fran. Srbska ul. št. 7/I. telefon številka 36-41.

XV. Obrtniški ples

se bo vršil v soboto,

dne 14. januarja 1939.

v dvorani Kazine

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 31. decembra: ob 21. uri Trideset sekund ljubezni. Izven. Znižane cene

Nedelja 1. januarja 1939: ob 15. uri: Pika in Tonček. Izven. Mlad. predstava Ob 20. uri: Pokojnik. Izven. Znižane cene

Ponedeljek, 2. januarja 1939: zaprto

Torek, 3. januarja: Hollywood. Premiera. Premierski abonma

Sreda, 4. januarja: Dobruška 1916. Red A

Cetrek, 5. januarja: Žene na Niskavuoriju. Izven

★

Igra iz sodobnega življenja v Hollywoodu, v kateri je opisan boj dveh igralcev za uspešno uveljavljanje pri filmu. Je Newarowiczova tridejanka »Hollywood«, v kateri bodo igrali: M. Danilova, Jan — igralca iz province, Kralj — bivšega filmskega zvezdnika in Debevec — filmskega managere. Režiser: B. Kreft. Premiera bo v torek, dne 3. januarja.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Sobota 31. decembra: ob 21. uri: Roxcy. Izven. Znžane cene</

Najzabavnejši silvestrski in novoletni program

Je odlična burka, v kateri
briljirajo in Vas do solz
zabavajo Vaši komiki
ljubljenici:

Heinz Rühmann

Hans Moser in

Rudolf Carl

13 stolov

PREDSTAVE v nedeljo ob 10.30 dop. (po znižanih cenah) in popoldne ob 15., 17., 19. in 21. uri!

Vaša deviza naj bo: **S smehom na obrazu in veseljem v srcu ustopimo v novo leto 1939!**

KINO UNION

Telefon 22-21

DANES PREMIERA!

Predstave danes samo
ob 16. in 19. uri

Ob 21. uri odpade filmski
spored zaradi
silvestrskega programa
radiofonske postaje

**Sreče, zadovoljstva in uspehov polno leto 1939 želita
vsem naročnikom, sotrudnikom, inserentom in čita-
teljem »Slovenskega Naroda«**

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Srečno novo leto...

Ljubljana, 31. decembra
Če se zdaj ozremo na dogodek sta-
rega leta, sprevidimo, kako zmotljivi
racunarji smo ljudje in da navadno
pričakujemo več dobrega, kakor se
more uresničiti. Ob novem letu goji-
mo razna fantastična upanja, tolažimo
se vselej, da se bo marsikaj spreme-
nilo, in samo na boljše, ter se zazibi-
ljemo v lažen optimizem, ki je začet-
nik nevarne brezbrzičnosti ter nepre-
udarnosti. Samo sprememba koledar-
ske letnice ne more preroditi sveta ter
ne upravičevati upanja na boljše čase,
na pomirjenje v svetu in v zmago pra-
vičnosti. Kako so napovedovali mno-
gi pred letom, kako srečno bo novo
leto in da se bo v njem svet odločno
preusmeril v srečnejšo bodočnost! To-
da spomnimo se tudi napovedi, da bo
l. 1938 odločilno za nadaljnji razvoj
svetovnih dogodkov; ali bo zmagalo
90% miroljubnih ljudi na svetu nad
razkrajnim gibanjem ostalih 10%
ljudi (po Rooseveltovemu govoru), in
zmagati bi morali po vsem pričakova-
nju, ali pa bo morala večina za daljšo
dobo ostati slabotna ter razcepljena
pred disciplinirano in bojevitost manj-
šino.

Zdi se pa, da svet ni dobro razumel
Rooseveltovogo govora ali da mu ni
posvečal primerne pozornosti. Tako
zavane demokratične države so letos
doživele odločilen poraz in svetovni
dogodki so se začeli razvijati blisko-
vito v njihovo škodo. Zdi se, da ži-
vimo v časih, ki so posebno usodni za
zgodovinski razvoj in daljši dobi. Tu-
di za nas je nastopil usoden čas, kajti
Slovenci smo zelo blizu pozorišča pri-
hodnjih dogodkov svetovnega pome-
na. Morda je marsikdo za vse to še
slep in ga bo čas prehitel. Ne vemo,
ali je to pesimizem ali ne; to je kon-
čno vseeno, le pred stvarnostjo ne
smemo več zapirati oči in se utapljati
v brezbrzičnosti. Tolažilne fraze, češ,
v novem letu se lahko še marsikaj
spremeni, bi bile le škodljivo slepilo.

Izmed vseh sprememb bi bila najpo-
trebnejša sprememba ljudi; vseh tistih
neštetihi ljudi, ki žive kot popolni fa-
talisti, ne da bi jih vsaj malo skrbela
usoda sveta, in ki skoraj nikdar niti
ne mislijo na jutri. Prav ti ljudje mi-
slijo, da je s tem že vse opravljeno,
če si ob novem letu žele sreče in če

se omamljajo v napitnicah. Bolje bi
bilo vsekakor, kakor da si megla za-
vest z alkoholom in pričakovanju nove-
ga leta, da bi se nekoliko zamislili, kaj
bi bilo treba storiti v novem letu, ka-
ko čim bolj izrabiti čas, da bi bilo
naše življenje bolj smiselno, srečnej-
še ter vredno, da ga živimo.

Toda ljudje se ne spremenijo tako hi-
tro in ker se ne bodo spremenili prav
ob novem letu, bi bilo smešno tudi
pričakovati, da začetek novega leta po-
meni nastop kakršnihkoli razveselji-
vih sprememb. Vse ta organizem, ki ga
mu je podvržen posameznik in ki ga
imenujemo družbo, deluje kakor po
nekih nespremenljivih zakonih, kakor
stroj v zaletu, da ga ne moreš ustaviti
z golo roko; človek obrača, a svet se
zdi v svoji »urejenosti« nepremakljiv.
Toda samo zaradi tega, ker je prema-
lo ljudi na svetu, ki bi živeli zavestno,
zavedajoč se smisla življenja: izrabiti
čim koristneje čas v prid skupnosti,
čas, ki ti je dan. Življenja samega brez
dolžnosti ni, odnosno človeku ni le
dolžnost živeti tjavendan. In ob no-
vem letu, ko delamo razne bilance, bi
bili takšni osebni računi morda najpo-
trebnejši: kako smo živeli v starem le-
tu, zakaj nismo bili zadovoljni ter ka-
ko smo izrabili leto svojega življenja?

No, ljudje so pa lahko tudi srečni
prav zaradi tega, če so slepi za ves
svet in če jim ni treba misliti na nič,
a najmanj na usodo človeštva. Ljudje
so v vseh dobah najraje lomili kopje
za to, da smejo biti srečni v svoji ne-
umnosti in slepoti. Zato bi morda niti
ne bilo prav izpraševati jim vesti prav
ob novem letu, ko si prizadevajo tako
vneto, da bi jo čim bolj zadušili, da
bi stopili v novo leto čim bolj omam-
ljeni ter čim bolj — »srečni«. Da, ljud-
je so zadovoljni z malim in so tem
srečnejši, čim bolj meglena je pred nji-
mi bodočnost. Sicer pa bo dovolj pre-
rokov, ki bodo videli novo leto rož-
nato in ki nas bodo zopet zazibali v
sen, da bomo šli novim dnem naproti
»srečnih oči«.

Na pragu novega leta smo, a s seboj
imamo vso prtljago starega leta. V no-
vo leto nedvomno ne bo stopil novi
človek. Toda stari človek bo lahko tu-
di zadovoljen s staro »srečo«, zato:
Srečno novo leto!

zvonov iz zvonika katedrale sv. Stanislava
v Krakovu, kjer počivajo zemeljski ostan-
ki tega največjega poljskega svetnika. Sle-
dila bo Švedska s pesmijo 600 let starega
zvona katedrale vseučilišnega mesta Lun-
da.

Svica za to zanimivo in hkratu res edin-
stveno evropsko radijsko mirovno mani-
festacijo ni izbrala zvonov kakšnega mo-
gočnega božjega hrama, ampak se je od-
ločila, da bo Evropi in vsemu svetu sporo-
čila svoje novoletne mirovne želje z zvono-
m maitne, stare in skromne cerkvice v
nekem čisto neznatnem švicarskem pla-
ninskem naselju, ki so ga doslej poznali
samo robati planinci, zdaj pa bo vsej Euro-
pi in vsem ljudem na zemlji v imenu
miroljubne Švice želel spravo in mir med
narodni.

Predzadnja v tej mogočni mednarodni
prošnji za mir med narodi bo zlata pose-
stima Praga, ki bo oddajala zvoke zvonov
iz zvonika katedrale sv. Vida na Hradča-
nih, kjer počiva toliko kraljev in čeških

velmož. Oddajala bo zvoke štirih zvonov,
ki so bili med svetovno vojno edini rešeni
pred usodo, ki je vse druge dočakala v li-
varnah za topovska žrela.

Poslednja v vencu evropskih držav bo
na vrsti naša Jugoslavija (po francoski pi-
savi: Yugoslavia) in zaradi tega v abecedni
poslednji, ki bo veliko potovanje silve-
strskih in novoletnih glasnikov miru za-
ključila z zvoki zvonov mogočne zagrebške
katedrale in z njimi pozdravljala ves svet
v imenu vseh naših cerkva in veroizpovedi,
ki jih bo združila z vsemi drugimi v
Evropi iskrena in pristrana želja, da naj
bi v novem letu doživeli res pravi mir na
zemlji in pravo ljubezen med narodi.

Mogočni prošnji 23 evropskih držav, ki
si bodo nocošnjo noč želele medsebojni
mir in medsebojno ljubezen, naj bi vse to
sledilo tudi v resnici, tako da bo res ob-
veljala tista angelova napoved nad jasli-
cami:

»... in mir ljudem na zemlji!«

Lani in letos na turnirju v Hastingsu Naš velemojster Vasja Pirc že drugič na tem tradicio- nalnem božičnem turnirju

Te dni se je pričel letošnji božični tur-
nir v Hastingsu. Udeležuje se ga tudi naš
vlemojster Vasja Pirc. Turnir bo trajal
9 dni. Borilo se bo pet moških in pet
angelskih mojstrov in velemojstrov. Angle-
ži so poslali v boj sira Thomasa, go. Vero
Menčikov-Stivenson, Sergeanta. Millner-
Barryja in Golombeka. Iz tujine so se po-
trudili v prijetno in zabavno hastingško le-
tovišče dr. Euwe in Landau, oba iz mlečne
Nizozemske, Nemec Klein, madžarski pr-
vak Szabo in kot rečeno naš velemojster
Vasja Pirc.

Naš rojak ni letos prvič v Angliji oziro-
ma v Hastingsu. Podobnega božičnega tur-
nirja se je udeležil že l. 1932-33. Tedaj se
je pomaknil na drugo mesto s 6 in pol toč-
ke, dočim mu je prvo mesto odnesel s
pol točke prednosti Flohr Pirc pa je na-
zvalic temo tedaj vzbudil pozornost medna-
rodnih šahovskih krogov. Lanski veliki
uspehi na mednarodnih turnirjih v Lodzu,
na Nizozemskem in v Nemčiji so prinesli
Pircu novo laskavo povabilo v Hastings,
kamor končno tudi ne pride vsak šahovski
mojster in velemojster.

Letošnji favoriti? Dr. Euwe spada brez
dvoma med prve. Na velikem Avro-turnirju
meseca novembra je zaigral v drugi po-
lovisci s posebnim zanosom in dosegel je tej

polovici prvo mesto po točkah. Premagal
je tedaj po vrsti Fina, Capablanca in Bot-
vinnika. Po tem najnovejšem njegovem
uspehu bi mu moral dati prednost pred
vsemi drugimi. Da pa zna naš Pirc pomak-
niti tudi takega velemojstra na tretje me-
sto, seve če gre vse po sreči, je izpričal na
nizozemskem veleturnirju lani poleti, kakor
lahko danes na Silvestrovo že lahko reče-
mo. Močan top je madžarski prvak Szabo,
ki ga poznamo že iz ljubljanskega jubilej-
nega turnirja. Pa tudi Nizozemec Landau
ni od muh, ker pozna teorijo kakor malo-
kateri med mlajšimi mojstri. Angleški moj-
stri bodo na turnirju pobirali drobtinice.
Ko bi jih le ne našemu velemojstru, pa bo
stvar na pravem mestu.

Lani je bilo v Hastingsu bolj živahno,
zasedba močnejša. V areni so se zbrali Re-
shewsky, Alexander, Keres, Fine, Flohr,
Mikenas, sir Thomas, Tylor, Fairhurst in
A. Thomas. Enfant terrible tega turnirja
je bil mladi angleški mojster Alexander,
ki je s Keresom zasedel drugo in tretje
mesto, prvo je pripadlo Reshewskemu. Fi-
ne in Flohr sta se morala tolažiti s četrtem
in petim, na šestem je pa obsedel Mikenas.
Alexander ni prišel na drugo mesto z re-
mi in ni vključil, marveč s prav kleno,
napadno tehniko in znanjem. Izsilil je ne-
odločni izid kar Fineu, Keresu, Flohru in
Reshewskemu (nekateri so že stali gladko
na izgubo), torej igral je enakovredno z
največjimi velemojstri, gladko premagal pa
Mikenas, Tylorja, Fairhursta in A. Thoma-
sa v partijah, ki so po končanem turnirju
romale po šahovskih revijah.

Ali se tudi na letošnjem turnirju pojavi
podoben enfant terrible? Reshewsky si je
lani nabral 7 točk, Alexander 6 in pol, Ke-
res isto, Fine in Flohr po 6, Mikenas 5
točk. Kako daleč je do rekorda, ki sta ga
nekoč na teh turnirjih postavila Aljehin in
Dr. Vidmar? Kar z 8 in pol točke iz 91
in letos, kako bo s točkami?

V zadnji številki nizozemske šahovske
revije »Dr. Schachwereld« priobčuje dr. Eu-
we v svoji posebni rubriki partijjo Pirc-Bo-
goljubov s turnirja v Sliacu l. 1932. Pirc je
v tej partijji vprav velemojstrsko porazil
Bogoljubova. Dr. Euwe jo predločuje z la-
skavim komentarjem za našega velemojstra.

Ivanu Lahu spomenik

Ljubljana, 31. decembra
Sestavil se je odbor z nalogo, da postavi
pisatelju Ivanu Lahu vsaj skromen na-
grobnik Moramo priznati, da Slovenci radi
pozabljamo svoje velike moze, v čimer se
pač kaže pomanjkanje prave narodne za-
vesti. Še vedno velja v tem primeru, da
narod, ni vreden svojih velikih moč, če jih
ne zna ceniti. Ivan Lah je bil ljudski pi-
satelj v dobrem pomenu besede in njegovo
ime bo nedvomno živelo med narodom.

Pričakovati pa smemo tudi, da prošnja
odborna za postavitev nagrobnika Ivanu La-
hu ne bo odbila tudi pri inteligenci. V tem
primeru pač ne moremo govoriti o šrtvah,
saj gre le za skromne prispevke, da se s

njimi vsaj nekoliko oddolžimo pisatelju,
novinarju in nacionalnemu delavcu. Odbor na-
merava odkriti nagrobni spomenik ob ob-
letnici pisateljeve smrti, 18. maja. Zato je
potrebno čim prej zbrati primerno vsoto
denarja in se mora odbor obrniti na jav-
nost že zdaj. V ta namen razpošilja tiskano
prošnjo, naj bi vsak prispeval po svojih
močeh.

Upamo, da bo akcija dosegla popoln
uspeh ter da bo Ivan Lah dobil dostojen
nagrobnik.

Zaključek sokolskega tečaja

Zagorje, 30. decembra
Danes popoldne so se odcepili sokolski
tečajniki in tečajnice, ki so se tri in pol
dni udeleževali idejnega sokolskega teča-
ja, katerega je organizirala celjska župa
za svoje pripadnike. Nastanjeni so bili v
Sokolskem domu, kjer so se vršila preda-
vanja in praktične vaje, tu so se hranili
in prenočevali torej intenzivno v polnem po-
menu besede pod vodstvom župnega pro-
svetarja Draga Pahorja. Po budnici, telo-
vadbi in zajtrku je sledil teoretični del te-
čaja v mali dvorani, ki se ga je udeleževalo
redno 24 moških in 12 ženskih pripad-
nikov, mladih in navdušenih za sokolsko
stvar. ki so ves čas z zglednim zaniman-
jem sledili zanimivi snovi in se vneto
udeleževali sledenčih debat. Predavali so o
bistvenih sokolskih vprašanjih ugledni pre-
davatelji in prekaljeni sokolski delavci
bratje Smertnik Jože, dr. Kovačič Miro,
Pohar Janez, Mahkota Milan, Drago Pa-
hor, Zorko Tone, Ostanek Klun Franc, a
župna načelnica Marica Grudnova ter v
okviru tečaja na javnem predavanju v čer-
trtek polkovnik in komendant celjskega
vojnega okrožja Mihajlovič o proboju so-
lunske fronte. Tega predavanja se je ude-

ležilo tudi lepo število občinstva, ki je s
zanimanjem sledilo izvajanjem uglednega
predavatelja. Tečaj se je vršil tudi popol-
dne, nakar je sledila telovadba, ki jo je
vodil načelnik Klun France. Sledila je de-
bata, po večerji pa družabni večer. Gosti-
telji so z vso požrtvovalno vneto na naj-
bolj zadovoljiv način skrbeli za telesni do-
brobit dragih bratskih gostov tako, da je
bil uspeh tečaja kar najboljši. Ves čas je
med tečajniki vladalo sokolsko soglasje,
disciplina je bila na zgledni višini, tako da
je lahko tudi prirediteljica, celjska sokol-
ska župa z uspehom, ki mora slediti, zado-
voljna.

Mladim sokolskim delavcem in delav-
kam pa želimo, da bi v številnih telovadni-
kah — prišli so iz 17 edinic širne župe —
zanetili še bolj vroč ogenj požrtvovalnega
sokolskega dela, ki bo dihal kronano z naj-
lepšimi uspehi. Le naprej brez miru! Zdra-
vo!

Uspeh tenorista Francla v Beogradu

Ljubljana, 31. decembra

O gostovanju člana ljubljanske opere g.
Ivana Francla v beograjski operi pred bo-
žičem so obširno pisali vsi beograjski listi.
Glasbeni kritiki so ob tej priliki soglasno
priznali Franclovo pevsko kvaliteto. Gosto-
val je v Verdijevem »Plesu v maskah«.

Beograjska »Politika« je dne 25. decem-
bra priobčila recenzijo, v kateri piše dr.
Milanović poudarja: Član ljubljanske ope-
re g. Franc je že gostoval v Beogradu.
Prednostnim je kot gost pel Rikarda. Z
zadovoljstvom smo poslušali že prej mla-
dega pevca, to pot nas je pa še bolj pri-
jetno presenetil, ker je od svojega prvega
gostovanja pred meseci napredoval, da mu
je treba izreči vse priznanje. To je teno-
rist z izredno svežim, močnim kakor tudi
toplilm glasom, s katerim razpolaga s solid-
nim tehničnim znanjem. G. Franc ima tudi
neposreden igralski instinkt, ki daje nje-
govim kreacijam poln zanos. Tudi stasit je.
Vse pogoje ima, da zavzame vidno mesto
med našimi opernimi pevci kot dramatski
tenorist. Zanimalo bi nas slišati Franclo
v Lohengrinu. Lohengrin bi lahko bil zopet
uvrščen v repertoar naše opere z g. Fran-
com v naslovni vlogi.

G. Francu napravi tako dober vtis, da bi
bilo treba podvzeti vse, kar je potrebno,
da se z njegovo pomočjo reši vprašanje te-
norja v ansamblu naše opere. Sicer pa je
bil g. Franc prej nekdo, ki je v taki kombi-
naciji.

Beograjska »Pravda« je poročala: K le-
poti in uspehu vprav svečane predstave
Verdijevoga »Plesa v maskah« so pripome-
gli tudi gostje. Član ljubljanske opere g.
Franc je prispeval časten delež. S svojim
močnim, junaško pobarvanim, mladeniškim
tenorjem je kreiral Rikarda in je treba nje-
govo vlogo označiti kot odlično operno
ustvaritev.

G. Francu čestitamo k uspehu. Vse nje-
gove vrline smo spoznali že v Ljubljani,
ljubljanska kritika je vedno podčrtovala
njegov talent, sposobnost in napredek, pri
naši operni publiki je pa g. Franc že od
početka priljubljen in priznan. Po poroči-
lih iz Beograda lahko sklepamo, da g. Fran-
co bi imel premagati velikih ovir, če bi se
hotel preseliti v beograjsko opero. Upamo
pa, da bo uprava naše opere storila, da
bo odličnega tenorista ohranila v Ljublja-
ni.

Prometna nesreča

Maribor, 31. decembra

Včeraj popoldne se je pripetila na držav-
ni cesti med Gornjo Poljskavo in Framom
huda prometna nesreča. Tovorni avtomobil
zagrebške tvrdke »Tapred« je z vso silo
zavozil v osebni avtomobil grofa Attensa
iz Slov. Bistrice. Karambol je bil tako si-
len, da je osebni avto malone zdrobil. So-
fer osebne avtomobila je ostal po čud-
nem naključju nepoškodovan, vendar so ga
s veliko težavo potegnili izpod razbitega
avtomobila. Škoda znaša okrog 50.000 din.

Iz Novega mesta

— Prijetno silvestrovanje in srečno no-
vo leto želi svojim naročnikom, odjemal-
cem in poslovnim prijateljem modni salon
Anton Relelj, Novo mesto.

Cenj. občinstvu v ljubeznivo sporočava, da sva otvorila nove prostore v znani restavraciji
„PRI KATERCI“ — ROŽNA DOLINA
Danes zvečer ob 20. silvestrovanje. — Za obilen obisk se priporočava in želimo
SREČNO IN VESELO NOVO LETO
Telefon 36-77 **Katerca in Tone Primožič** Telefon 36-77

DNEVNE VESTI

— **Železniška uprava opozarja:** Izredno velik mraz zadnje dni je povzročil po vsej Evropi motnje železniškega prometa. V mednarodnem prometu nastajajo zakasnitve vlakov, ki zaradi zvez uplijeva tudi na točnost domačega, krajevnega prometa. Živahen potniški promet po progah ljubljanskega železniškega ravnateljstva vključuje velikemu mrazu pa zahteva na drugi strani železniške uprave, da vozi dokaj dolge potniške vlake, ki se dajo zaradi njihove dolžine le težko ogrevati in so zlasti zadnji vagoni hladnejši. To je po vsem razumljivo z ozirom na omejeno možnost uporabljanja lokomotivske pare za ogrevanje. Železniška uprava opozarja zaradi tega vse potujoče občinstvo, da naj računa z različnimi zakasnitvami vlakov, ker jih nikakor ni mogoče odpraviti, dokler se ne bo ves mednarodni promet polagoma spet uredil ter postal točnejši. Dalje pa prosil železniška uprava vse potujoče občinstvo, naj se za potovanje do polno toplo obleče, da se izogne mrazu v hladnejših vagonih, ki jih ni mogoče v vsakem primeru dovolj prekriti. Isto častno pa prosimo potnike, naj tudi sicer pazijo na to, da bi se že razgreti vozovi ne shladili: naj ne odpravijo po nepotrebnem oken in vrat pri vstopanju in izstopanju itd. Priporočamo tudi, naj potniki sedajo na prvenstveno potniške vozeve čim bližje lokomotivi, ker so toplejši od onih na koncu vlaka. Samo s sodelovanjem potnikov z železniškimi uslužbenci se bo lahko doseglo, da bodo tudi v sedanjih mrzlih dneh ostali potniški vozovi zadostno ogreti.

Drevi SILVESTROVANJE v Sokolskem domu v šiški

— **Novelizacija obrtnega zakona.** Na nedavni konferenci obrtniških zbornic je bilo zagrebski obrtniški zbornici naročeno izdelati skupen predlog zbornice o novelizaciji obrtnega zakona na temelju predlogov vseh obrtniškega stanja. Zagrebska Obrtniška zbornica je to delo opravila in predložila trgovskemu ministru enoten predlog obrtniškega stanja glede izpremembe in dopolnitve obrtnega zakona. Zdej pričakuje obrtniki, da skliče trgovsko ministarstvo anketo, na kateri bodo redigirali končni predlogi za Narodno skupščino.

Silvestrovanje Sokola Vič

Smeh do solz. — Ples. — Bogat spored. Začetek ob 20. uri.

— **Konferenca o novem voznem redu jadranskih vlakov.** Konferenca zastopnikov čezslovenskih, madžarskih in naših železnic glede novega voznega reda jadranskih vlakov bi morala biti 15. in 16. decembra v Ljubljani. Iz tehničnih razlogov je bila pa preložena in bo 3. in 4. januarja v Ljubljani.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI, telefon 41-79.

Vesela in duhovita komedija

Neustrašni ženin

V gl. vlogah: Heinz Rühmann, Hans Moser, Theo Lingner itd.
Današnja predstava odpade zaradi silvestrovanja Sokola!

Predstave jutri ob 3., 5., 7 in 9. uri in v ponedeljek ob pol 9. uri
SOKOL! Obiskujte in podprajte sokolski kino!

Na dan sv. Treh kraljev:
VSE ZA LJUBEZEN

— **Odlični starohrvatski spomeniki na svetovni razstavi v New Yorku.** Svetovne razstave v New Yorku, ki bo otvorjena 30. aprila 1939, se udeležijo tudi naša država. V paviljonu naše države bo razstavljena zlasti naša stara kultura, v prvi vrsti srednjeveški starohrvatski spomeniki iz Splita, Trogira, Šibenika, Knina, Senja, Boke Kotorske, Dubrovnika itd. Zdej pripravljajo odlične spomenikov v mavcu, da jih pošljejo v Ameriko.

Restavracija-kavarna KERŠIČ

SILVESTROVANJE GOLAZ
SEGEDINSKI — GOLAZOVA JUHA
SREČEN POTEK 1939!

— **Redni letni občni zbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani** bo v nedeljo 15. januarja 1939 ob 9. uri dopoldne v društveni dvorani Udruga inženjerjev v Kazini, Kongresni trg 1 I. nadstropje. Upravni odbor vabi vsa v ZKD včlanjena društva, da zanesljivo pošljejo na občni zbor svoje delegate.

— **V ločnem železniškem prometu** vlak vozi brez zamud na področju ljubljanske železniške direkcije. Dopoldne je imel večjo zamudo le brzovlak München-Beograd, ki je prišel z zamudo že na mejo. V Ljubljano je prišel z zamudo 90 minut. Beograjski brzovlak prihaja zadnje dni dopoldne v Ljubljano le z manjšimi zamudami; danes je imel 29 minut zamude.

— **Emanuel Hayne umrl.** Trboveljska premogokopna družba je izgubila nenadno svojega zvestega uradnika, upravitelja cementarne v Mojstrani. E. Hayne se je rodil 1. 1876 v Žužemberku, bil je torej že razmeroma mlad. Umrl je nenadno, zadela ga je kap. Pri TPD je bil zaposlen od leta 1923, cementarno je pa upravljal od leta 1931. Prejeto čase je bil državni uradnik, in sicer prvotno pri deželni odboru vojvodine Kranjske, potem pa pri pokrajinski upravi za Slovenijo. Hayne je zapustil že odrasla sina in hčer, a razen njiju žaluje za njim še soproga. Pogreb bo v ponedeljek ob 15. izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jčžefa na Vidovdanski cesti. Žalujočim naše iskreno sožalje!

DAJ-DAM

SILVESTROVE SPECIJALITETE
MREŽNA PEČENKA
SOCNI GOLAZ — SEGEDIN

— **Nagrade iz fonda blagopokojnega kralja Aleksandra I.** V znak hvalečnosti do blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in v spomin na njegovo tragično smrt je ravnateljstvo SUZOR-a svojčas sklenilo ustanoviti v svojem območju fond viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja. V ta fond je bila vložena temeljna glavica 200.000 din nominalne vrednosti državnega 7% investicijskega posojila. Iz tega fonda dobe vsako leto nagrade s'uslužiteljev univerz v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ter ekonomsko komercialnih visokih šol v Zagrebu in Beogradu za najboljša dela s področja socialnega zavarovanja in delavske zaštite. Za šolsko leto 1938/39 je dobil med drugimi nagrado iz tega fonda slušatelj ljubljanske univerze Tone Klementič in sicer 3.500 din za delo »Načelo zavarovanja in načelo skrbstva v jugoslovanski socialni zakonodaji, za šolsko leto 1936/37 je pa dobil 1500 din nagrade slušatelj ljubljanske univerze Rado Luznar za delo »Zaščita proti nesrečam pri električnih napravah in podjetjih«.

SREČNO NOVO LETO

Želi vsem prijateljem in znancem

Alfonz Vakselj
posl. »KINA MOSTE«

Danes ob 20. uri in jutri
ob 14.30, 17.30 in 20.30

LUIS TRENNER:

Klic Matterhorna
in
OTOK TIGROV
K udeležbi vljudo vabi
KINO MOSTE

— **Podatki o socialnem zavarovanju.** Po zadnjih podatkih »Radniške zaštite«, glasila SUZOR-ja, je znašalo število zavarovancev septembra 754.773 ter je bilo nekoliko višje kakor lani istega meseca, ko je bilo 716.674 zavarovancev. Vendar se je število zavarovancev v primerj z mesecem avgustom zmanjšalo, ker je znašalo tedaj 756.973. Razveseljuje jo, da se je povečala vspešna zavarovanja međa v primerj z lanskim letom septembra, ko je znašala 23.42 din, na 24.23 din.

Med. univ.

dr. Stanko Jereb

je otvoril zdravniško ordinacijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 29-I. Ordinira od 9. do 11. in od 4. do 5. popoldne. — Telefon 36-23.

— **Ugotovitev.** Uredništvo »Jugoslovenske revije« za Slovenijo v Ljubljani nas prosi za objavo naslednje ugotovitve: V številki »Jugoslovenske revije« za letošnji november in december je izšel članek, ki poudarja umestnost nove uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov in maksimiranje cen v istih. Ta članek je prispevala sušaska redakcija revije in torej ni stališče ljubljanske redakcije ali slovenskih krajev in slovenskih gostinskih podjetnikov, ki so odločno proti omenjeni novi uredbi, po kateri v Sloveniji nimamo sploh nobenega ne luksuznega, ne prvorazrednega hotela. V reviji objavljeni komentar je smatrati bolj za uradno stališče, gostinski podjetniki pa bodo imeli priložnost v prihodnji številki »Jugoslovenske revije« povedati svoje pomisleke in vsakako utemeljene ugovore.

— **Nesoglasje v zagrebškem »Merkurju«.** Med člani zagrebškega »Merkurja« so se pojavila nesoglasja glede vodstva društva in bolniške blaginje. Člani so razdeljeni v dva tabora. Prvotno je bila proti vodstvu društva samo manjšina, zdaj so se pa oglasili nekateri člani tudi iz večinskega tabora. Tudi ti zahtevajo naj uprava takoj odstopi in naj se skliče izredni občni zbor.

— **Korzetova veseloigra »Cigav je grunte uprizorjena v Ameriki«** v Milwaukee živeli Slovenci so uprizorili v novembru znano Korzetovo veseloigro »Cigav je grunte«. Igrači so se dobro odrezali in kritika je pisala o uprizoritvi zelo laskavo. Posebno toplo je pisala o Korzetu, ki zna vzbuditi spomine na davne čase in

DANES OB 16. in 19. uri nepozabna dvojica

Jeanette Mac Donald in Nelson Eddy
PESEM O ZLATEM ZAPADU
KINO MATICA 21-24

povezati v tujini živečega Slovenca s slovensko zibelko, kjer se z običajni ponazarje prva skrb naših dobrih mater. Človek se ob tej veseloigri reši ameriškega tempa in vrne v duhu v rojstno hišo, v pristno kmetijsko okolje. Ceniti to dobroto zna edino izseljenec. Jedro igre je zdravo, klen kmetički jezik zvem z izreki in prislovcami prijetno, težav ne dela ne igralcu ne poslušalcu. Igro bodo ponovili, kar je za ameriške razmere redkost. Pripravljajo jo v Chicago, kjer vlada za njo že veliko zanimanje.

— **Smrt znanega novinarja.** V Novem Sadu je umrl včeraj znan oševski novinar Lavoslav Selinger, star 68 let. Pred 50 leti je prišel v Ošje in stopil kot reporter v uredništvo lista »Die Drauc«. Leta 1918 je prevzel ta list, ki je pred 10 leti prenehal izhajati. Potem se je Selinger preselil v Novi Sad k svojemu zetju.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, temperatura se bo zvišala. Ponoči je nekoliko snežilo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 11, v Dubrovniku 9, v Splitu 7, na Rabu 5, na Visu 2, v Zagrebu —2, v Sarajevu —4, v Mariboru —4,7, v Ljubljani —4,8, v Beogradu —5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756,7, temperatura je znašala —6,4.

SILVESTROVANJE SOKOLA I

bo danes v vseh
prostorih na Taboru.

Bogat spored. Vstopnina Din 10.—

— **Žrtvi popadljivih psov.** Davi je prišel v bolnico delavec Janez Mikulič, doma iz Zelmlje, ki ga je na Dobrovi ugriznil pes v desno nogo. Za njim je prišla v bolnico tudi 12-letna hči poštnega uslužbenca Kristina Kresc iz Šiške, ki jo je ugriznil pes v desno roko.

— **S kropom se je opalil.** 4-letni sinček minarja iz Senčurja na Gorenjskem Milan Brožum je včeraj zvrnil nase lonec kropa in se hudo oparil po glavi in po životu.

— **Umri zaradi poškodb.** Včeraj smo poročali, da so prepejali iz Kranja v bolnico 25-letnega Marjana Šmajdka, ki je bil zaposlen v tovarni patron. Tam je ukral odra večja količina nabojev in uderila Šmajdka v život. Hudim poškodbam je mladenič včeraj popoldne podlegel.

— **Pogrešan starček.** Orožniki v Iženu polzevali za 70 letnim preužitkarjem Janežom Kokaljem, ki je že poletil brez sledu izginil. Kokalj, po domače »Johanček«, je že popreje večkrat odšel od doma, a se je vedno vrnil, samo zdaj ne. Pogrešanec je nekoliko slabotnejši in je droben, majhne postave.

SILVESTROVANJE Ljubljanskega Sokola DANES v Narodnem domu ob 12. uri.

!!!VARIETE BOMBIC NASTOPI!!!

— **Smrt pod vlakom.** V četrtek dopoldne se je pripetila bilna postaja Dolaz v Bosni težka nesreča. Šafir Varuta iz vasi Bugre se je vrnil iz Tratinke domov in krenil je po železniški progi. Za njim je na prvo vlak in šafir se je piskanja lokomotive tako ustiral, da ni mogel skočiti s proge. Lokomotiva ga je zavrnila in razmesarila tako, da je kmalu izginil.

— **Ponesrečeni smučarji na Jahorini.** V četrtek ponoči se je pripetila na Jahorini tren smučarjem nesreča. Sarajevski profesor Ubavič je odšel z dvema damama neko Zagrebčanko in neko Dubrovčanko na smuko. Smučali so se dopoldne, naenkrat je nadla gosta megla in iznenili so orientacijo. Namesto da bi krenili proti domu na Jahorini, so jo mahnil v nasprotno smer. Ker jih do večera ni bilo v dom, je poslal kapetan Uzelac za njimi vojsko patrolo, kateri so se pridružili še civilni smučarji. Vso noč so iskali ponesrečene smučarje in šele zjutraj jih je patrola našla. Vsi trije so težko onesveščeni v snegu.

— **Zagonezna smrt uradnika.** Lani 28. novembra so našli v gozdu blizu Drniša mrtvega uradnika Bratovške skladišča v Siverici Simo Mudriča. Bil je na lovu in zvečer se ni vrnil. O njegovi zagonezni smrti so se širile najrazličnejše govorice in zdaj so ljudje zopet želji govoriti o tem. Sodišče je oredilo ekshumacijo trupla.

— **Strahovito mučenje 7 letne deklice.** V vasi Gornja Gradiča pri Zenici sta delavec Camel Mehčić in njegova druga žena Rahima 8 mesecev držala 7 let staro hčerko iz prvega zakona Siko zaprt v temni in mrzli sobi ter jo mučila z lakoto in žito, da bi umrla, kar sta se hotela polastiti njenega premoženja, ki bi ga morala deklica podedovati. Nesrečno deklico sta zaprla v izbo brez oken in dala sta ji samo toliko hrane, da ni od lakote umrla. Zdravniški pregled je pokazal, da nesrečni otrok pri najboljši negi ne bo ostal živ.

Iz Ljubljane

— **Živahen promet na živilskem trgu.** Po praznikih je vladalo do danes na trgu mrtvilo, danes so se pa gospodinje precej dobro zalagale z živila na perutninskem trgu in nekoliko bolj so tudi kupovale mlečne izdelke, da se bodo mešanci tem lažje posluževali od starega leta. Perutninski trg je bil skoraj tako dobro založen s perutnino kakor pred božičem. Zelenjadni trg je bil precej dobro založen, pač zato, ker je mraz znatno popustil. Cene se po praznikih niso v splošnem spremenile. Precej draga je zelenjava, zlasti špe, ker je uvožena še ma' (razen cvetače in radica), domača bo pa kmalu razprodana (endivija), a nekaterih vrst sploh ni več naprodaj (n. pr. spinata).

— **Iz svetovskega proslava** bo tudi letos na dan sv. Save 27. januarja 1939 v prostorih »Kazinec«. Uprava srbske pravoslavne cerkvene občine prosi vse društva v Ljubljani, da ta datum blagovolijo upoštevati pri določanju svojih prirediteljev.

OB 21.15 URI PREMIERA SVAJNE BURKE

HAROLD LLOYD — PROFESOR
Rezervirajte si vstopnice že v predprodaji!
DODATEK: TEDNIK IN GLASBENI FILM SCHUBERTOVH MELODIJ!

Premiera duhovite in zabavne komedije: polne smeha in komičnih zapletljajev! NESPRETNI LJUBIMEC

V glavnih vlogah: R. A. Roberts, Trude Marlen, Theo Lingner.
KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri — jutri ob 15., 17. in 21. uri

— **Iz Zdrženje trgovcev v Ljubljani** obvešča gg. učne gospodaje, da je pričetek šole na trgovski nada'jevalni šoli dne 2. 1. 1939 ob 2. uri.

— **Iz Sami priljubljeni** sotrudniki naše radijske postaje nastopijo na letošnjem silvestrovanju v Unionski dvorani. — Pisani spored koncertnih, zabavnih in humorističnih točk bo zadovoljil vsakega obiskovalca. — Silvestrovanje se bo pričelo ob 21.30 in končalo okrog pol ene. Vstopnice so v predprodaji pri blagajni kina Uniona, kjer se dobe tudi sporedi.

— **Iz Silvestrovanje Sokola na Viču,** ki bo drevi ob 20. v Sokolskem domu, bo atrakcija posebne vrste. Mimo dveh vele-zabavnih burk, kupletov, so pripravili svoj spored prihod tudi zamorski plesalci iz Južne Afrike in pa plesni par iz Berlina. Najnovejša radio-poročila bo ta večer odajala viška radio postaja Fržolovec. O polnoči bodo alegorične slike, potem pa bo sledil ples za stare in mlade. Za dobro pijačo in izborne kolne je že poskrbel tudi gostničar Kolaric. Pridite drevi v Sokolski dom na Vič, ne bo vam žal. Tri ure smeha in nepriljubljene zabave! Na svilenje!

— **Iz Podporno društvo železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani** obvešča svoje članstvo, zlasti oni, ki plačuje svoje prispevke po pošti (upokojenci in drugi), da v smislu sklepa zadnjega obnega zbora s 1. februarjem 1939. povišana članarina od dosedanjih 6 din na 8 din, kar naj blagovolijo članstvo upoštevati pri pošiljanju članarine. Odbor.

— **Iz DAME IN GOSPODE** moderen in higitenisti brivsko-frizerski salon. — **MATE PLIVERIČ,** Ljubljana, hotel »Slone« (Franciskanska ul.).

— **Iz OBLEKE PLETENINE — KAR-NIČNIK — NEBOTIČNIK.**

— **Iz Plesni zbor »Jenke« v Kazini-Zvezda** ima jutri ob 16. uri novoletni popoldanski ples. V ponedeljek ob 20. se prične »novi začetniški tečaj za novince-dame in gosposce. Vsak torek in četrtek ob 20. »nadaljevalna tečajja«. Vsako sredo »izpopolnjevalni tečaj s poukom novitov. Dikaj-inje popust.

— **Iz V petih urah se naučite vseh najvažnejših družabnih plesov za letošnje prireditve** edino v »Jenki« šoli-Kazina-Zvezda. Informacije in posebne ure vsak dan.

— **Iz »Silvestrovanje« v Delavski zbornici** priredi Strokovna komisija za Slovenijo 31. decembra. Kdor bi se rad po domače zabaval, naj to prireditve poseti.

— **Iz Šentjakobani uprizeore drevi** in jutri zvečer ob 20.15 zabavno veseloigro »Pustolovščine dobrega vojaka Švejk« v režiji g. Battelina. Naslovno vlogo igra pri ljubljani konik g. Lavrič, v ostalih vlogah pa nastopa ves ansambel. Igra je izvrstno naštučirana in povsem na novo opremljena. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj poseti predstavlj. Ker je za predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice že v predprodaji, ki bo od danes dalje od 10. do 12., 15. do 17., ter eno uro pred začetkom predstave.

— **Iz Samo se danes v soboto in jutri na Novega leta dan** je odprta umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu skupine G. A. Kosa, M. Maleša in Fr. Goršeta. Prostor so kurjenti.

— **Iz V počastitev »pomnila blagopokojnega železniškega spretnika štefana Eržena** je ztralo stalno omizje štrajzlove gostilne na Poljanah 500 din in ga razdelilo med najpotrebnejše reveže na Poljanah, oziroma v šentpavskem okraju.

— **Iz Identifikacija nenadoma umrle ženske.** Včeraj je policija ugotovila, da je bila nenadoma v stolnici umrila ženska 60-letna Jožefa Berlan, po poklicu kuharica v Gosposki ulici 6 pri ge. Drazi Prijateljcu, doma iz Javorja pri Litiji. Pogreb pokojnice bo danes ob 16. izpred mrtvašnice splošne bolnice.

— **Iz Podružnica SVD za Šiško** ima svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v torek dne 3. januarja 1939 ob 19. uri v ljudski šoli na Gasilski cesti. Vabljeni so vsi člani.

— **Iz Proštoljina gasilska četa Ljubljana-mesto,** Mestni dom, sprejme večje število mladeničev od dovršenega 14. do 18. leta, ki imajo veselje do gasilske službe, med svoj naraščaj. Prihaje za vstop sprejema do 31. januarja 1939 v Mestnem domu.

— **Iz Silvestrovanje pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«** bo go'ovo najprijetnejša prireditve za zaključek starega leta. Pridite, da si v veseli družbi voščimo srečno novo leto.

— **Kino Union** prosi vse one cenjene obiskovalce, ki so rezervirali vstopnice za nočnejše silvestrovanje, da jih dvignejo najkasneje do 5. ure popoldne.

— **Iz Umrla so v Ljubljani** ob 23. do 29. t.m.: Korostin Franciška, roj. Nosa, 74 let, žena uradnika tob. tov. Zavri Marija, 57 let, kuharica, Azman Neža, roj. petek, 75 let, žena vrtnarja in upravitelja, Sevske Franc, 53 let, čevljar, Poljanar Milan, 10 let, sin tovarniškega de'avca, Stojkovič Gasper, 81 let, žel. spretnik v pok. Mlakar Marija, roj. Jerina, 77 let, posestnica, Reining Filip, 73 let, delavec tovarne za klej, Zupancič Marija, roj. Završan, 60 let, žena trgovskega zastopnika. V ljubljanski bolnici so umrli: Brance' Jože, 56 let, posestnik, Gornja Brezovica, Brinar Evgenija, 60 let, žena šolskega ravnatelja, Sevnica, Jakšić Uršula, roj. Erjavce, 57 let, žena trojarskega pazni-

ka, Nerat Karl, 62 let, stavbni tehnik, Maribor, Pokijukar Janko, 5 let, sin posestnika, Naklo, Kopac Jožef, 2 leti, sin delavca, Tržič, Bobnar Albin, 2 leti, sin delavca, Voglje, obč. Senčur, Jezek Antonija, 29 let, dmnarica, Zgornje Gajmelje, Kostanjšek Marija, roj. Zorč, 35 let, žena kletarja.

— **Iz rednim poukom po božičnih praznikih** dne 10. januarja.

— **Iz V obupu pili jedovo tinkturo s sladkorjem.** Včeraj okrog 3 ponoči je prihitel na stražnico na Tyrševi cesti delavec Hussein Jevović in prijavil, da se je pravkar zastrupil njegov sestanovalec v gramozni jami, 33-letni vrtnar France U. V gramozno jamo ob Vodovodni cesti je takoj odšel stražnik, ki je res našel v baraki Francea nezavestnega, poleg njega na tleh pa steklenico, iz katere je dišalo po jodu. Stražnik je takoj pozval reševalce, ki so nezavestnega obupanca prepeljali v bolnico. Kakor je povedala Franceova tovarišica Marija M., s katero ima tri nezakonske otroke, je bil France že nekaj dni potrt. Nedavno je zmešal neko delce na štarskem, kjer je doma, sedaj pa je prišla njena mati v Ljubljano na ogled in dognala, kako je s Francetom. Preden je izpi 200 gramov joda, ga je France zmešal s sladkorjem. V bolnici so mu izprali želodec, vendar je obupancevo stanje še vedno zelo resno.

Iz Kranja

Hotel „Stara pošta“, Kranj

Vsak petek raznovrstne morske ribe, originalni dingač in opolo. — Na »Silvestrovo« družabni večer s plesom brez vstopnine!

Odvetnik

dr. Joža Vilfan

je odprl svojo pisarno v Kranju, Vidovdanska cesta 5-I. nadstropje (poleg sodišča).

Iz Celja

— **c Nepotrebne cestne ovire.** Nešteto avtomobilskih in motociklističnih nesreč je že povzročila nepreglednost na cestnih ovinkih, odcepih in križiščih ter železniških prelazih, kjer grmovje, koruza, hmelj, drevje, često nerodovito sadno drevje, onemogoča pregled terena. Cesto vidimo na njivi tik ob cesti n. pr. koruzo, šele dalje zadaj pa drugo, nizko žito ali pa tik ob cesti visok hmelj, za njim travo in nato v ozadju zonet hmelj. Nesreče, ki se dogajajo zaradi teh nedostatkov, povzročajo škodo, ki gre v težke tisočake. Če bi na posestniki odstranili omenjene ovire tik ob cestah, pa bi imeli le minimalno škodo. Prosimo pristojna oblastva, da bi posvetila zadevi vso pozornost in čimprej poskrbela za odpravo teh nedostatkov, ki ogrožajo človeško življenje in imetje. Tako bi se število prometnih nesreč znatno zmanjšalo, ustrezno pa bi bilo tudi tujkome prometu in avtomobilizmu sploh. Ker bi lahko oblastva uredila zadevo brez stroškov, pričakujemo, da bodo to gotovo storili.

7. JANUARJA 1939.

IV.

AKADEMSKI PLES

„SLOGE“

S KONCERTOM

CELJE NARODNI DOM
ADAMČEV JAZZ B A R

— **c Vlomilec v prostorih davčne uprave.** V noči od četrta na petek je neznan vlomilec obiskal prostore davčne uprave na Cankarjevi cesti v Celju. Storitelj je prejel železno mrežo na oknu, vdri skozi okno v uradne prostore in tam vse prebrskal. Spravil se je tudi nad železno dnevno blagajno in jo navtural s svinjsko nogo, a ni našel v blagajni niti pare. V minuciji enega izmed uradnikov je našel 120 din, last omenjenega uradnika in si jih prisvojil. S skromnim plenom je nato izginil skozi okno. Policija upa, da bo vlomilec kmalu izsledil.

— **c Pouk na Glasbeni Matici v Celju** se bo pričel v torek 3. januarja.

— **Iz bančne službe.** Dosedanji dolgoletni in splošno priljubljeni ravritelj celjske podružnice Ljubljanske kreditne banke g. Franc Turnšek bo stopil na lastno željo z novim letom v pokoj. Kot njegov naslednik je imenovan za ravnatelja celjske podružnice g. Slavo Martelanc, dosedanj ravnatelj podružnice v Slovenjgradcu. Za ravnatelja podružnice v Slovenjgradcu je imenovan g. Drago Justin, dosedanj prokurist celjske podružnice.

— **c Nočno lekarniško službo** ima od sotebte 31. t. m. do vstetega petka 6. januarja lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

— **c V celjski bolnici** je umrl v sredo 73-letni očinski revež Miha Kolšek iz št. Janža pri štorah.

S 1. januarjem 1939.

bon vodil znano gostilno pri »Kelovratu«

v splošno zadovoljstvo cenj. gostov, katerim se najtopeje priporočam in želim srečno in veselo novo leto.

FRANC KREGAR
GOSTILNA STEPANJA VAS

V POČASTITEV ROJSTNEGA DNE NJ. VEL. KRALJICE MARIJE
PRIREDILO SOKOLSKA DRUŠTVA V MARIBORU

III. SOKOLSKI PLES

Ivan Cankar in odkritosrčnost

Značilna zgodba o poštarici in njenih velikih rokah

Ljubljana, 31. decembra. Takrat sem služboval v samotnem kraju. Št. ki je odaljen eno uro od fare S. kamor smo hodili v trgovino, na pošto in kjer smo se ob nedeljah shajali prijatelji, da se malo razvedrmo. Vsa lepota teh krajev je bila v vinogradih, ki so segali od podnožja, kjer stoji vas, pa vse do neba. Med vinogradi nad vasjo je bivala tudi Cankarjeva sestrnica in pravilo so mi, da pride Cankar včasih k njej na oddih.

Tisto popoldne sem šel na pošto v S. Na pošto sem videl skozi okence nekega gospoda, ki se je prav po domače razgovarjal s poštarico. Nisem ga spoznal, čeprav sem ga bil že parkrat videl, zato sem vprašal poštarico, kdo je ta človek. Povedala mi je, da je to Cankar in me povabila naj pridem zvečer v gostilno, kjer bosta tudi onadva. Počakal sem večera in medtem opravil običajne posle, mikalo me je, da bi se mogel tako od blizu pogovarjati s pisateljem, ki ga je že takrat posebno mlajši rod tako oboževal. Umetnike sem vedno imel za posebne vrste ljudi, ki prebivajo v nekem skrivnostnem svetu, daleč od nas vsakdanjih ljudi.

Zvečer sem stopil v gostilno. Cankar je sedel pri okrogli mizi in nikogar drugega ni bilo v gostilniški sobi. Obesim palico in klobuk in sedem k mizi ob nasprotni steni. Pöhtnil sem se in ga naskrivaj ogledoval. Cankar je kmalu spoznal, da ga ogledujem, postal je nemiren in pogledal je parkrat obupno proti stropu, naenkrat je pa vstal, pokazal s kazalcem name in dejal skoraj jezo: »Vi ste učitelj, kaj?« Pokimal sem, pograbil svojo čašo in stopil k njegovi mizi. »Kako ste mogli vedeti da sem učitelj, saj me niste še nikdar videli?« sem ga vprašal. Nasmehnil se je in rekel: »Jaz poznam učitelja kar tako na prvi pogled.«

Prisedel sem k njegovi mizi in ga vprašal, odkod prihaja. Povedal mi je, da je pravkar prišel iz Grada, kjer je bil interniran. »Kako vam je bilo tam, so vas hudo preganjali?« — sem vprašal. Pogledal

je s potrjim obrazom v strop in nadaljeval: »Mnogo nas je bilo stlačenih v temni kleti. Spali smo na slam, po stenah je curkala umazana voda. Zrak je bil strašen — mislil sem, da se vsak čas zadušim. Čez dan so nas zasliševali in strašili z visilnicami, ki so stale na grajskem dvorišču. Ko pa je prišlo povelje, da sem prost, sem moral še tisto minuto zapustiti ječo. Silno se jim je mudilo — vrag vedi, zakaj. Ni mi niso dali časa, niti toliko ne, da bi svoje cunje skupaj spravil, kar po rokah sem letel ven.«

Prišla je poštarica in prisleda. Prinesla so ji golaž za večerjo. Tudi Cankar je dobil golaž. Počasi se je pripravil k jedi, kakor otrok, ki ga morajo siliti jesti. Govoril sem s poštarico, ki je sedela name nasproti, vsakdanje brezpomembne stvari. Cankar pa je premetaval golaž po krožniku. Poštarica je bila krepke postave in še precej čedno dekle, samo roke je imela izredno velike. Takrat se mi je zdelo, da morajo imeti vsi poštni ljudje velike roke — ne vem, zakaj.

Cankar je zdaj pa zdaj pogledal na njegove roke, ki so rezale meso na krožniku in zdelo se je kakor da nekaj premljuje. Naenkrat mu je spreletel obraz zloben nasmeh odložil je nož in vilice kakor da bi hotel nekaj važnega povedati. Zakrilil je z roko proti poštarici in rekel: »Tako nežno drži nož in vilice, pa ima take roke kakor kak mesar.« Uboga reva je zardela kakor rak in jaz nisem vedel kaj bi rekel. Vsi trije smo utihnil. Cankar pa ni kazal niti najmanjše zadržke. S prsti je bobnal po mizi in se zadovoljno smehljaj. Polagoma je pogovor vendar prišel na druge stvari. Poštarica pa se je kmalu poslovlila in odšla.

Cankar je še nekaj časa premetaval golaž po krožniku tako da je postal že čisto hladan. Potem pa je postavil vse skupaj z nožem in vilicami vred pod mizo. Tam je že delj časa mlavkala mačka.

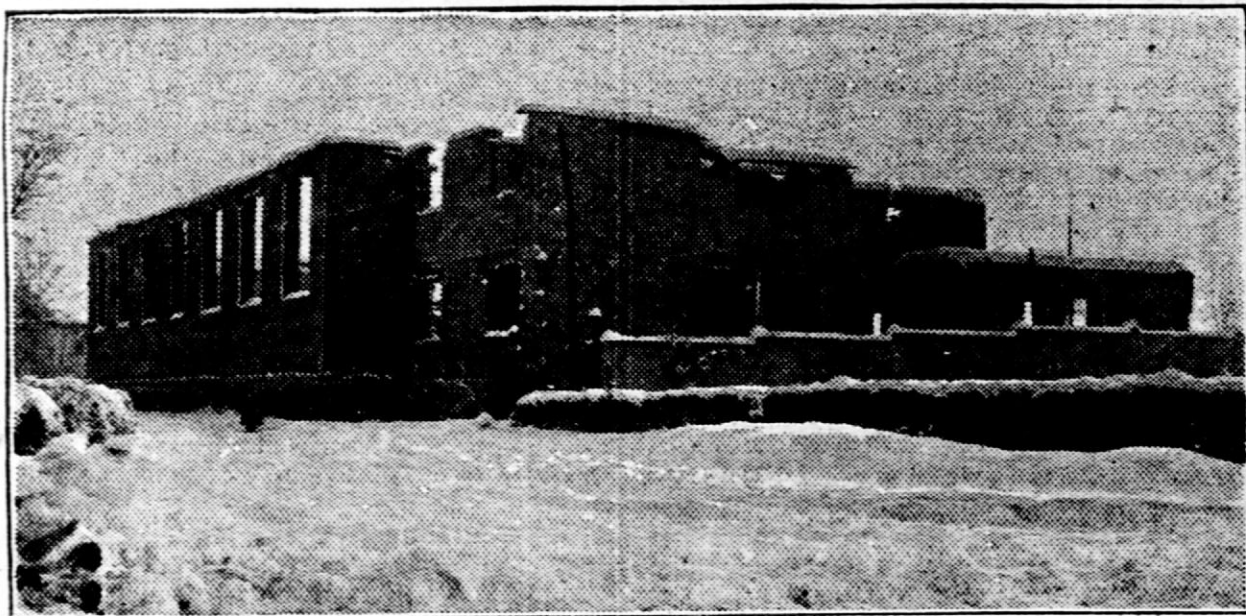
Brutalna odkritosrčnost o poštaricinih rokah me je spravila v slabo voljo. Dekle zares tega ni zaslušilo, saj je bilo tako prijazno in ustrežljivo z nama. Začel sem kritizirati njegova dela ali kmalu sem jo izkupil — jaz pa po vsej pravici. Govoril sem, da njegovi spisi niso dovolj poljudni, da jih ljudstvo ne čita, ker jih ne razume in da včasih tudi izobražen človek ne ve, ali je to kar piše mišljeno stvarno ali pa so samo sanje in domišljija. Cankar je mirno poslušal mojo plitvo kritiko — ki jo še danes obžalujem — potem pa je rekel zadovoljno: »Meni je čisto vseeno, ali kdo čita moje spise, ali ne. Jaz pišem zase. V meni se zbira in vre dan na dan. Nemiren in brez pokoja hodim okrog dokler ne pride moja ura. Takrat sedem in napišem zgodbo, tako kakor se meni zdi — potem pa se oddahnem. Takrat sem srečen in bogato poplačan.«

Jaz pa sem v svoji nejevolji vrtal le še dalje in s. spravljal celo na njegov slog, ki smo ga sicer še kot študenti zelo cenili in ga pogostoma posnemali tudi v pisnih. »Aš slog je nekaj čisto svojevrstnega pri naših pisateljih ne najdemo nikjer kaj takega,« sem nadaljeval. »Vendar se mi zdi, da imajo tudi nekateri drugi, izozemski pisatelji nekaj podobnega.« »Ze mogoče,« zakaj pa ne,« je malomarno odgovoril. Nekaj časa sva molčala, potem pa se je Cankar zazibal na stolu in rekel: »Pustez.« In ta edina beseda me je takoj iztreznila. Začutil sem vso puščobo in praznoto svoje vsakdanjosti. Vstal sem, plačal in šel. Se-le pri vratih sem se okrenil in se poslovil.

Fr. Jurečič.

Sokolski dom, najlepše poslopje v Trnovem

Poslopje bi bilo že pod streho, če bi bil mraz pritiskal vsaj teden dni pozneje

Tako je poslopje Sokolskega doma zdaj

Ljubljana, 31. dec. V središču Trnovega ob križišču ulic: Trnovske, Svabičeve in nove ulice, ki še nima imena je velika še skoraj dozidana stavba, ki bo nedvomno eno najlepših in največjih poslopij v Trnovem, sokolski dom Sokola II. Poslopje bi bilo zdaj že pod streho, če bi mraz pritiskal vsaj teden dni pozneje. Pripravljen je že ostrejša na tesaljših (tesarska dela sta prevzeli dve tverdi. Kregar in Zakotnik) na stavbišču je pa tudi že deponirana strešna opeka. Vendar je zidovje dobro pokrito, da ne bo trpelo pozimi dokler stavba ne bo pokrita.

Torišče sokolskega delovanja Sokola II je v glavnem Trnovo; društvo je bilo ustanovljeno leta 1908 pri Steinerju v Trnovem. Pozneje je središče društvenega delokroga težilo nekoliko bolj na Prule, zato so tudi kupili leta 1924 skupno z naprednim gospodarskim in izobraževalnim društvom zemljišče ob Sredini, sedanjim Sokolski ulici. Leta 1927 je to zemljišče prešlo v popolno last Sokola II in leta 1929 so na njem sezidali precej veliko poslopje, ki je služilo za garderobo letnega telovadista in šrambe. Ko je bil ustanovljen Sokol IV, se je središče Sokola II zopet premaknilo v Trnovo.

Društvo je dolga leta pogrešalo primeren dom, zlasti, ker nima telovadnice. Uporab-

lja realčno telovadnico v Vegovi ulici, kar je pa zvezano s precejšnjimi stroški, a razen tega ne dobe dovoljenja za uporabo prostora vselej, ko bi ga potrebovali. Realna telovadnica je pa tudi večini članstva precej od rok.

Ze kmalu po ustanovitvi sokolskega društva je bilo ustanovljeno tudi posebno društvo z namenom, da zbira sredstva za zidanje doma, a je leta 1924 likvidiralo in je njegove naloge prevzel odsek sokolskega društva. Zadnja leta je vodila akcijo za zidanje doma sama uprava s starostarom Vincom Kocijanom na čelu, reči je treba, z lepim uspehom.

Leta 1935 je mestna občina darovala društvu parcelo v Trnovem s staro konjušnico vred. Parcela meri 7.000 m², tako da je na nji dovolj prostora tudi za letno telovadnico. Dom bo zavzel skoraj 1000 m² površine, kar kaže, da bo veliko poslopje. Društvo se je že pred leti resno lotilo dela za novi dom. V letu 1935 in 1936 je zemljišče dobilo okrog 220 m dolge betonske ograje. Ze stroški za samo ograjo so bili precej veliki, znašali so okrog 35 tisoč din.

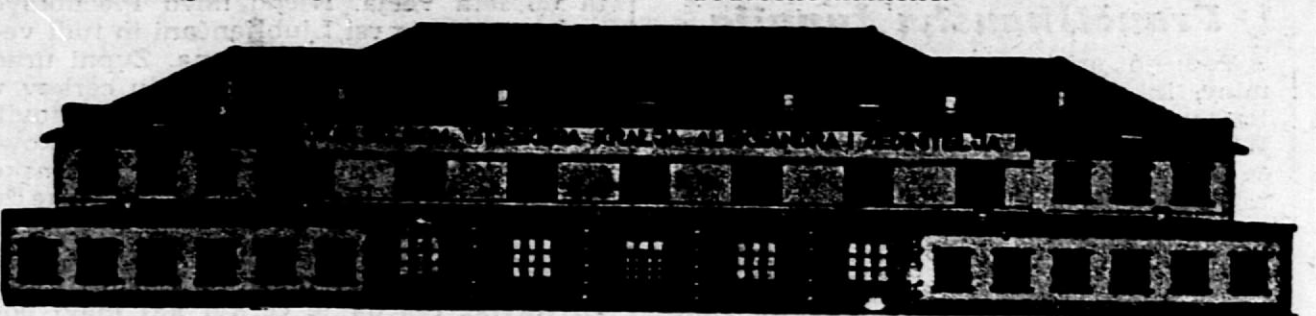
Lani spomladi je društvo sklenilo začeti zidati dom. Pri tem moramo omeniti, da so delavci in članstvo Sokola II po večini mali ljudje; bogatašev ni med njimi. Dru-

štvo je prevzelo zato zelo težko nalogo. Pomisliti je treba, da bodo samo stavbni stroški pri vsem varčevanju in poštovanosti društvenih delavcev znašali 1.200.000 din. Načrte je napravil stavbeni tehnik Ciril Stanič. Nadzorni inženjer in statik je ing. S. Dimnik. Delo je spomladaj prevzel zidarski mojster Jakob Kalc. Delo je precej dobro napredovalo in, kakor rečeno, poslopje bi lahko bilo že pred božičem pod streho, če bi tako nenadno ne pritiskal mraz.

Glavno pročelje doma je ob novi ulici, ki bo v dogledni bodočnosti vezala Svabičovo in Opekarsko cesto. Stavba meri ob tej ulici v dolžino 54,33 m. Širina poslopja je 22,55 m. Ze po tem sprevidimo, da bo novi

trebi lahko združili v en sam velik prostor. Sicer pa bo mala dvorana tudi lahko služila za odličje. Toda v pritličju bo še ena precej velika dvorana, namenjena za letno telovadnico, ki jo bodo lahko povsem odprli vzdolž južne strani, kjer bo po potrebi zaprta z zastekleno steno. Ta dvorana bo 22,45 m dolga in 8 m široka, kar kaže, da bo v resnici velika.

V vhodnih traktih sta dve stopnišči, kar sta oba trakta nadstropna. V prvem nadstropju vhodnega trakta bodo lepi prostori za društveno upravo in balkon nad glavno dvorano, ki bo 7,5 m visoka. V drugem traktu bo pa v nadstropju dvosobno stanovanje in društveni prostori za gospodarske namene.

Tak bo Sokolski dom, ko bo dograjen

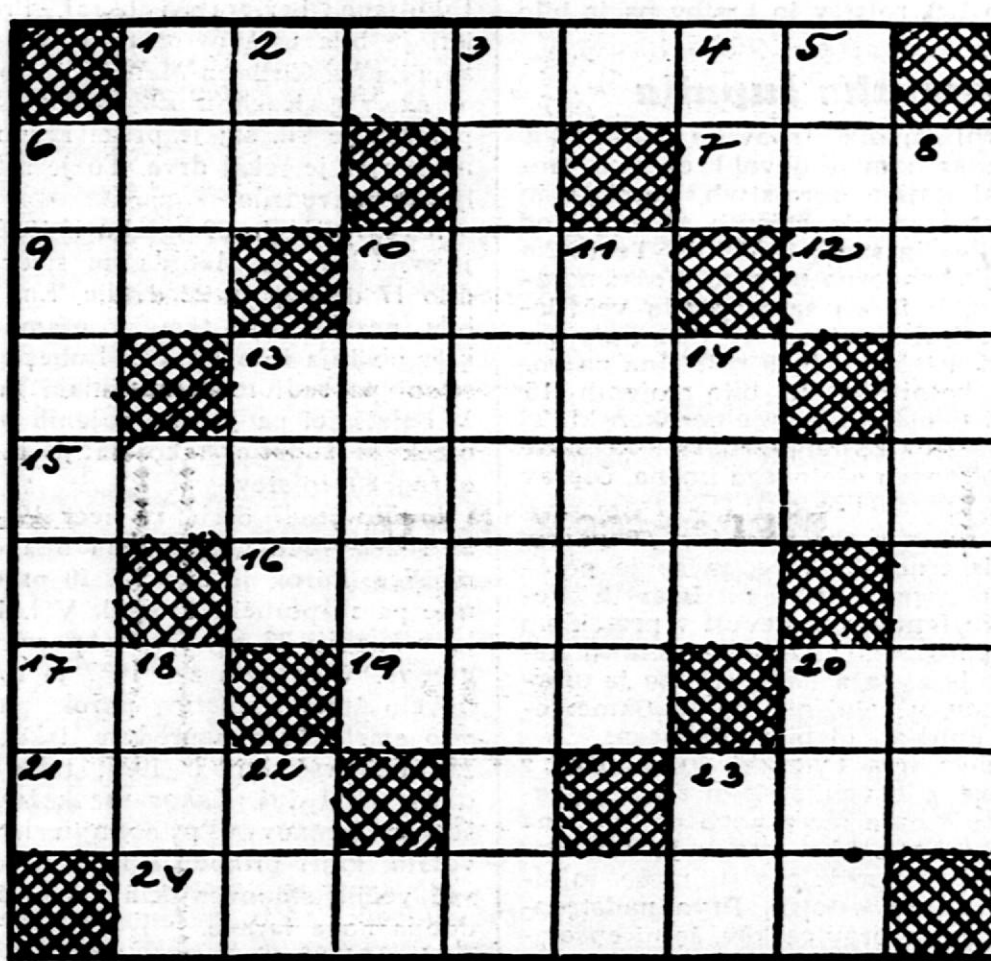
dom velik. Rešitev talnega načrta je posrečena; prostori so smotno razdeljeni, da odpade čim več površine na lepe dvorane, brez nepotrebnih hodnikov. Ker kletno zidovje sega precej visoko in ker stavba sloni tudi v kleti na vitkih stebrih, so pridobili pri tleh velik prostor, ki bi ga lahko imenovali dvorano, saj je 33 m dolg in 13 m širok.

Projektirana sta dva vhoda ob stranskih pročeljih, posebej za moške in ženske. Tako pri vstopu je iz več pristop do garderob in umivalnic. Začasno bodo sezidali samo en vhodni trakt, ko bo dovolj denarja, bodo še prizidali trakt na jugovzhodni strani, kjer bo vhod za ženske z garderobami, umivalnicami in drugimi stranskimi prostori. Ob vhodu za moške bo še lep soba za tajnika pod balkonom tik ob dvorani pa prostor za šrambo telovadnega orodja. Glavna telovadna dvorana bo 23 m dolga in 13 široka, a tik ob nji bo še 9 m dolga mala dvorana z zložljivo predelno steno, tako da bodo obe dvorani po po-

Poslopje bo s svojim glavnim pročeljem ob novi ulici učinkovito vprav mogočno. Z njim bo mnogo pridobila okolica in v Trnovo. Stavbna dela bodo, kakor upajo, prihodnje jesen povsem končana, da se bo društvo lahko vselilo v novi dom. V surovem bo stavba zahtevala okrog 350.000 din stroškov.

Društvo bo imelo še mnogo skrbi, preden bo opravilo težko in odgovorno nalogo. Doslej so prispevali za dom predvsem revnejši ljudje. Težko je verjeti, da bodo lahko sami zmogli vse žrtve. Potrebno bo potrkati pri bogatejših, ki se tudi morajo zavedati svojih dolžnosti. Sokolski dom bo velika pridobitev za Trnovo, ne le na zunan, temveč tudi v prostornem pogledu. Trnovo bo dobilo kulturno središče in krog sokolskih pristavev se bo razširil. Dom bo koristil izredno mnogo vzgoji mladine. Vse to naj upoštevajo bogatejši posamezniki, ko se bo društvo obrnilo nanje. Kmalu se bo namreč moralo lotiti večje akcije, da bo spomladaj lahko delo brez ovir nadaljevalo.

Križanka

Pomen besed:

Vodoravno:
1. hodnik (prehod), 6. glasbena nota, 7. glasbena nota, 9. glasbena nota, 10. gora na Dolenjskem, 12. povratni zaimek, 13. vrsta pesnitve, 15. nasprotna stranka, 16. dolžinska mera, 17. kratka za muzikalno delo, 19. nedelaven, 20. kazalni zaimek, 21. razbojniško dejanje, 23. želja pacifistov, 24. nesvoboden državljan.

Navpično:
1. Obžalovanje, 2. del voza, 3. nedotakljivost narodnih predstavnikov, 4. predlog, 5. zver, 6. zločin, 8. narodni predstavnik, 10. domača žival, 11. veliki dobitnik, 13. riba, 14. prog, 18. pravoslavni duhovnik, 20. predlog, 22. predlog, 23. osebni zaimek.

Rešitev križanke v božični številki

Vodoravno:
1. Klor, 4. brom, 8. Rus, 10. USA, 11. Sb, 12. bes, 14. Ar, 15. barji, 17. kositer, 19. selen, 21. Ir, 23. Nin, 24. Ag, 25. Sum, 27. eno, 28. krom, 29. uran.

Navpično:
1. Krst, 2. lub, 3. Os, 5. Ru, 6. osa, 7. Mara, 9. berilij, 12. basen, 13. siten, 15. bos, 16. jen, 18. disk, 20. ogon, 22. R. U. R., 24. Ana, 26. Mo, 27. Er.

Intrige proti gostilničarski pivovarni

Pojasnilo na članek, priložen pod tem naslovom v „Slov. Narodu“ v sredo 28. t. m.

Ljubljana, 31. decembra. Glede na članek, ki smo ga objavili v našem listu dne 28. decembra 1938, pod gornjim naslovom, smo prejeli od zastopnika beograjske skupine interesov za nakup delnic Gostilničarske pivovarne v Laškem naslednje pojasnilo, ki ga lojalno objavljamo, da se čujeta oba zvana.

Gibanje za preosnovno Gostilničarske pivovarne v Laškem je v prvi vrsti povzročila nezadovoljnost med delničarji, češ da jim njihove delnice že celo vrsto let ne donosajo nobenega haska. Povrh tega je bilo več sto delničarjev tožnih od upravnega sveta na plačilo subskribiranih delnic in so mnogi delničarji morali plačati tudi precej visoke pravdne stroške. Se povečala je to nezadovoljnost delničarjev, bojazn, da bodo sploh ob ves svoj v delnice vloženi denar, če bi nova pivovarna pri obstoječih razmerah ne mogla rentabilno poslovati.

Skupina beograjskih in zagrebških gospodarstvenikov, ki jo vodi industrialec dr. ing. Gvidon Mayer, je med tem izdelala načrt, po katerem bi se podjetje moglo postaviti na sigurno podlago ali celo razširiti s priključitvijo tovarne za izdelavo jedilnega olja, tako da bi bilo v njem zaposlenih na stotine delavcev. Dočim jih zaposluje sedanja pivovarna le 16. Na povabilo sedanji upravi bižu stotih oseb, je že lanske leto pričela skupina, ki jo vodi dr. ing. Gvidon Mayer, posojanja zaradi odkupa delnic in preosnove podjetja na tak način, da bi mu bila zajamčena dohodnost in varnost pred obratovanjskimi izgubami. Vrhu tega je ta skupina bila pri-

pravljena obdržati v upravnem svetu vodilne člane uprave. Skupina dr. inž. Mayerja se je pri tej pogajanjih, ki so se letos jeseni nadaljevala, obvezno zavezala odkupiti od nezadovoljnih delničarjev 9.000 komadov delnic Gostilničarske pivovarne, in sicer prvih 4000 komadov po 100 odstotni nominalni vrednosti, to je po 500 din komad, nadaljnjih 5000 komadov pa po 80 odstotni nominalni vrednosti, to je po 400 din komad. Od sedanje uprave se je zahtevalo edinole to, da se dovoli nezadovoljnim delničarjem, da smejo svoje delnice prodati. Pogajanja med upravnim svetom in skupino dr. inž. Mayerja so gladko potekala in že je kazalo, da se bodo v korist podjetja in delničarjev uspešno končala, ko so naenkrat delegati uprave prišli dne 30. novembra t. l. pri zaključnem pogajanju na dan z zahtevu, da naj se pokloni znesek 2 milijona din kot darilo Gostilničarski kreditni zadrugi v Ljubljani, v kateri je včlanjenih le nekaj vodilnih članov Gostilničarske pivovarne v Laškem. To zahtevu, od katere bi delničarji ne imeli nobene koristi, je moral dr. Mayer imenom svoje skupine odkloniti. Sporočil je članom uprave Gostilničarske pivovarne v Laškem, da je njegova skupina raje pripravljena vsem nezadovoljnim delničarjem dati po 100 odstotkov za delnice, kakor pa, da bi pristala na to da se s takim darilom izgraja mali delničarji.

Na tej točki so se pogajanja razbila. Skupina okrog upravnega sveta skuša sedaj v posebnem »Glasilu Gpl«, ki ga je nedavno izdala, stvar pokazati tako, kot da bi bila le navidez ali za šalo pogajala, češ, da

je zahteva po darilu 2.000.000 din le po-tegavščina ali šala, kar je seveda nesmiselno in smešno.

Skupina dr. Mayerja je nezadovoljnih delničarjev nadaljuje svojo akcijo, da doseže izpremembo pravih delniških družbe za svoboden prenos delnic, ki je sedaj odvisen od dovoljenja upravnega sveta.

Cim bo to doseženo, se bo družba preosnovala tako, da ji bo omogočen uspešen razvoj, nezadovoljni delničarji, ki so že sedem let brez obresti in dividend, bodo pa dobili svoj denar povrnen.

Popolnoma izmišljenno je, da ima s to akcijo kaj posla pivovarniški kartel, ki sicer sploh ne eksistira. Še bolj iz trte izvitvo je, da se skrivajo za skupino dr. Gvidona Mayerja, ki je naš državljani katoliške vere, kaki židovski kapitalisti.

(S tem je ta polemika za nas zaključena in medsebojni očitki naj se razpravijo na kompetentnem mestu. Op. ur.)

Še o nezakonskih otrocih

Ljubljana, 31. decembra. O našem članku o nezakonskih otrocih v božični številki smo bili opozorjeni s poučnejšimi predlogi, katere je sklenil za ureditev pravnega položaja nezakonskih otrok v naši državi letošnji kongres jgsi. pravnikov v začetku oktobra v Novem Sadu. Po teh predlogih naj bi dobili nezakonski otroci v vsej državi tiste pravice, katere že imajo pri nas v Sloveniji (Dalmaciji in delu Istre), kjer je bil njih položaj zadnjič urejen l. 1914. Vsem jgsi. nezakonskim otrokom se naj išče v bodoče, kakor pri nas, po uradni dolžnosti oseba, ki jih bo vzdrževala, t. j. krila stroške njih vzgoje in življenjske preskrbe. Ta oseba bo konkubent nezakonske matere v tkzv. kritični dobi. Edina sprememba, hkratu napredek, ki ga predlaga kongres tudi k našemu slov.-dalm. pravem stanju, oo, da te osebe ne bomo več stigmatizirali za nezakonskega »očeta« (kar včasih ni), ampak pravilneje (po skand. inavskem pravu) za otrokovega »vzdrževalca«. To bo izjemoma tudi v korist otroku, ki bo mogel dobiti, kadar je bilo pri materi v kritični dobi več konkubentov, po smrti ali gospodarskem openjanju enega vzdrževalca drugega podrednega (dočim danes ne more imeti več očetove).

Vse to bo veljalo na breme konkubenta, po samem zakonu kot njegova dolžnost. Ako bo pa hotel konkubent za svojega otroka storiti prostovoljno več ter njegov pravi položaj izboljšati in približati onemu zakonskim otrokom, predlaga kongres (po vzorcu starega ruskega prava) novo institucijo: olašano otrokovo posvojitev (adopcijsko). Nezakonskemu očetu naj se olajša ta posvojitev lastnega otroka s tem, da se zanjo na njegovi strani ne terja starost 40 let, in da osvoboditi ne stoji na poti njegovi zakonski otroci. S tako prostovoljno posvojitvijo bodo dobili nezakonski otroci rodbinsko ime (svoj teljevo in zakonsko dedno pravico za njm). Od zakonskih otrok se bodo razlikovali v glavnem le po tem, da ne bodo dedovali tudi za posvojiteljevi nasledniki (brez posebne poslednje volje), in da posvojitelji sami n bodo dedovali za svojimi posvojenimi otroci (kar je malo praktično). V ostalih pogledih bodo njih pravice izravnanne s pravicami zakonskih otrok, kar bo novost in napredek tudi za naše pravno ozemlje. Za bodočnost se predlaga torej silno razlikovanje med tkzv. »prizanimimi« in »neprizanimimi« nezakonski otroci, kakršno poznajo Francozi (dočim so danes pri nas vsi nezakonski otroci v enakem pravnem položaju). — V sprednjih vrsticah sem se dotaknil le otrokovega pravnega razmerja do materega konkubenta, ki se po raznih državah in v raznih dobah različno presoja in urejuje. Da ima otrok napram lastni nezakonski materi in njenim zakonskim sorodnikom vse pravice zakonskega otroka (zlasti dedne), se postulira danes splošno ter preide tudi v jgsi. zakonodajo. — Ureditev pravnega položaja nezakonskih otrok ni toliko praviškos, kakor družbeno vprašanje. Zato naj bi se oglašili k njemu tudi slovenski nepravnik, zlasti če vedo svetovati kaj modrejšega, nego je predlagal naš letošnji kongres. Naj ne pozabijo, da imamo Slovenci, za Beogradom, največji odstotek nezakonskih otrok v vsej državi.

Slovenija na razstavi v New Yorku

Kakor je že objavljeno, bo prihodnje leto v New Yorku svetovna razstava, kjer razstavlja tudi naša država. Razstava je zamišljena tako, da se bode prikazala Jugoslavija kot celota, ne pa tako kakor si je marsikdo zamišljal — deljeno po pokrajinah. Navzlic temu bodo lahko prišli posamezni deli države prav lepo do izraza, ker bo v 40. oddelkih dovolj prilike za sodelovanje Predvsem bo to v velikem oddelku za turizem, kjer se bo lahko prikazalo v slikah vso lepoto naše ožje domovine. Iz-bira naj se tudi slike iz onih krajev, ki so dali največ izselencev predvsem iz Bele krajine, da pokažemo tudi našim izselencem njihove najljubše kraje. Lepih slik in prizorov je dovolj na razpolago. Za folkloro bo poskrbel etnografski muzej iz Ljubljane, kar nam daje popolno jamstvo, da bo izbran najboljši material.

Tako bodo tudi v etnografskem oziru prikazane vse tipične zanimivosti naše Slovenije z narodnimi nošami vred. Pav tako bodo tudi naši domaći obrti dobro predstavili javnosti dostojno naša ročna dela in celo vrsto domačih spominkov. Informacije glede prodaje in transporta teh izdelkov daje Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani.

Vsi predmeti morajo biti pripravljeni do 20. januarja 1939.

PRIDNI OTROCI

— Kako to, da ste tako mirni otroci?
— Očka je zaspal.
— Glej, glej, kako ste pridni in kako pazite, da ga ne zbudite.
— Kakamo, da mu cigareta dotli do prstov.

POZNA SVOJEGA OČETA

— Če si hotel igrati nogomet, zakaj pa nisi najprej prošil za dovoljenje?
— Zato, ker sem ga hotel igrati.

ADAM IN EVA

— Pojdiva se igrat Adama in Evo, — pravi Peterček svoji sestrici. — Ti mi pri-govarjaš, naj pojem jabolko, pa ga b pojedel.

— **Črnuška podružnica SVD** je imela na Stefanovo I. redni občni zbor. Krasna podružnica in sloga v podružnici zagotavljajo dober napredek. Izvoljen je bil ves stari odbor z G. Erjavcem na čelu, na novo pa je bil organiziran pri podružnici v Vrtnarski odseki, ki so vodi G. Pečar Franc. Podružnica je imela 4 predavanja, 2 sestanka in 2 izleta, nabavila je prevoznico škroplilnico in razpečnila 190 litrov žveplovne apne baze. Ima še 71 članov in jeseni namerava prirediti razstavo.

Astrološke napovedi za Marsovo leto 1939

Kaj se nam obeta v nastopajočem letu 1939, če smemo verjeti astrologom, da je usoda ljudi zapisana v zvezdah

Ljubljana, 31. decembra. Resni znanstveniki so danes že mnenja, da je vse, kar se v človeku dogaja, končno le — usoda. To spoznanje je temelj nekaterih religij, to prastaro spoznanje se zrcali v številnih filozofskih sistemih. Moderna astrologija mu je dala novo obliko in nov smisel. S pomočjo izsledkov bioloških in fizikalnih ved so moderni astrologi izgradili takozvano kozmobiologijo, ki naj bi bila izkustvena disciplina o vplivu kozmičnega izžarevanja na psihofizični človeški stroj. Po starih in novih izkušnjah je usoda človeka določena s položajem Sonca in planetov ob rojstvu. Glede na te konstelacije astrologi lahko na splošno napovedo, pod kakšnimi vplivi bo življenje človeka v novem letu, kakšna bo njih usoda. Izkušnja je v resnici pokazala, da določenim konstelacijam med planeti odgovarjajo določeni dogodki, določeni impulzi in določena dejanja. Na teh izkušnjah je osnovana kozmobiologija. Ljudstvo govori o sreči in o smoli, o naklonjenosti in nenaklonjenosti usodi, ob rojstvu pod srečno ali pod nesrečno zvezdo. To so dejstva, ki jih po svoje razlaga astrologija. Sledeče napovedi za rojene v vseh 12 znamenjih živalskega kroga ali zodiaka so seveda samo splošne, natančneje podoba o usojenih vplivih v l. 1939. more dati samo osebni horoskop in upoštevati mnogih individualnih in socialnih činiteljev, kakor vzgoje, socialnega okolja, strukture značaja, dispozicije za zoperstavljanje svoje volje vnanjim vplivom in tako dalje. Vlada leta 1939. bo planet Mars.

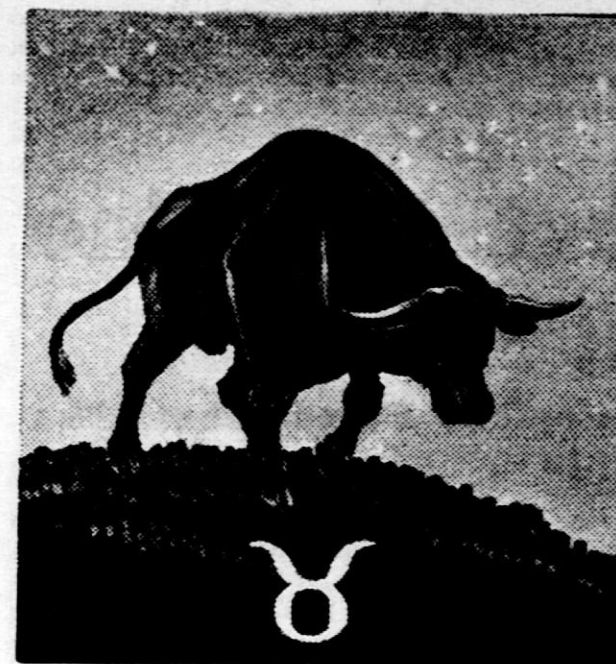
Med 21. marcem in 21. aprilom rojeni

v znamenju Oвна naj bodo pripravljeni na pomembno leto. Saturn se bo premikal v njih znamenju, kar kaže na mnoge spremembe in preobrate v življenju. Njih vztrajljivost in energičnost bo Saturn nekoliko ubrzdal, njih podjetnost in hotenje po spremembi in novih doživljanjih bo Saturn zmanjšal in potlačil, povzročiti pa utegne tudi ožena, pasivna nastojanja z urami malodušja, ki jih bo težje kakor sicer premagati. V takih dobah se ponesreči marsikaj, kar človek povzame. Ovnovcem bodo povzročale blizu stoječe osebe skrb, različni konflikti jih bodo vznemirjali in tlačili. Vendar Saturnova doba v življenju ovnovcev sama na sebi ni nesrečna doba, iz katere ni izhoda. Saturn bo med 21. marcem in 21. aprilom rojenim postavil določene naloge, ki jih bodo morali rešiti s pogumom, odrekanjem in samozatajevanjem, le na ta način se bodo notranje sprostiti in svojo osebnost spopolnili. Negativna nagnjenja bodo silila na dan, ovnovci bodo imeli priliko, da se globlje spoznajo. Ovnovska nemirna, ki peča, od cilja do cilja begajoča narava naj se zaveda v takih krizah svoje volje in naj se utrdi v vztrajnosti, stanovitnosti in obdržanju miru in obvladanju samega sebe. Mnogotere želje in impulzi naj dobe skupen cilj, primeren svojim sposobnostim in znanju. Na postavljeni si cilj naj osredotočijo vse svoje sile in na krenejo s poti, ki so si jo začrtali. S samozatajevanjem in vztrajnostjo je ovnovcem dano na ta način držati na vajetih tudi usodo. Tako je zanj Saturnov vpliv lahko močna vzpodbuda za doseg ciljev, katere si ovnovci navadno zelo visoko postavljajo.

Med 21. marcem in 30. marcem rojene bodo zadeli tudi Jupitrovi vplivi, in sicer od srede maja do julija. V tem času jim bo uspešno, po čemer so stremeli že dolgo in pod vplivi Saturna v lanskem letu niso mogli doseči, a so si v tem času privozili potrebno vztrajnost in voljo, kajti tudi Jupiter ne prinese sreče kar na slepo, temveč pomaga do blagostanja, ugleda in notranje harmonije samo za to pripravljenim ljudem. Jupiter bo naklonil tudi prijetne tedne in številne radosti, mlajši ovnovci bodo iskali in lahko našli srečo v ljubezni pod tem vplivom skle-

Med 21. aprilom in 21. majem rojeni

v znamenju Bika bodo zlasti pod vplivom planeta Urana. Nekateri bodo ta vpliv občutili bolj drugi manj. Uran naznanja nemir, spremembe in preobrate. V Biku rojeni so po naravi mirni, unešeni in udobnost ljubeči ljudje. Uran jih pa bo v l. 1939. razgibal in celo razburil ter jih napotil k novim ciljem po novih potih, celo v zunanem življenju bodo občutili, da so prišli na nov tir. Tolle spremembe v notranjem in zunanem življenju ne potečejo brez večjega ali manjšega vznemirjanja, brez slabega razpoloženja in depresij ter neugodnega počutja. Mnogi si ne bodo znali pomagati, nagnjeni bodo k nepremišljenim dejanjem. Uran prinese posameznikom nenadne spremembe, povzroči prevrate v duševnosti. Kdor spozna Uranovo tendenco, lahko preobrazi v taki dobi svoje življenje in začne novo plodno dobo v svojem življenju. Prizadeti bodo posebno dostopni pod vplivom Urana za nove misli in nove naloge.

V Biku rojene bodo zadeli tudi Jupitrovi žarki iz znamenja rib, toda vpliv bo slabši, nekateri bo zadela nadalje Neptunov vpliv, ki podžiga fantazijo in čustva, zlasti umetniki bodo močno reagirali na ta vpliv. Posebno močni pa bodo vplivi na ljudi, ki imajo dispozicijo za religiozno in mistično doživljanje. Takih je med rojenimi v Biku malo, bikovci so dobri trgovci, odlični znanstveniki in tudi umetniki. Majhno število v Biku rojenih mora biti pripravljeno na Saturnov vpliv. Zal žijo naj se s pogumom in optimizmom, da bodo premagali depresije, za katere imajo lahko dozor njih notranjost.

Dne 21. in 22. aprila rojeni bodo pod vplivom prej omenjenega Saturnovega izžarevanja, in sicer v juliju, avgustu in septembru. V tem času bodo naleteali na raznovrstne ovire. Različne dobrote bodo naklonjene po Jupitru v januarju in februarju med 21. aprilom in 1. majem rojenim Uranov vpliv bodo občutili od 1. do 11. maja rojeni, in sicer v prvih treh mesecih l. 1939. Od 11. do 21. maja rojeni naj računajo s pretresljaji, izvirajočimi od Urana.

Med 21. majem in 22. junijem rojeni

v znamenju Dvojčkov ne bodo v l. 1939. pod pomembnimi kozmičnimi vplivi. Jupiter jim ne bo naklonjen, zastavljali si bodo zgrešene cilje in sebi ter drugim zadajali pretirane zahteve, zato jim razočaranja ne bodo prihranjena. Inteligentni dvojčkarji imajo razgibanega duha, manjka pa jim enotnost in doslednost v hotenju, zato se lotijo dela, pa ga ne izpeljejo, ker jih premamijo novi načrti in ideje.

Zaradi slabega Jupitrovega vpliva bodo izpostavljeni nevarnosti, da pričnejo akcije, katerih ne bodo mogli dokončati. Zato naj si ne postavljajo ciljev previsoko. V slabem razpoloženju, katerega se še zavedali ne bodo, utegnejo nastopiti napadno do predpostavljanih in vplivnih oseb, kar velja tudi za občevarje z oblastmi, zato naj se dvojčkarji ogibljejo pravih, osebnega obračunavanja in odločilnih intervencij v slabem razpoloženju. Neptunov aspekt bo pri nekaterih še podkrepil slab Jupitrov vpliv. Neptun povzroča duševne preobrate, podžiga fantazijo do utvar, ki se kmalu izkažejo kot pogubne, zmanjša odpor proti iluzijam in fantastičnim željam. Dvojčkar lahko zaide na zgrešena pota, ki ga odvrnejo od premišljenega življenjskega cilja, če nima moči, da se obrzi na začrtani poti in skuša premagati vse ovire ter doseči zavestno in energično svoje smoto.

Voljo slabši in omajajoči Jupiter in Neptunov vpliv utegne omiliti pozitiven Saturnov vpliv. Od 21. maja do 1. junija rojeni naj bodo oprezní v januarju in februarju, v tem času bo deloval razdirajoči Jupiterov vpliv. Od 1. junija do 11. junija rojeni bodo pod tem vplivom v neugodnih položajih in slabem razpoloženju od srede februarja do konca marca. Od 11. do 22. junija rojeni bodo naleteali na številne ovire v življenju od konca marca do srede maja. V tem času naj brzdajo svojo fantazijo in naj se kritično obvladujejo.

Med 22. junijem in 23. julijem rojeni

v znamenju Raka bodo izpostavljeni prav nasprotnim silam kot znamenju Oвна, s čimer naj računajo, ker so po naravi dokaj mehki in občutljivi ter jih zaradi tega utegnejo nepričakovani dogodki huje prizadeti. Jupitrov aspekt kaže, da bodo v bodočem letu lahko uresničili svoje želje in načrte, si zboljšali družabni in gnetni položaj. Posebno naklonjena bo usoda duševnim delavcem med rakarji. S študijem in potovanji si bodo razširili obzorje. Mnogim bo sreča mila v prijateljstvu in ljubezni, navezali bodo stike z osebami, ki jim bodo olajšale utiranje poti v življenje. Vendar naj ne prenapenjajo svoja pričakovanja, kajti nasprotno ovirajoče tendence bodo oslabile v marsičem dober Jupitrov vpliv. Pri večini rakovcev bo tako, da bo negativen Saturnov vpliv prinesel na nekaterih področjih udejstvovanja skrb, strah in težkoče, dober Jupitrov vpliv pa za odškodnino uspeh in blagostanje na drugih področjih. Kdor se ına v oblasti, bo tudi slabim vplivom kos.

Slabši bodo Uranovi in Neptunovi vplivi. Uran bo inspiriral nove ideje in dal pobudo za nove akcije, ojačal intuicijo, Neptun podžiga fantazijo in možnost predstavljanja. Vendar velja biti oprezen sprito tega vpliva, ker se v roku rojeni že tako in tako radi udajajo fantaziji, ki jih odvrne od zdrave stvarnosti. Od 22. junija do 3. julija rojeni bodo imeli dober januar in februar, v maju pa pride Jupiter v znamenje Oвна in bo odtod neugoden in za rojene v Raku, zlasti od maja do junija. Dober Jupitrov in slab Saturnov vpliv bodo doživeli od 3. do 13. julija rojeni v prvi polovici leta. Blagodejnost Jupitrova in olajšave Saturnova tendence se bo pokazala tudi v življenju od 13. do 23. julija rojenih, in sicer v aprilu, maju, oktobru, novembru in decembru.

Med 23. julijem in 23. avgustom rojeni

v znamenju Leva, ki imajo že po naravi precejšnjo porcijo moči, poguma in zaupanja v sebe, lahko pričakujejo v l. 1939. prirastek sigurnosti in trdnosti, kajti Saturn tvori z Levom dolgo trajajoče ugodne aspekte, ki ojačajo duševne in telesne moči v Levu rojenih.

V Levu rojeni bodo v povoljnem duševnem nastrojenju, v katerem se bodo lahko usmerili na jasno in sigurno pot, se zbrali in se znali koncentrirati na primerni cilj, s tem pa jim je tudi uspeh zagotovljen. Dosegli ne bodo presenetljivih uspehov in storili ne bodo svet preobražujočih dejanj, toda s premišljenim napredovanjem na začeti poti bodo dosegli trajne za vse življenje odločujoče pozicije. Nagnjeni bodo delati velikopotezne načrte v poslih ali v duševnih storištvih. Uspehe bodo imeli v zvezi z nepremičninami, skratka, Saturnov ugoden ritem jim bo usposobil za doseg različnih ciljev. L. 1940. bo tudi Jupiter v ugodnem položaju na pram v Levu rojenim, tako da se lahko že v naprej napove, da se bodo srečno končale vse akcije, ki jih bodo v l. 1939. premišljeno pričeli. Nekaterim bo že v l. 1939. Jupiter naklonjen, tako da bodo želi že v tem letu, kar so dobera lani posejali. Mnogi utegnejo doživeti prijetne spremembe v osebnem življenju. Na dobro se bo obrnilo v prijateljskih, ljubezenskih in poklicnih zadevah za vse v Levu rojene.

Brez slabih vplivov pa tudi v Levu rojenim ne bo leto poteklo. Uran bo nekaterim vznemirjal, toda v Levu rojeni bodo tem vplivom kos, ker se ne dajo z lahkoto odvrniti od sklenjenih odločitev. Od 23. julija do 3. oktobra bodo občutili dober Jupitrov vpliv od pomladi do jeseni. Od 3. do 13. avgusta rojeni bodo pod dobrim Saturnovim vplivom zlasti v prvih štirih mesecih l. 1939. Od 13. do 23. avgusta rojeni pa bodo pod tem vplivom od aprila do julija. Paralelno delujoči prevratni Uranov vpliv bo utinkoval bolj ali manj v tem času, kar je odvisno od posameznikove osebnosti in njegovega osebnega horoskopa.

Med 23. avgustom in 23. septembrom rojeni

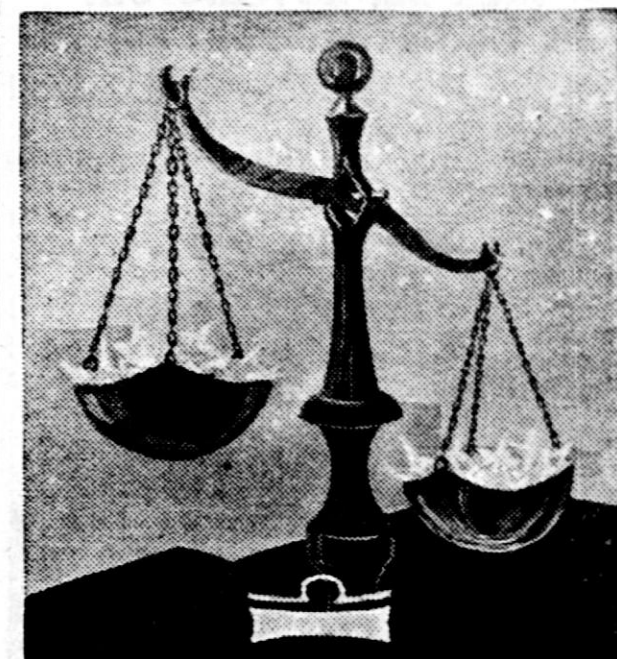
v znamenju Device bodo pod vplivom treh močno utinkujočih planetov. Po naravi so v Devici rojeni pametni in zelo prilagodljivi. Najmočnejši bo vztrajljivost in razgibanost vpliv Urana, ki bo povzročil marsikakšne spremembe v glavih in arhiv treznih in resnih v Devici rojenih ljudi. Se bolj bodo prilagodljivi in sprejemljivi za zunanje vtise, razgibale jim bodo nove ideje, naziranja in preobčutja v družbi z morda celo čudaškimi ljudmi. Marsikaj plodnega se bo izcimilo pod tem vplivom v notranjem življenju, glede sprememb v zunanem življenju pa naj bodo previdni, ker utinkuje na rojene v Devici obenem tudi močan Neptunov vpliv, ki zavaja v zmotno, prevare in napake. Kozmično Neptunovo valovanje poveča človekovo občutljivost do skrajnosti glede duševnih in glede telesnih doživljanj, mlade ljudi zapleta v nenavadna ljubezenska razmerja z mnogimi zablodami, iz katerih se je težko izkoptati.

Vplivi Jupitra so tretji činitelj, ki bo

določal usodo v Devici rojenih. Za vse v Devici rojene tvori neugodne aspekte. Imeli bodo želje in stremeljenja, ki jim niso dosegljiva. Sicer tako stvarni devičarji bodo imeli velike zahteve glede socialnega položaja, močan nagon po uveljavljanju samega sebe jih bo tiral v pretiranost in drugače po naravi previdni in pametni v Devici rojeni ljudje zaidejo tako v napeto razmerje z okolico. Možni so konflikti z oblastmi, predstojniki, podrejenimi in odvisnimi. Zaradi tega utegne trpeti tudi zdravje, saj imajo v Devici rojeni navadno nežnejšo telesno konstitucijo. Tem nevarnostim se lahko izognejo s pametnim in premišljenim življenjem.

Od 23. avgusta do 3. septembra rojeni bodo občutili negativni Jupitrov vpliv v januarju in februarju. Od 3. do 13. septembra rojeni naj bodo previdni od srede februarja do začetka aprila ter v decembru. Dober Uranov vpliv bodo občutili vse leto zlasti duševni delavci iz te skupine. Od 13. do 23. septembra rojenim bo Jupiter nenaklonjen od konca marca do srede maja ter od konca oktobra do konca decembra. Harmonične Uranove vplive bodo lahko izkoristili samo 13. in 15. septembra rojeni, in sicer pomladi in poleti, toda do svojih iluzij naj bodo kritični.

Med 23. septembrom in 23. oktobrom rojeni

v znamenju tehtnice bodo občutili v letu 1939 raznovrstne ovire, kajti Saturn se pomika vse leto v tehtnici nasprotnem znamenju, zato naj bodo pripravljeni na razne omejitve, izgube, utesitve. V splošnem bo Saturn vplival na njih duševno razpoloženje, udajali se bodo z lahkoto mračnemu premišljevanju in skrbipolnim mišljenju. Lahko pridejo navzkriž v takem razpoloženju z okolico. Po naravi ljubeznivi, življenje in lepoto ljubeči tehtničarji se bodo čutili zapuščeni in osamele, zleži bodo vase in se potapljali v moremeh misli. Zaradi tega utegne trpeti tudi njih zdravje. Ne smejo se slepo udati usodi, v takih okoliščinah naj se vprašajo, kaj jim je še storiti, kakšne naloge jim je rešiti. Saturn je strog in neizpisen vzgojnik, ki sili k spoznavanju samega sebe in k obogatitvi notranjega življenja ter k izčiščenju značaja in s tem k obvladovanju usode.

Tudi Jupiter bo tlačil in oviral v Tehtnici rojene, kar se bo kazalo v občevarstvu s ljudmi in sploh v zunanem življenju. Saturn razdvaja, Jupiter vsiljuje v slabih konstelacijah pretirane zahteve do drugih. Oblast in vpliv nad drugimi skušamo tedaj pridobiti z napačnimi sredstvi in na neprimeren način. Pametno samozapoznanje je lahko odvrne tehtničarje od vseh zmot in pametno življenje lahko prepreči tudi morebitne slabe posledice takih vplivov za zdravje. Moreč Jupiterov aspekt bo učinkoval od začetka maja do julija ter septembra in oktobra za vse, ki so rojeni od 23. septembra do 4. oktobra. Od 4. do 13. oktobra rojeni bodo doživljali depresije skoraj vse leto zaradi Saturnovega aspekta, od 13. oktobra do 23. oktobra rojeni pa v aprilu, maju, juniju, oktobru in novembru.

Med 23. oktobrom in 22. novembrom rojeni

v znamenju škorpiona bodo živeli v zelo nasprotnosti s razpoloženji. Notranje bodo zaradi dobrega Jupitrovega vpliva svobodnejši in sproščeni, po naravi zaprti in težko dostopni ter nezaupljivi škorpionovci bodo pod tem vplivom ljubeznivejši in dostopnejši. Pridobijo si lahko nove prijatelje in nove dobre zveze in se tako utegnejo približati svojim častilepnim ciljem ter imeti priliko za napredovanje. S pametjo in vztrajnostjo lahko izkoristijo dobre aspekte v letu 1939, toda sovrzni jim bodo vplivi Saturna, Urana in tudi slabši vplivi Neptuna. Saturn prinese notranji nemir, Uran zavaja k na-

Mario Mortara:

V snežnem meteu

— Poljubi me! Poljubi me! Tako tesno mi je pri srcu!

— Zakaj pa, sladko moje dekle? Mar nisem pri tebi? Dvomiš sem že, da-li sploh prideš. Bal sem se, da boš v zadnjem hipu izgubila pogum, da se ne boš upala pobegniti.

Letalec je objel s svojimi krepkimi rokami drobno dekliško postavbo in jo strastno poljubljaj na usta, lica in oči. Potem ji je pomagal obleči težak usnjen jopič, dvignil jo je v letalo, skočil tudi sam vanj in pogal motor.

Kar je zaklical režiser »stop«. Reflektorji so se zatemnili, snemanje je bilo končano. Režiser Stewe se je nasmešnil in si zadovoljno pomel roke.

— Izbrno! Imenitno! Ta prizor ste igrali zares zelo živo in resnično. Moje najiskrenejše čestitke, mala Lottie! Vi, Bertsi, mi boste oprostili izraze navdušenja, kajne?

Edmond Bertsi je zlezal iz letala, ga debe o pogledal in vzdihnil:

— Ves izčrpan sem, naj mi prinese krepke, tople pijače, sicer se zgrudim. Vi znate izmučiti svoje ljudi do smrti, mister Adam.

Berts se je smejal navidezno utrujen, kajti vedel je, da mu utrujen izraz obraza dobro pristaja. In natikal si je to masko že bolj iz navade, nego zato, da bi vzbudil v režiserju sočutje.

Edmondu je bilo petintrideset let. Bil je visoke, sloke postave, pravi Adonis, ki ga je občinstvo občudovalo. Nastopal je baš v letalskem filmu »Rusker«. In ker je bil režiser Adam sklenil posneti nekaj prizorov na kanadskem letališču Qu West, se je moral Bertsi hočeš nočeš sprijazniti s tem.

Kot partnerico so mu dodelili povsem mlado začetnico Lottio Sterovo, kajti ženska vloga je zahtevala plah otroški obraz vedno začudenih oči. Dolgo so iskali primerno igralko, slednjič so jo pa našli med učenkami razreda začetnikov. Toda zdaj je doživljala Lottio Sterova kakor v sanjah srečo ob strani slavnega igralca Edmonda Bertsa, s katerim ji je bilo sojeno nastopati Sprejemala je njegove nežne besede kot davčne novčice in bila je vsa blažena.

Zato je bila njena igra tako resnično naravna in zato je bil režiser tako navdušen. Lottii se je zdelo, da je na vsi svoje življenjske sreče, ko je smela z Edmondom praznovati nekaj ljubav-

ni prizorov sredi tega nedoglednega snega in ledu na letališču v Qu West, ločenem od sveta. Bila je tako pijana sreče, da je ni mogel motiti niti spomin na Andrews Canda, mladega letalca in njenega ženina, ki je pilotiral letala na progi Los Angeles-Aljaska.

Na letališču Qu West se je Andrews vedno ustavljal in tam je pred tremi dnevi na poti na Aljasko dopolnil zalogo bencina. Lottie ga je pozdravila hladno, ker se je bila že odtujila. Ni mu hotela prikrivati čustev svojega dekliskega srca; in mladenič je čutil izpremembo v svoji nevesti, ko je zopet sedel v letalo, se ozrl na njo tako skrbno in otožno, da se ji je srce za hip bolešno skrčilo. Smilil se ji je, to da kaj je mogla za to, da ji je mož, kakor je bil Edmond Bertsi, šepetal besede ljubezni, ki je daleč presegała to, kar mu je predpisovala njegova vloga? Mar je bila ona kriva, da je usoda hotela, da se dvigne iz mraka v svetlobo in slavo? Mar se je mogla Andrews na ljubo odpovedati bodočnosti?

Kar je pristopil k nji režiser in jo odvedel v stran:

— Zdaj pride oni veliki prizor, Lottie. Lahko bi ga bili posneli v ateljeju, toda, če smo že tu, ga zaigramo na

mestu, med kulisami narave. To je nemi prizor. Govoriti sme samo obraz. Tvoje oči morajo za letalskimi naočniki izražati vse, kar se godi v tvoji duši. Spomni se, da si pobegnila od doma, da si zapustila očeta in mater, da bi mogla s svojim ljubčkom neznan usodi naproti. Tvoj dragi sedi pri tebi in se smehlja. Črni oblaki se zbirajo, bliža se strašna nevihta, zdaj zdaj prihrumi silen snežni metej. Toda tvoj tovariš se smeje pogumno in samozvestno v brk besnečemu neurju in iz svojih oči mora navzlic smrtnemu strahu odsevati globoko občudovanje njegovega poguma. Doslej sem bil zelo zadovoljen s teboj, Lottie. Toliko nisem pričakoval od tebe. Če boš dobro igrala tudi ta prizor, ti bo uspeh zagotovljen, tako gotovo kakor se imenujem Stewe Adam.

— Na delo, pripravite vse! — je zaklical režiser mehaniku in pokazal na letalo, ki bi se ne smelo med prizorom dvigniti s tal.

V naslednjem trenutku je Lottie sedela pri Edmondu v letalu, ki se je pod vplivom preciznega mehanizma tako majalo in gugalo, kakor da ga premetava strašen vihar. Okrog letala se je jela valiti gosta megla.

— Saj se bova še začušla v nji, — je vzklil Bertsi in zakašljaj.

Megla je postajala vedno gostejša in temnejša, spremenila se je v oblake, bliski so svigali po neprodorni steni, okrog letala so divje zaplesale snežinke.

— Tako je dobro, — je vzklil Adam. — Prične snemati!

Kar je začel tudi motor brneti in bobneti. Bilo je res, kakor da bi letalo premetavalo v silnem snežnem meteu. Lottie je globoko doživljala svojo vlogo. Široko odprte oči je upirala v krasen Edmondov obraz. Le-ta se ji je mirno in samozavestno smehljaj, njegove lepe modelirane roke so pa krepko stiskale krmljo. Reflektorji so metali luč na njegov možgani, plemeniti profil Drhteča Lottie se je obupno oprljala rame svojega tovariša in navzlic svojem strahu in grozi zrla nanj v navdušenem občudovanju.

— Stop! — je zaklical Adam in mahoma je bilo konec vse čarobnosti.

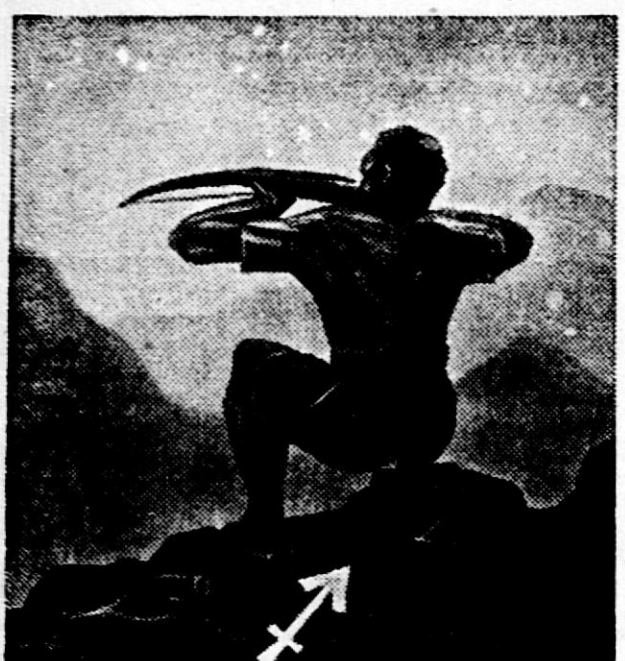
Berts je zatnil oči, kakor da je res do smrti izčrpan po boju z besnečim elementom. Dal se je odnesti iz letala delavcem in omahnil je v naslanjač, ki so mu ga hitro prinesli Lottie je dvignil iz letala sam režiser.

pačnim sodbam in predstavam, v vseh položajih naj škorpionovci kritično premetirajo položaj, da ne bodo žrtve varljivih iluzij.

Od 23. oktobra do 3. novembra rojeni bodo uživali naklonjenost Jupitra samo prva dva meseca 1. 1939. Saturn jim bo sovražil v juliju, avgustu in septembru. Od 3. do 13. novembra rojeni bodo v dobrem razpoloženju in bodo imeli uspehe od srede februarja do konca marca. Uran jim pa lahko kljub temu vzemlje vse leto. Od 13. do 22. novembra rojeni bodo uživali dobre Jupitrove vplive od aprila do srede maja ter od oktobra do konca leta.

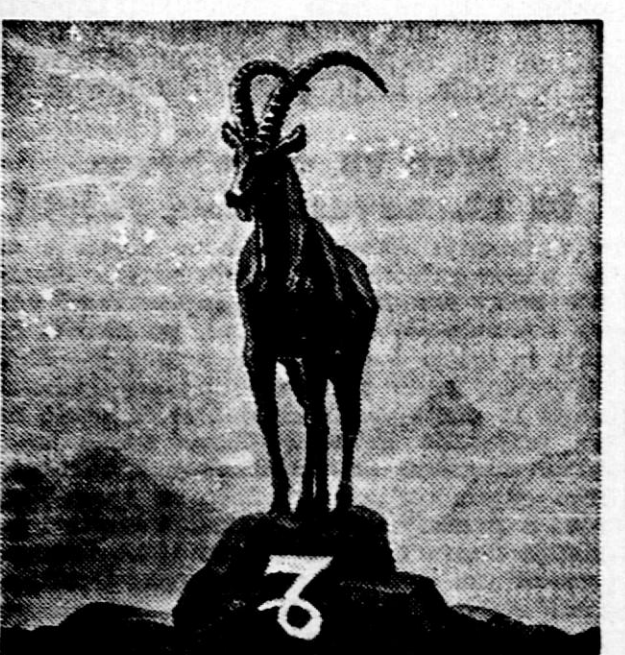
Med 22. novembrom in 22. decembrom rojeni

v znamenju Strelca, ki so živahni, nekoliko nervozni in razburjeni, toda v bistvu dobronamerni ljudje, bodo pod dobrim vplivom Saturna, ki bo ustalil njih gibke in omahujoči temperament. Cilje bodo videli jasne pred seboj, posvetili se bodo svojim življenjskim nalogom z večjo vnemo in večjo vztrajnostjo. Zavestno naj se vzgajajo v vztrajnosti in pri uresničevanju stremeljenj naj dobro presodijo svoje zmožnosti in razpoložljiva gnotna ter duševna sredstva. Jupiter pa jim ne bo naklonjen, računajo naj tudi z razočaranji in premagovanjem težko. Nekateri bo zavedel Neptun k samoprevaram. Zapesti se utegnejo v težavne in težko rešljive položaje, mladi ljudje bodo doživeli bolestan razočaranja.

Od 22. novembra do 2. decembra rojeni, naj ne streme po nedosegljivem v prvih dveh mesecih v letu, previdni naj bodo v občejanju z ljudmi. Uspehi pa se jim obetajo od maja do oktobra. Od 2. do 12. decembra rojeni bodo imeli dober Saturnov aspekt v januarju, februarju in decembru. Paralelne slabe Jupitrove in Marsove vplive naj premagajo z obvladanjem samega sebe in z meditativnim odnosom do življenja. Od 13. do 22. decembra lahko upajo na uspehe od aprila do julija.

Med 22. decembrom in 20. januarjem rojeni

— Izborno, drago dete! Sama si se prekosila.
— Toda zdaj je že konec, mister Steve, — je dejal Berts. — Druge posnetke napravimo v ateljeju. To je mnogo udobnejše. Jaz ne morem več... Kaj bi dal za to, da bi bil zdaj v Los Angelesu.

— Če hočete, lahko takoj odpotujete, Berts. Nihče vam tega ne brani. Napraviti moram še nekaj naravnih posnetkov. Pred petimi minutami je priletelo od severa potniško letalo; lahko odpotujete z njim.

— Imenitno, torej izginem takoj. Letel bom vso noč, če bo treba, samo da bom jutri zjutraj zopet med civiliziranimi ljudmi. Ali odletite z menoj, Lottie?

— Z veseljem, — je odgovorila vsa srečna.

Odšla sta skupaj čez letališče k letalu in sedla vanj. Lottie je zagledala skozi okence pilotov obraz. Bil je Andrews. Kako mučno presenečenje! Toda Andrews se je delal kakor da je ne vidi. In letalo se je takoj dvignilo pod kristalno čisto nebo.

Lottie se je privila k Edmondu in vsa blažena je zatisnila oči. Film je tekla naprej, toda zdaj se je nadaljeval

v znamenju Kozoroga, bodo tudi pod učinkom zelo nasprotujočih si vplivov. Pod aspekti Saturna bodo živeli v skrbnih razpoloženjih, po naravi so itak resni in rezervirani. Močneje bodo občutili osamljenost, možnost za konflikte z bližnjimi bo večja. V takih časih morejo vse svoje sile osredotočiti na velik cilj in doseči dolej neslutene uspehe. Nagnjeni bodo k varčevanju in odrekanju. Moreče depresije jim bo lajšal naklonjeni Jupiter, Uran jim bo dal novih ustvarjalnih moči, v podzavesti pa jim bo pomagal tudi Neptun. Kljub velikim skrbem bo zaradi tega leta 1939 za kozorogovce leto notranje obogatitve in duhovnega napredka.

Od 22. decembra do 1. januarja rojeni bodo od julija do septembra izredno žilavi in potrpežljivi, uspeh se jim obeta v zvezi s prodajo ali nakupom nepremičnin, vse započete akcije se bodo srečno iztekale, čeprav morda šele v 1. 1940. Jupiter jim bo naklonjen v januarju in februarju, v poletnih mesecih pa naj bodo v vsem previdni. Od 1. do 10. januarja rojeni pa utegnejo doživeti razočaranja in naleteti na velike ovire, toda premagali jih bodo, konec bo srečen. Uran bo izredno ugodno vplival na duševne delavce in ustvarjalce v prvih treh mesecih leta. Od 10. do 20. januarja rojeni bodo občutili moteči aspekt Saturna od aprila do junija.

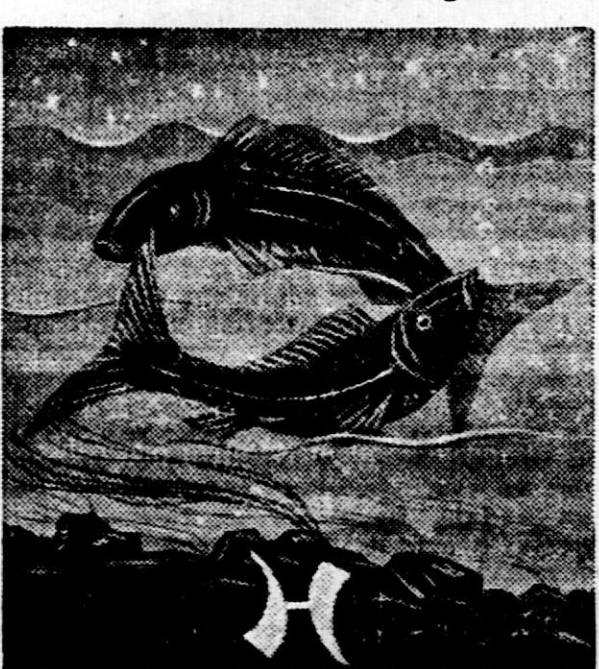
Med 20. januarjem in 19. februarjem rojeni

v znamenju Vodnarja, ki so sprejemljivi, razdražljivi in živahni ljudje, bodo pod Saturnovim vplivom lahko osredotočili svoje energije na določen cilj i nutrdili svojo nekoliko negotovo in impulzivno se udajajočo naravo. Pri tem notranjem prevojevanju jih bo pač motil Uran, toda elastični tip Vodnarja je lahko kos takim motnjam, vsekakor pa naj dobro premisli, preden se odloči za večje spremembe v svojem življenju. Nekateri v tem znamenju rojene bo vodil k uspehom Jupitrov vpliv.

Uspeh se obeta od 20. do 30. januarja rojenim od maja do julija ter od avgusta do oktobra. V tem času lahko navežejo koristne stike, in imajo uspehe v poklicu, na potovanju in pri študiju. Prično lahko akcije, ki se bodo srečno končale šele 1. 1940. Neprilike v življenje bodo imele od julija do septembra dne 20. in 21. januarja rojeni. Od 30. januarja do 9. februarja rojeni bodo doživljali pod Uranovim vplivom sprememb po no in nemirno leto. Od 9. do 19. februarja rojeni bodo v oblasti samega sebe od aprila do julija ter od septembra do konca leta, kar jih lahko vede do uspehov.

Med 19. februarjem in 21. marecem rojeni

v znamenju Rib, so navadno težko razumljivi, kakor da je njih notranjost odeta s skrivnostnim pajčolanom, da se zde drugim zagonetni in se tudi sami sebi zde nerazumljivi, bodo v 1. 1939 oproščeni številnih motenj, Jupiter bo tekla skozi znamenje Rib in bo vzbudil v podzavesti se nahajajoče sile, da bodo v Ribah rojeni sposobni na globlje spoznanje. Vsi tisti,

ki opravljajo svoj poklic bolj ali manj mehanično in se jim zdi, da doživljajo stvarno življenje v nemirnih sanjah, se bodo približali z vso dušo stvarnosti. Tako bo sledila notranja sprememba, odnosi v Ribah rojeni do ljudi, ki so največkrat samo zunanji in rahli, se bodo poglobili, naleteli bodo na ljudi, ki jih razumejo in ljubijo. Mladi ljudje utegnejo najti srečo v zakonu in ljubezni. Pa tudi v poklicu se obeta napredek vsem v Ribah rojenim, dosegi bodo uglednejše položaje v družbi.

Umetnike iz te skupine bo Uran podžgal k ustvarjanju, Neptun pa jih lahko zaplete v mrežo zmot in jih loči od ljubljenih oseb. Z jasno mislijo in treznim

Zakaj naša obrt še vedno propada?

Obrtništvo si po krizi ni opomoglo — Poročilo obrtniške vprašanja

Ljubljana, 31. oktobra
Časopisje posveča zelo malo pozornosti naši obrti, a krivdo je treba pripisovati pogosto le obrtnikom, ki nimajo za propagando dovolj smisla in volje. Kako silno potrebna je propaganda za obrtne izdelke in širše obrtniške akcije, se je izkazalo pred leti, ko je obrtništvo v Ljubljani začelo voditi smotno propagando. Zanimanje za obrtne, ročne izdelke je naraslo in ljudje so jih začeli ceniti, hkrati so si pa izboljšali okus in začeli so razpoznavati kakovostne izdelke od slabših tovarniških. Posebno so nam v živem spominu obrtniki tedni, prirejeni vsako leto decembra, ko je najprimernejši čas za propagando obrtniških izdelkov, ker ljudje pred božičem kupujejo skoraj največ. Te obrtniške prireditve so bile v letih najostrejših gospodarskih kriz, ki je omajala vse gospodarske temelje ter seveda tudi zelo prizadela obrt. Vendar obrtniki niso potrebnih propagand le med krizo, ko pa govorimo o obrtništvi, njegovih težavah, stremiljenjih in potrebah, se mora čitatelj zavedati, da ne gre le za obrtnika; obrt je samo stroka splošnega gospodarstva, neločljivo zvezana z gospodarskim življenjem. Če bomo slepi za zelo pomembne probleme obrtništva, bo trpelo škodo vse gospodarstvo. Človek bi mislil, da ima obrt zopet zlato dno, ker zdaj več nihče ne govori o obrtniških zadevah. Po izjavah uglednega in dobro poučenega obrtnika, ki nam je dal naslednje podatke, pa sprevaidimo, da si obrtništvo po krizi še ni opomoglo.

Letos je časopisje pogosto poročalo o večji zaposlenosti. Toda zaposlenost v obrti v splošnem še ni dosegla obsega pred krizo. Toda četudi bi zdaj obrtna podjetja imela že toliko dela kakor prej, še ne bi bilo to ne pomenilo, da so si obrtniki že opomogli. Mnoga obrtna podjetja še vedno privlačijo zelo kritične čase, kar bi bilo treba zdaj še tem bolj naglašati, da bi ovrgli predsodke, češ, saj se bo zdaj vse popravilo samo od sebe.

Pomislimo moramo predvsem, da so mnogi obrtniški obrti med krizo zelo zaostali ter da oprema delavnic ne ustreza sedanjim zahtevam, zlasti še, ko je konkurenca čedalje ostrejša in ko se je obrtniško delo zelo pocenilo. Obrtnik ni mogel modernizirati svojih obratov med krizo, zdaj jih pa tudi ne more, ker je zelo obubožal.

Zaščitite ni bil potreben le kmet, temveč tudi obrtnik, toda na njegovo zaščito ni mislil nihče. Obrtnik je bil prepuščen povsem sam sebi sredi neizprosne gospodarskega procesa. Denarni zavodi so prenehali izplačevati prihranke. Še tisti redki srečni obrtniki, ki so si lahko kaj prihranili, niso mogli dvigniti skromnih prihrankov, ko bi najbolj potrebovali. Prav tako pa obrtnik ni mogel dobiti posojila niti proti dobremu jamstvu, da bi si z njim pomagal v največji stiski. Se bolj nesrečni so pa bili obrtniki, ki so se zadolžili v dobi konjunktura, računajoč, da bodo dolg lahko kmalu odplačali, ker bodo delali v moderniziranih z novimi stroji opremljenih delavnicah z večjim uspehom. Razočaranje je bilo hudo. Naročila so izostala, konkurenca je potisnila cene navzdol, da delo pogosto ni krilo niti režije, a obrtnik je moral kljub temu odplačevati dolg točno v dogovorjenih rokih. Pri tem moramo upoštevati, da je imel denar med krizo znatno večjo vrednost kakor tedaj, ko si ga je obrtnik izposodil in ga investiral v obrat. Dogajalo se je, da so nekateri zadolženi obrtniki plačali že toliko na samih obrestih, kolikor je znašal dolg, ki ga niso še niti začeli odplačevati. Mnogi obrtniki so med krizo silno obubožali in niso mogli vzdržati, drugi so se obdržali na površju le z največjimi napor.

Za vse te obrtnikove težave ni pokazal nihče pravega razumevanja. Obrtnik nikakor ni zahteval in ne zahteva zaščite, kajti obrtništvo je bilo gotovo zgrešilo pot. Na pomoč ključni pogledi do smrti prestrašenega dekleta so se upirali v obraz pogumnega pilota, ki je bil pod letalsko kapo kakor iz kamna izklesan. To jo je pomirilo. Koliko takih groznih ur je že preživel! — je šinilo Lottie v glavo. In naenkrat je stopila pred njo njegova veličina, spoznala je njegovo tiho junaštvo. Ta čas je pa že zaslišala iz slušalke njegov topli, mirni glas:

— Ne boj se ničesar, drago dekle, rešim te.

Ne, Lottie se ni več bala. Odmaknila se je od Edmonda, pritisnila lice na okence spredaj in se zagledala v pogumnega letalca Andrews. Gotovo bo premagal vihar. On, ki ga niso obževali ženske in ki ni kljuboval viharju z brezskrbnim smehljajem, temveč se je boril z nevarnostjo mirno in samozavestno.

In Andrews je zmagal. Čez pčilo uro se je spustil na zasilen letališču. Edmond Berts je takoj izginil, češ, da bo nadaljeval pot po železnici.

Lottie je pa ostala. Stopila je k pilotu, ki je bil pravkar odložil letalsko kapo in podelal mu je roko s smehljajem, prosečim odpuščanja.

presojanjem bodo v Ribah rojeni tudi tem vplivom lahko kos.

Od 19. februarja do 1. marca rojeni bodo v januarju in februarju s podvojenimi močmi na delu v nenavadnem občutju silnosti in mira, uspehi se jim obetajo v poklicu in v družabnih odnosih. Od 1. do 11. marca rojeni lahko upajo na uspeh v vseh odločitvah, ki so jih sklenili v februarju in v marcu. Nove ideje se bodo porodile v duhu ljudi te skupine v prvi polovici leta, vendar naj kritično presodijo položaj in naj se varujejo zmot in iluzij, posebno dne 11. marca rojeni. Od 11. do 21. marca rojene bodo doživele v marcu, maju in oktobru srečne življenjske spremembe.

kršne je deležen kmet. Toda pričakoval je vsaj razumevanja; ne zahteva, da bi mu odpisali dolgeve, ter še vedno hoče stoodstotno vrniti vse, kar je dolžan, toda nuditi mu je treba vsaj možnost zmogliivega odplačevanja. Kakor je bila dana možnost n. pr. zaščitenim denarnim zavodom, da so izplačevali vlagateljem v določeni dobi vlog, prav tako zahteva upravičeno obrtnik zaščite vsaj toliko, da bi dolgeve odplačal v daljši dobi in obrestu po znižani obrestni meri.

Kako silno škodo trpi obrtništvo zaradi čedalje bolj razpasenega sušmarstva, javnost ne ve pravilno presoditi. Kljub vsemu doslej se ni bilo uvedenih dovolj učinkovitih ukrepov proti sušmarstvu, ki postaja pravi grobokop solidnega obrtništva. Zdaj so se začele pojavljati še posebno nevarne oblike sušmarstva med obrtniki samimi, ker so se nekateri opogumili, saj se zdi, da je ta prekršek predpisov obrtnega zakona nekazniv. Tako so začeli nekateri obrtniki spreminjati svoje delavnice, namenjene le eni stroki v nekažne univerzalne obrate, kjer naročnik lahko dobi n. pr. razen mizararskega izdelka še vse vrste kovinskih izdelkov. Nekatera stavbna podjetja pa imajo že širokopotezno razvite delavnice kovinskih in lesnih strok. Umevno je, da zaradi tega se tem bolj narašča nezadovoljstvo med malimi, nezaščitenimi obrtniki.

Poglavje zase je pa nelojalna konkurenca. Obrtniki, ki ne poznajo dovolj obrtne kalkulacije, so v obupni borbi za kruh zdaj leta začeli prevzemati dela po tako pitirano nizkih cenah, da soliden obrtnik nikakor ne more konkurirati z njimi. Dogaja se, da nekateri obrtniki prevzemajo dela tako poceni, da pomočniška dela opravljajo sami, ker bi pomočnika ne mogli plačati po navadnih pomočniških mezdah. Delajo torej za nižjo mezdlo kakor pomočniki. Zato so cene obrtniških del silno nizke, kar nekateri naročniki tudi zlorabljajo. Pri tem ne računajo, da je obrtnik dolžan plačevati socialne dajatve in davke in da mora tudi sam živeti. Nujno potrebno bi bilo, da bi oblasti zajele to izrabljanje obrtnikov ter da bi predpisale minimalne cene za obrtna dela.

Na pristojnih mestih bi se pa morali se zavedati, da je tudi obrtnik potreben socialne zaščite, ne le pomožno delavstvo, zlasti v teh časih, ko se obubožanje med obrtništvo čedalje bolj širi. V nastopajočem letu bodo končane priprave za obvezno starostno zavarovanje obrtnikov. Zavarovanje bo zahtevalo seveda velike žrtve, a obrtniki ne bodo smeli oklevati pred njimi, saj je njihovo zavarovanje eno življenjskih vprašanj.

Zal obrtništvo še nima dovolj razumevanja za socialno zavarovanje v splošnem, kar se kaže v tem, da nekatera podjetja še vedno ne prijavljajo redno svojega delavstva OUZD Kazni za te prestopke so ostre, kar pa ni spametovalo nekaterih obrtnikov. Vsoto 300.000 din, kolikor znašajo kazni na leto pri OUZD, bi si obrtniki prav lahko prihranili ter naložili bolj koristno.

Ob priliki se bomo dotaknili še nekaterih perečih obrtniških vprašanj.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAŠ VAL« Ljubljana, Knafljeva ulica 6.

Nedelja, 1. januarja
8: Vesel novoletni pozdrav (plošče). — 8:30: Kvarlet trobil. — 9: Napovedi, plošče: L'Arlesienne, uvertura. — 9:15: Prensos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 10:15: Verski govor (prevz. g. dr. Gregorj Rožman). — 10:30: Vskakemu nekaj (plošče). — 11: Radijski smrel. — 12: Slovenske narodne pesmi pojejo Fantje na vasi in sestre Stritarjeve. — 13: Napovedi, poročila. — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 17: Kmetijska ura. — 17:30: Koncert plesne glasbe. Sodelujeta: Adamček jazz-orkester in Cimermanov kvartet. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Koncert vojaške godbe. — 21:10: Lahkih nog naciokrog (plošče). — 21:45: Napovedi, poročila. — 22: Izseljeniška oddaja. Sodelujejo: Radijski komorni zbor in orkester ter Kmečki trii.

Ponedeljek, 2. januarja
12: Balalaika igrajo (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Zgodovina psihiatrije (g. dr. Bogomir Magajna). — 18:20: A. Szleminska poje poljske narodne (plošče). — 18:40: Kulturna kronika: O Ptujski gori (vseuč. prof. g. dr. Fr. Stele). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21:15: Koncert dvospevov. Izvajata ga. Dragica Sokova in gdč. Stefka Korencanova, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Prensos plesne glasbe iz restavracije Emone. Igra orkester »New melody boys«. Konec ob 23. uri.

Torek, 3. januarja
12: Pisana šara (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Kitara solo, igra g. Prek Stanko, pri klavirju Ellets Rafael.

— 18:40: Problem malega naroda (vseuč. prof. dr. Fr. Veber). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Vesela kronika. — 20: Zdenek Fibich: Saraka, fantazija (plošče; ork. Nar. gled. v Pragi, dir. J. Charvat). — 20:20: A. Remec: Carovnica, komedija (izvajajo člani rad. igr. druž. ne). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Operetni zvoki (Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Sreda, 4. januarja
12: Odmevi iz Češke (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: G. Magister Ivan igr. na harmoniko. — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: a) Opazuj in poskušaj (g. prof. Miroslav Adlešič); b) Ročna dela (g. Miroslav Zor). — 18:40: Gradovi na Dolenjskem, II. del (g. Leo Pettauer). — 19: Napovedi poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar). v II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

Četrtek, 5. januarja
12: Polke in koračnice (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: A. Dvorak: Koncert za violoncello in orkester (plošče). — 18:40: Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Beseda k prazniku (g. F. S. Fingar). — 20: Pevski koncert g. Julija Betetta pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20:40: Iz opernega sveta (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Dueti za klavir in harmonijo. Konec ob 23. uri.

Petek, 6. januarja
9: Napovedi poročila. — 9:15: Praznični zvoki (plošče). — 9:45: Verski govor (g. Filip Terčelj). — 10: Prensos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11:15: Koncert godalnega okteta (plošče). — 11:30: Koncert Radijskega orkestra. — 13: Napovedi, poročila. — 13:20: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 14: Otroška ura (g. Vinko Bitenc) (oddaja prekinjena od 14.30 do 17.). — 17: Kmetijska ura. — 17:30: Domači zvoki (plošče). — 18: Sv. trije kralji. Zvočna igra. — Nap'sal Joža Vombergar. Igrajo člani rad. igr. družine, vodi ing. Ivan Pengov. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«. — 20:30: Vesel koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

Sobota, 7. januarja
12: Plošča za ploščo pisana zmes godba vesela in pesmične vmes. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Plošča za ploščo pisana zmes, godba vesela in pesmične vmes. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi. Povest v nadaljevanjih; b) G. Šperček. — 17:50: Pregled sporeca. — 18: Za delonost, igra Radijski orkester. — 18:40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Beseda k prazniku (g. F. S. Fingar). — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Vesel živalski krog. — 22: Napovedi poročila. — 22:15: Za vesel konec tedna, igra Radijski orkester. — Konec ob 23. uri.

Jugoslovenska razstava na svetovni razstavi v New Yorku

Pred kratkim je bilo sklenjeno, da se naša država udeleži svetovne razstave v New Yorku prihodnjega leta s samostojno razstavo, ki bo prikazovala našo državo, njeno gospodarstvo, kulturno življenje, turizem, šport in drugo. Posebnega pavičanja naša država ne bo gradila, ker bi bili stroški preveliki, temveč bo najela prostor v veliki palači, kar bo cenejšje. Velike svetovne razstave v New Yorku ni smatrati za nekaj veleesejem, kakršnih smo vajeni pri nas in na katerih bi prišli posamezni izdelki in posamezni ljudje v poštev, ampak je treba prikazati Jugoslavijo v celoti.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je poverilo organizacijo razstave trgovinskega muzeju in odseku za turizem. Obveščene so o tem vse gospodarske zbornice v državi, ki naj stopijo takoj v stike s podrejenimi korporacijami, ker je čas zelo omejen in bo treba z ameriško naglico pospešiti vse delo. Večina materiala je že zbrana in novi material prihaja še v Beograd, tako da bo šel 25. januarja že transport z razstavnim materialom v Ameriko.

Za prodajo raznih izdelkov na drobno in tudi na debelo prihajajo v prvi vrsti v poštev narodna ročna dela, ki pa morajo pasirati kontrolo, da se pošlje res dobro in lepo narejeno originalno narodno delo, ne pa kake strojne imitacije ali pa površno izvršena dela, ki ne bi nikakor dostojno prikazala našega solidnega dela na svetovni razstavi. Prodajo teh izdelkov je prevzelo Srbsko-ameriško društvo, ki bo dalo poedincem popočno garancijo za vse blago, tako da je riziko za odposiljatelja izključeno. To je bilo potrebno že zaradi tega, ker se raznim izdelovalcem in trgovcem prepričajo škoda in se jim prihranijo ogromni stroški za potovanje v Ameriko in nazaj pri veliki domovinski pastirani izdelkov na svetovni razstavi, kakor je doslej skoraj na vseh pokazala praksa. Podrobnosti programa za našo razstavo, ki je izražen v 32 točkah, bomo še prinesli.

LOVSKA

Proti dvema lovema v afriški džungli se nenadoma zakadi velik nosorog. Pridrvti tako nepričakovano, da nimata časa streljati. En lovec spleza h'tro na bližnje drevo, drugi pa skoči za debelo deblo in ko se požene nosorog proti njemu, zbeži v podzemno votlino za drevesom. Nosorog se zakadi okrog drevesa in gleda kam mu je žrtev zbežala. Ta čas prilze lovec iz votline in se znova skriva za drevo. Nosorog se zakadi proti njemu, lovec pa zopet smuk v votlino. In ko plane razjarijen nosorog mimo, prilze lovec znova iz votline. Prijatelj na drevesu opazuje njegovo početje, slednjic pa vzklíkne:

— Kaj ne moreš ostati v votlini, zakaj pa lažješ neprestano iz nje?
— Ker leži v nji lev.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ali je jugoslovenska kultura prazna beseda?

Zakaj so kulturne vezi med nami in jugom tako slabe? — Nekaj potrebnih ugotovitev

Ljubljana, 31. decembra. V Sloveniji kakor v drugih pokrajinah naše države nekateri mnogo govorijo in pišejo ne le o politiki in gospodarstvu Jugoslavije, temveč tudi o kulturnem življenju in njegovih vprašanjih. Vendar se preprosto človek, ki ne ljubi fraz, čudi, da skoraj nihče ne govori o izredno pomembnem pojavu v našem kulturnem življenju, o nasprotnosti si kulturnih usmeritvah v posameznih pokrajinah ali o ostrih ločitvah dveh narodnih kulturnih krogov, slovenskega in srbohrvaškega. Ali res nihče ne opazi, kako smo si v kulturnem življenju ter izživljanju tuji, da se Slovenci tako malo zanimamo za srbohrvaško kulturo, kakor da ne živimo s Srbi in Hrvti v skupni državi, in da je večini Hrvatov in Srbov slovenski jezik tako tuj, kakor da ni slovenski?

To je vsekakor izredno presenetljiv paradoks, ločitev kulturnega življenja na Slovenijo in druge pokrajine države, kjer govorijo slovenski in najbolj podobni slovenski jezik. Živimo v skupni državi, toda drug ob drugem in ne drug z drugim. Kakor da nimamo skupnih državnih in drugih interesov in da ne čutimo drug z drugim. Pri nas se otroci uče v šolah srbohrvaščine in odrasli ljudje, zlasti oni, ki so dorasli po vojni, čitajo srbohrvaške liste in knjige. Toda ali je to že dovolj za kulturno sožitje narodov v skupni državi? Ali bi bil greh, če bi si Slovenci lastili kot svoje sadove kulturnega dela Srbov in Hrvatov in oni našega kulturnega prizadevanja? Ali bi grešili proti svoji »samobitnosti«, če bi se kulturno življenje Slovencev, Hrvatov in Srbov zliło v en sam močan tok?

Takoj se pa moramo zavarovati pred vsemi občutki, da se zavzemamo za tisto tako osovraženo vistsmeritev, za stapljanje jezikov v enega samega. S silo se ne strahote, ki se zde nekaterim največja nevarnost za narod. Jezik sam na sebi nikakor ni ovira za tesnejše kulturno sožitje Slovencev, Srbov in Hrvatov, prav podobno jesti jezikov nas spaja tako, da bi upravljevala, zahtevala in zagovarjala poglavitno skupno kulturno življenje Slovencev, Hrvatov in Srbov, ne pa da bi bilo treba še čakati na nekakšno utopično spajanje jezikov v enega samega. S silo se ne bo nikomur posrečilo »zlitje« sosednjih jezikov v naši državi in enega samega; jezik je živa, organska tvorba, ki se razvija vzporedno z življenjem naroda naravno in njegovega razvoja ne more nihče pospešiti čez naravno mejo kakor ga tudi ne zavreti — s kakršnokoli politiko ali modrostjo. Kdor se torej boji, da bi slovensčina trpela v tesnejšem kulturnem sožitju Slovencev s Srbi in Hrvti, ne pozna v resnici življenjske sile jezika kot vira in sredstva narodne kulture ter se ne zaveda dovolj dobro, da jezik umre samo, ko umre tudi narod. In sploh, v čem je tista nevarnost za jezik? Naš jezik je živel in se razvijal celo tedaj, ko nismo imeli niti slovenskih srednjih šol. Živel je, ker ga je govorilo ljudstvo, ker je bil jezik kmeta in delavca. In kakšna nevarnost mu preti zdaj? Da se otroci v šoli uče cirilice in da niti maturanti ne obvladajo v govoru dobro srbohrvaščine? V tem, da meščani čitajo razen nemških knjig od časa do časa tudi kakšno brošurico v srbohrvaščini?

Poznamo in spoznavamo mnogo resnejše nevarnosti za našo kulturno življenje, ki pa ne izhajajo iz samega kulturnega življenja, temveč iz osnov našega splošnega državnega sožitja, v kolikor niso pravilno položene. Kulturnemu življenju lahko škodujejo predvsem nepravilni gospodarski odnosi in zanemarjanje kulturnega življenja na račun drugih strok, a s tem ni rečeno, da bi nad slovensko kulturo začel prevladovati značaj druge kulture. Če n. pr. obubožamo tako, da trpi tudi kulturno življenje, bi morali iskati vzroke v slabi gospodarski politiki in ne morda v ekspanzivnosti srbohrvaške kulture. Te pojme bi bilo treba pogumno razčistiti, a, žal, so le redki, ki bi bili dovolj pogumni za to.

Ob tej priliki se ne moremo spuščati v vso to zmešnjavo, ki jo delajo nekateri, da vprejajo v svoje koristolovske voze tudi zadeve naše kulture; potrebno je samo nekaj preprostih, stvarnih ugotovitev. Pokazati je treba s prvom na stvari, ki jih ne more nihče zatajiti, ker so preveč očitne. Povedati moramo, da je treba razčistiti zadeve, ki se tičejo kulturnega, a ne političnega življenja v naši državi. Ne gre za to, da govorimo o namršljeni ali kakršnokoli nevarnosti za slovensčino ali srbohrvaščino. Predvsem ne smemo biti slepi za nevarnosti, ki prete vsemu našemu kulturnemu življenju, zlasti za nesporazume in sovražnosti, ki vladajo v kulturnem pogledu med posameznimi pokrajinami v državi.

Srbi in Hrvti bi Slovence čitali upravičeno, da se v našem kulturnem življenju, pa tudi v miselnosti in inteligenci, kažejo neprijetni vplivi nemške kulture. Starejša slovenska inteligenca še ne zna misliti slovensko in zato tudi nekateri pišejo, kakor da so besedilo najprej napisali nemški in ga potem s težavo prevedli v nekakšno slovensčino. Upravičeno bi nam občutili, da čitamo raje nemške kakor srbohrvaške knjige, saj se celo dogaja, da nekateri raje čitajo srbohrvaško knjigo v nemškem prevodu, kakor v izvirniku. Bratje z juga se nam tudi čudijo, da je v izložbah naših knjigarn mnogo več nemških knjig kakor slovenskih, da nekateri knjigarne niti ne prodajajo srbohrvaških knjig.

stev je — in zdi se nam izredno pomembno — da zdaj žive Slovenci, Hrvatov in Srbi v skupni državi in da imamo skupne interese na vseh področjih ter tudi na kulturnem. Toda potrebna je tudi ugotovitev, da smo si po miselnosti še po 20 letih sožitja zelo tuji, da ne kažemo skoraj nobenega razumevanja za tesnejše medsebojne kulturne odnose ter da je n. pr. Beograd Mariboru v kulturnem pogledu bolj daleč kakor Berlin. Ni tesnejšega sodelovanja med gledališči, ne med slikarji, ne med književniki.

Toda, če se nam zdi Beograd in Zagreb v kulturnem pogledu tako daleč, kaže, da je bratom z juga do nas celo predač. O nas vedo predvsem, da nas je zelo malo v primeru s številom prebivalstva vse države. Zdi se jim neznačajna peščica, ki že zaradi tega v kulturnem pogledu ne more mnogo pomeniti. Tisti redki, ki poznajo nekoliko bolj naše kulturno življenje, in ki si zato že laste pravico sodbe nad našimi razmerami, pa radi trde, da so se Srbi že dovolj približali nam, da imajo n. pr. prevedene če vse Prešernove pesmi, da poznajo celo Cankarja, pa tudi Zupanciča in da se srednjecolci pri njih bolj posvečajo študiju slovenske književnosti kakor pri nas srbohrvaški. Toda, to še ni vsa resnica. V resnici je v srbohrvaščino prevedenih že precej slovenskih knjig, toda ali je to brez pomena, da so v češčino prevedene mnoge novejšje slovenske leposlovne knjige, ki najbrž ne bodo nikdar v srbohrvaščini? Ali je brez pomena, da Slovenci čitamo srbohrvaške knjige v izvirniku ter da so naše javne knjižnice skoraj prav tako dobro založene z njimi kakor s slovenskimi? Ali Srbi lahko upravičeno, da skoraj nihče med njimi ne čita slovenskih časopisov, časnikov in knjig v izvirniku? Ali je povsem upravičeno, da nekateri srbske založbe zahtevajo za avtorsko pravo od naših založb po 50.000 din, ako hočejo katero srbohrvaško delo v slovenskem prevodu?

Takšnih »malenkosti« bi si lahko očitali še mnogo. Toda ti občutki bi bili potrebni samo, če bi kaj zalegli. Medsebojni občutki še niso kulturno sodelovanje. Potrebno bi bilo podrobno delo na vseh področjih kulturnega udejstvovanja v stremiljenju po kulturnem zblizanju. Kakor je pri nas še vedno očitno vpliv nemške kulture po dveh desetletjih, prav tako ne more tako prevladati nova kulturna smer (ki jo imenujete kakor hočete). Za vse je treba časa, a tudi dela. Toda čas je pa tudi že, da se tega leta lotijo vsi kulturni delavci. Doslej nismo opazili niti v kulturnih revijah nobenega resnejšega stalnega sodelovanja med slovenskimi, srbskimi in hrvaškimi književniki. Zdi se, se začeli kazati nekateri razveseljivi pojavi, ki pa ne smejo ostati izjema.

Lahko bi pa šteli tudi nekatere razve-

seljive pojave, ki dokazujejo, da je kulturno zblizanje Slovencev, Hrvatov in Srbov naravni razvoj in ni prisiljenega. Imamo že celo vrsto vsedravnih organizacij, ki spajajo svoje članstvo tudi pri skupnih kulturnih stremiljenjih. Nekatera združenja izdajajo svoja glasila, ki objavljajo razen srbohrvaških tudi slovenske članke. Naj bi tudi vse književne revije objavljale ne le slovenske ali le srbohrvaške članke prispevke v obeh jezikih, bi bila pretirana, smešna zahteva, kakor če bi zahtevali, naj bi časopise bilo pisano v obeh jezikih. Vsekakor je pa upravičena zahteva, da bi naše književne revije posvečale več pozornosti kulturnim dogodkom v drugih pokrajinah, kakor tudi, da bi srbske in hrvaške revije seznanjale svoje čitatelje nekoliko bolj z našim kulturnim življenjem. Toda ni dovolj, da služijo kulturnemu zblizanju samo revije: to bi bilo dolžno tudi časopisje in celo predvsem. Priznati je treba, da so nekateri srbski listi odkrili srbskemu čitatelju, da Slovenija živi tudi kulturno življenje in da ne zasluži pozornosti samo zločin in sportni dogodki. Žal polagajo srbski listi na to vse premalo važnosti.

Ako bi pa zajeli to tako zanimivo vprašanje jugoslovenskega kulturnega življenja v vsej globini, bi se dotaknili tudi nekaterih škodljivih vplivov na meji tega zblizavanja. Ne mislimo na »nevarnosti« za slovensčino; dovolj je resnejših nevarnosti, ki so tudi bolj stvarne ter občutne. Tako lahko vzamemo primer trgovske konkurence med srbohrvaško in slovensko knjigo. Kako naj slovenske založbe konkurirajo s hrvaškimi in srbskimi, ki lahko izdajajo knjige v mnogo večjih nakladah ter zato ceneje, med tem ko je zalaganje slovenskih knjig postalo že skoraj junaštvo? Isto velja tudi za časopisje. O odnosu ter konkurenci med srbskim in slovenskim časopisjem bi pa bilo treba nati posebno poglavje. Slovenija konzumira mnogo beograjskega časopisa, morda celo več, kakor nekatere banovine, kjer je občasno sile srbski. To bi sicer ne bila nobena nesreča, toda beograjski časopisje uživa nekatere privilegije, ki mu dopuščajo posebno konkurenco.

Vse to pa nam ne more braniti da bi se ne zavzemali za zdravo, smotno, plemenito kulturno sodelovanje ter enotno kulturno orijentacijo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ali je jugoslovenska kultura prazna beseda? Kakor ni prazen pojem slovanstvo in kakor ni brez pomena bližnje jezikovno in duhovno sorodstvo Slovencev, Srbov in Hrvatov, tako tudi ni stremiljenje po tesnem kulturnem zblizanju in življenju v skupni državi nič več in nič manj kakor nujnost. Jugoslavija ni nastala po naključju in njen razvoj tudi v kulturnem pogledu je naša skupna zadeva.

Mnogo smo v letu 1938 pojedli in popili

V splošnem konzum živil in pijač v Ljubljani ne narašča, izjema so le alkoholne pijače

Ljubljana, 31. oktobra. Ena najzanimivejših življenjskih bilanc ob koncu leta so nedvomno številke o konzumu živil in pijač v preteklem letu v našem mestu. Toda številke moramo znati čitati, kakor jih je pač treba v bilancah. Vsote same na sebi se morda zde velike na prvi pogled, a vendar se ne dokazujejo, da je pojedel posameznik mnogo.

V letih krize je bilo očitno, da je Ljubljana varčevala tudi pri jedi in pijači. Prav zaradi tega primerjamo številke o letos porabljenih živilih in pijačah z l. 1934 in delno z leti 1933 in 1932. Pri skrbnejšem primerjanju statističnih zadnjih let o porabi živil in pijač sprevrščimo, da konzum v splošnem ne narašča.

50 LITROV VINA NA PREBIVALCA!

Izjema so alkoholne pijače. Prav temu bi bilo treba posvetiti posebno poglavje. Konzum alkoholnih pijač se ni zmanjšal znatneje niti med krizo. Številke prejšnjih let se nanašajo na porabo živil in pijač v 11 mesecih. L. 1932, ko je bila naša ljuška kriza, je bilo v Ljubljani uvoženega 3.509.337 litrov vina, l. 1934 3.648.501, nekoliko manj pa l. 1933 3.160.000 litrov. Letos v 11 mesecih od decembra je bilo uvoženega 3.742.091 litrov vina, če pa pristejemo k tej številki še porabo vina lani decembra, da se nanaša statistika na vse leto, dobimo vsoto 4.105.759 litrov vina. To se pravi, da odpade na prebivalca nad 50 litrov vina na leto. To je že o visoka številka in je bolj zgovorna kakor dolge razprave o alkoholizmu in naših socialnih razmerah.

Samo po sebi se razume, da s tem ni izčrpana statistika o konzumu alkoholnih pijač v Ljubljani. Lani od novembra do letošnjega decembra je Ljubljana še uvozila 9.140 litrov ruma vina, ki je vsebovala nad 18% alkohola. K temu je treba še pristi 66.913 litrov stopenj žganja in spirita.

Konzum piva je zadnja leta zelo naraščal, a letos se je po dolgih letih zopet nekoliko povečal. V 11 mesecih smo ga popili 814.426 litrov. Če pristejemo še konzum decembra, je znašala poraba piva v Ljubljani letos okrog 900.000 litrov, približno toliko kakor l. 1932, ko smo ga popili 976.250 l. Silno je upadel konzum piva l. 1933 613.737 litrov, l. 1934 pa je znašal samo 544.900 l. Zanimivo so tudi številke o porabi penicnih se vin. Pri konzumu šampanjca se pač ne pozna vpliv krize, saj je znano, da si nezaposleni ljudje ne napijajo s penicnimi se vini. Lani od novembra do letošnjega decembra je bilo v Ljubljani uvoženih 1.941 steklenic penicnih se vin. Steklenice vsebujejo po 7 dl. L. 1932, torej v najostrejši krizi, je bilo v Ljubljani uvoženih že v 11 mesecih 3.912 steklenic penicnih se vin, kakor je začel konzum upadati: l. 1933 je znašal 2.534 steklenic, l. 1934 pa samo 1929.

MESE NA KONZUMIRAMO NIČ VEČ

Medtem ko statistika kaže, da pijejo čeda je bolj, konzum najpomembnejših živil ne narašča. V 12 mesecih od lanskega

ga novembra je bilo v Ljubljani uvoženih 27.817 glav goveje živine skupno s teleti (18.353). L. 1933 je bilo uvoženih 7.145 telet, l. 1934 pa 14.683 v 11 mesecih. Konj za zakol je bilo v leto uvoženih le 159, kar je zelo malo. Če, da Ljubljancem se ne diši konjsko meso ter da jim še ne prede dovolj trda. Da ne porabimo več konjskega mesa, je menda tudi treba pripisovati temu, da pri nas še ni restavracij (kakor v nekaterih velikih mestih), ki bi propagirale jedi iz konjskega mesa. Probuje je bilo letos uvoženo v Ljubljano 3.685 glav (v 12 mesecih), l. 1934 pa 3.223 glav v 11 mesecih. Prašičev (velikih in malih) je bilo uvoženih (v 12 mesecih) 23.130, l. 1934 pa v 11 mesecih 21.368.

Svežega in prekajenega mesa smo uvozili v 12 mesecih 68.643 kg. Masti ne konzumiramo mnogo; v 12 mesecih od lanskega novembra je bilo uvoženo 85.142 kg. Prištet je treba še uvoz divjadi, in sicer okrog 900 komadov.

Mnogo premalo konzumiramo rib, zlasti morskih; upoštevati je treba, da živimo v obmorski državi ter da konzumiramo manj rib kakor nekatere države, ki nimajo svojega morja. Svežih rib smo v preteklem letu pojedli le 33.129 kg, konzerviranih in suhih pa 18.915 kg. L. 1934 smo v 11 mesecih konzumirali 53.467 kg rib. Konzum rib torej pri nas stalno upada.

TUDI SADJA POJEMO PREMALO

Čeprav je konzum sadja pri nas zadnja leta neprimerno večji kakor je bil včasih, vendar ga še ne konzumiramo dovolj. Zadnja leta konzum tudi ni več naraščal, kakor bi pričakovali. Lani od novembra do decembra letos je bilo v Ljubljani uvoženega sadja, suhega in južnega sadja skupno 2.897.610 kg. Sadja torej ne konzumiramo toliko kakor vina, da bi ga odpadlo na prebivalca 50 kg na leto, kakor 50 litrov vina. L. 1934 je znašal konzum sadja v 11 mesecih skoraj prav toliko kakor letos v 12 mesecih, in sicer 2.831.881 kg.

16 MILIJONOV JAJC, 6 MILIJONOV LITROV MLEKA

Razveseljivo je, da se je povečal vsaj konzum jajc zadnja leta. To je treba vsaj brž pripisovati nižjim cenam in da je trg vedno bolj založen.

V preteklem letu je bilo uvoženih v Ljubljano 16.116.459 jajc (všet je uvoz lanskega decembra). Pri tem je treba pomisliti, da je bilo leta 1933 uvoženih samo 7.850.546 jajc, l. 1932 samo 6.243.848. Povečal se je tudi uvoz mleka. L. 1934 je bilo uvoženega samo še okrog 2 milijona litrov mleka, v zadnjih treh letih pa ga je bilo povprečno že 6.074.133 litrov. Letos ga je bilo v Ljubljani porabljenega (pri tem ni vštet mleko ljubljanskih krav) okrog 6.100.000 litrov. Mleka torej konzumiramo že nekoliko več kakor vina, vendar le tretjino več, kar je še vedno premalo, saj je mleko najpomembnejše živilo.

WOKA, ŽITO, KROMPIR, SLADKOR

Med glavna živila je treba prštevat še tako zvan okopavine, predvsem krompir.

Konzumirali smo jih nad 6 milijonov kg. Moke vseh vrst smo porabili 8.668.335 kg v 12 mesecih, torej v splošnem nič več kakor l. 1934 (7.212.474 kg), ko se statistika nanaša le na 11 mesecev. K tem številkam je treba še pristi porabo 4.054.437 kg žita.

Najbolj žalostno so številke o porabi sladkorja, ki je prav tako važno živilo kakor meso ali moka. V 12 mesecih smo ga porabili samo 1.531.196 kg. Pri tem je treba upoštevati, da je poraba sladkorja na dežel še mnogo manjša kakor v mestu. L. 1934 smo ga porabili 1.278.699 kg, l. 1933 pa 1.301.423 kg.

KOLONIALNO BLAGO

Riž je drago živilo pri nas. Preteklo leto smo ga uvozili le 381.532 kg v 11 me-

sech; če pristejemo še konzum lani decembra, smo ga porabili v 12 mesecih 418.846 kg. Surove kave in čaja, preprosto pakiranega, je bilo uvoženih 58.635 kg, finejšega čaja pa 10.616 kg. Mnogo več porabimo žitne kave in cikorie, in sicer 135.045 kg. Dišav in začimb smo konzumirali sorazmerno mnogo, in sicer 12 tisoč 109 kg.

Končno je treba še opozoriti na zanimivost, da smo kljub tolikšnemu konzumu pijač konzumirali še 410.535 litrov mineralne vode in sode. Kaže, da si v Ljubljani tešimo žejo z mnogo večjo vneto kakor lakoto. Ob priliki bomo opozorili še na prehrano in socialne razmere prebivalstva naše banovine, da nam bodo postale številke o konzumu živil in pijač razumljivejše ter zgornjeje.

Napovedi stoletnega koledarja za leto 1939

Zima bo zelo mrzla, snega mnogo, pomlad suha, pusta in hladna, poletje silno vroče, jesen pa hladna in deževna

Ljubljana, 31. decembra.

Stoletni koledar je bil svoj čas med najbolj razširjenimi knjigami v Srednji Evropi. Njegova vremenska prerokovanja žive še danes v številnih ljudskih koledarjih. Kljub temu pa vemo le malo o pravi zgodovini in pomenu stoletnega koledarja. Se pred leti so odkrili original stoletnega koledarja. So to zapiski od leta 1652 do 1658. Ako primerjamo vse poznnejše izdaje stoletnega koledarja s tem izvirnikom, vidimo, da so vse izdaje ne samo ne popolne, temveč tudi polne tiskovnih napak tako da se napovedi ne razlikujejo samo v dnevi, ampak včasih celo v letih. Torej je stoletni koledar le primer človeške zmotljivosti. Skoro 300 let so ljudje prisegali na prerokovanja, ki niso bila nič drugega kakor tiskovne pomote.

Sedaj pa, ko je odkrit original, vemo, da je to lep kulturno-zgodovinski spomenik. Kaiti v zgodovini vremenslovja nam predstavlja pristni vremenski dnevnik skozi celih sedem let.

ZGODOVINA

Prvi stoletni koledar tvorijo zapiski, ki jih je delal od 1652 do 1658 dr. Mauritius Knauer, opat samostana Langheim. Tam se je študiral na dunajski univerzi. Tam se je zanimal zlasti za astronomijo in medicino. V svojem 36 letu je postal že opat imenovanega samostana. Učen: mož pa se nikakor ni mogel razumeti s takratno cerkveno in posvetno gosposko svoje okolice. Izobraženi opat je bil zato v stalni borbi. Toda intrige, neznačajneži, omejene glave so zlomile njegovo odpornost. Doktor Knauer je bil eden tistih zgodnjih svetelencev, ki ni prenesel nobenih vezí in spon.

Kljub vsem tem borbam pa se je vedno posvečal svojemu študiju. Zgradil si je majhen observatorij. S svojimi opazovanji je hotel služiti čisto vsakdanjim, praktičnim potrebam. Knauer je hotel zanesljivo svetovati ljudem, kako naj obdelujejo polje, travnike in vinograde, kako naj se čuvajo vremenskih nezdov in bolezní. Ker zavisí vse to od poznovanja vremena, je začel zbirati svoja izkustva. Celih sedem let je vsak dan zapisoval, kakšno je bilo vreme. Toda njegove mslí so bile napačne. Prav je spoznal, da potekajo vremenske spremembe zakonito, napačno pa je njegovo mnenje, da se vreme vsakih sedem let točno ponovi. On veruje v sedem razrednih let, ki so pod vplivom sedmerih planetov. Svoj dnevnik je pisal v prepričanju, da se bodo vremenske spremembe vrstile vsakih sedem let v istem redu. Tako so ga razumeli tudi njevoji sodobniki. Od vseh strani so začele prihajati prošnje za prepisovanje. Tako so se ti zapiski razširili po vsej Nemčiji, Češki, Avstriji, Ogrski in celo po Rusiji. Zanimivo je, da pršteva sonce in mesec k planetom, ne ozna pa Urana in Neptuna, toda to so dela-

li vsi stari astrologi. Vrednost teh zapiskov je pred vsem v tem, da so rezultat resničnih opazovanj in ne samo ugibanj. Kmalu po letu 1700 pa so začeli tiskati njegove napovedi. Medtem pa se je izvirnik že zgubil, zato so se začele kopičiti napake. Toda koledar je vseeno uspel, kajti: izdajatelji so poznali človeško praznovanje v bodočnost. Močno pa je deloval tudi naslov »Stalni domači koledar«. Običajno so ga izdajatelji raztegnili na celih sto let. V taki obliki je doživel nekaj sto izdaj.

Ljudstvo je prisegalo nani, znanost ga je zavračala; tako je stoletni koledar preživel svoje prijatelje in sovražnike Samostan Langheim, kjer je nastal, se je že davno porušil. Nedavno pa so v kleti našli arhiv, v katerem se nahajal tudi originalni osnutek stoletnega koledarja.

NEKAJ MISLI IZ PREDGOVORA

Zanimivo je, kako opravičuje Knauer svojo domnevo, da se vreme vsakih sedem let ponavlja. Poval je dobro preproste kmeta in njegova vremenska prerokovanja. Nekateri ljudski prerokovi pravijo, da se vreme, letina in bolezní vsakih sedem let ponavljajo. Tako veruje kmet, da rodi trta vsakih sedem let vsaj enkrat in da je žito v sedmih letih vsaj enkrat draso.

Se bolj zanimiva je razlaga, kdaj se začneja vremenska leta. Knauerjevo prepričanje je, da zavladala novi planet 21. marca. Takrat je začel let stoletnega koledarja in pomladi. Drugače tudi ne more biti. Ko je Bog ustvaril zemljo, je moral biti naveden planet. Takrat je zavladal prvi planet. Zato je še danes začetek vremenskega leta spomladi.

Ako hočemo vedeti, kakšno vreme bo v določenem letu, moramo vedeti, kakšen planet vladal takrat.

NAPOVEDI ZA LETO 1939

Leta 1939 bo vladal do 21. marca še Jupiter. Za ta čas napoveduje stoletni koledar zelo mrzlo zimo in mnogo snega. Potem pa je do konca zelo milo vreme brez snega toda s stalnimi vetrovi. 21. marca pa zavladal planet Mars, ki vladal do 21. marca 1940. Knauer pravi, da je Mars svetla, ognjena, strašna zvezda. Kadar vladal Mars, je na svetu vojna, nemir in razprtost. Leto bo prelo suho kakor vlažno. Pomlad bo suha, pusta in mrzla. Do 8. junija. Poletje pa bo skrajno vroče. Les se bo sam vnel v gozdovih. Podnevi in ponoči bo neznosno vroče. Reke in vodnjaki bodo usahlini. Jesen pa bo najbrž hladna in deževna. Toda pred adventom ne bo snežilo, čeprav začne že oktobra zmrazovati.

Malo bo sena, dosti pa žita. Sadje bo srednje, več hrusk kakor jabolk, toda malo pa češeni in skoro nič orohov. Toda vina bo toliko, kolikor ga potem sedem naslednjih let ne bo.

Venera kot betlehemska zvezda

Zdaj je jutranjica in najsvetlejša zvezda na vzhodnem delu nebosklona

Venera je vedno zelo svetel planet. Zdradi svoje rumenkaste lube je najkrasnejše nebesno telo in tej svetlobi se mora zahvaliti tudi za svoje ime. Zadnje dni je pa Venera najlepša, saj je v položaju, ko pada na zemljo največ njenih svetločnih žarkov. Astronomsko rečeno je Venera v lešču, ko doseže 4.4 zvezdnega razreda. To pomeni, da je njena oblika mnogo večja, od svetlobe katerikoli drugega planeta in mnogokrat večja od najsvetlejših stanič stalnice na zemskem nebu belega Siria.

Venera je zdaj jutranjica. Vzhaja okrog 3.30 pred soncem, tako da jo lahko opazujemo še ko gremo v službo. Spoznamo jo prav lahko, saj obseva s svojim sijem ves vzhodni del nebosklona, in njen žarki prodorajo tudi skozi meglo. Njena svetloba je približno tako močna kakor tri dni stare lune. Skozi daljnogled se vidi kot lunica, kot lunin sir, ker ni dolgo tega, ko je bila v mlaju.

Intenzivna svetloba, ki jo razliva Venera po nebu, je deloma v zvezi s sorazmerno bližnjo tega planeta, deloma pa z mnogo manjšo razdaljo od sonca in s tem z večjo količino svetlobe, padajoče na njo s sonca. Kakor vsi drugi planeti, tudi Venera nima lastne svetlobe. Na drugi strani ima pa Venera veliko sposobnost odbijanja svetlobe na njo padajočih žarkov. Ta pojav je posledica znatne oblacičnosti okrog Venera, velikega oblakačnega ozračja. Venero namreč oklepa zelo močan tlak atmosfere, skozi katero more le neznamenit odstotek sončne svetlobe, dočim večino žarkov odbija. Venerino ozračje obstoja iz plinov sestavljeno bistveno drugačno kakor so v ozračju naše zemlje. Tu so samo sledovi vodnih hlapov, kisika najbrž sploh ni, pač pa zelo mnogo ogljikovega kisika. Zato nikakor ni verjetno, da bi bilo na Veneri življenje podobno našemu, čeprav je Venera skoraj tako velika kakor naša zemlja. Ogljikov kisik je zelo strupen plin ki se spaja s krvjo, tako da ga na zemlji živeči organizmi ne prenašajo niti v majhnih količinah. Zato so prav te plasti grob, da je Venera tako krasno žolto bela.

V letošnjem božjem času je zanimivo naključje, da žari Venera kot jutranjica na vzhodnem nebu, torej tako kakor nam pripoveduje legenda o betlehemske zvezdi. Morda je že marškomu prišel na misel ta

pojav, čeprav ne vemo ali je jasna zvezda na vzhodu zares verna podoba betlehemske zvezde. Govorimo vedno o betlehemske zvezdi, upodabljamo jo pa z repom kot komet. Sicer pa ni preveč verjetno, da je bila betlehemska zvezda planet. Lahko je bila tudi Halleyev komet. Nekateri zvezdoslovci celo domnevajo, da je bila to stalnica, odmev zvezde, ki je služila za določitev začetka zime, dneva rojstva boga sonca. V.dimo, da se tudi z Jezusovo smrtjo veže pojav, ki je bil nekaj znamenje smrti boga Sonca namreč sončni mrk, čeprav je gotovo, da je Kristus umrl ob ščepu, ko ni mogel sončni mrk. Toda zdaj, ko je minilo že blizu 2.000 let, ni mogoče priti resni do dna. In zato ni nobene ovire, da bi letos ne videli v Veneri simbola čudežne zvezde, ki je pripeljala prve kristjane h Kristusovi zibelki.

Škotska

Škotski duhovnik je zabíval svojim vernikom, kaj nikomur ne poret, da je lažnivec. Če se jim zdi, da kdo laže, naj se premagajo in samo zaživljajo. Tako bodo preprečili spore in prepri.

Naslednje nedelje je duhovnik pridigoval o tem, kako je Kristus nasitil velike množice svojih poslušalcev samo s sedmimi hlebeci in nekaterimi ribami. Pri tem je opazil, da čudež nekako ne gre njegovim očitanjem v glave in da ne morejo razumeti, kako se je moglo nasiti toliko ljudi samo s sedmimi hlebeci k uha. Da bi jim torej vero olajšal, je dejal, da hlebeci niso bili navadni, temveč tako veliki kakor škotski hribi. Komaj je za izgovoril to primerjavo, so jeli verniki glasno živčati. Duhovnik je zaklical ogorčeno: Kar si drzne kdo misliti, da sem lažnivec? Mdo je živčal? In med poučalci je den odgovoril: Jaz, pek Mac Donald.

— To je ti si bil to, Mac? Kaj pa imaš proti temu, kar sem trdil?

— Nič, prečistiti, rad bi samo vedel, kako velika je bila tista peč, v kateri so spekli hlebec.

Darujte za »Zvončkov« shlad

Delavska zbornica je predložila račune

Občni zbor DZ je trajal samo pol ure in vsi sklepi so bili sprejeti soglasno

Ljubljana, 31. dec. Delavska zbornica v Ljubljani je nameravala imeti redni občni zbor že 20. novembra, a ga je morala preložiti, ker veljavnost mandata izvoljenih je pred petimi leti, ni bila podaljšana. Občni zbor je bil včeraj popoldne v veliki dvorani zbornice poslojstva. Trajal je le dobre pol ure. Vsi sklepi so bili soglasno sprejeti brez debate, a tudi o poročilih funkcionarjev ni bilo nobenih razprav. Zborovanje je vodil predsednik Delavske zbornice Lovro Jakomin. Udeležba je bila zelo lepa; manjkali so le 4 delegati.

Predsednik je v svojem kratkem poročilu obrazložil, zakaj niso mogli zborovati že prej in se dotaknil vprašanja starih in novih uprav delavskih zbornic.

Na dnevnem redu so bila samo poročila funkcionarjev, ki so pa bila predložena zborovalcem razmnožena, da se poročevalcem ni bilo treba spuščati v podrobnosti.

Iz tainiškega poročila (Filip Uratnik) posnemamo, da je razvoj gospodarske dejavnosti ob koncu tega leta na brzo dosegel že višek. Naraščanje števila zaposlenih delavcev se je zadnje mesece že ustavilo. Številke o naši zunanji trgovini so pa kazale že na mahnito depresijo. Zbornica je posvećala veliko pozornost splošnim gospodarskim in socialnim potrebam, zlasti v Sloveniji; izdelanih je bilo več študij, ki so bile delno že objavljene, delno pa še bodo. Posebno pozornost posvećajo tudi ureditvi o minimalnih mezdah ter nadzirujo kako lo podjetja izvajajo. Ugotovili so nekatere pomanjklivosti uredbe ter predlagali banu, naj bi jo izpopolnili.

Poročilo o računskem zaključku za leto 1937 je podal blaginjak Niko Bricevič. Prihodnost zbornice se je lani povečala za 624.358 din. Upravni odbor je predlagal

prenos tega presežka na prihodnje proračunske leto, a prej bi naj odpisali delno vrednost knjižnice in inventarja, da bi se premoženjski prirastek dejansko povečal samo na 53 din. Proračunski prihranek preteklega proračunskega leta znaša 89.298 din. Predlogi blaginjaka in revizijsko poročilo (Adolf Jelen) so bili soglasno sprejeti.

O predlogu proračuna za prihodnje leto je poročal Edvard Režek. Redni proračun znaša 2.362.856 din. Proračun je bil soglasno odobren.

Prav tako je bil sprejet brez ugovora predlog, da sme zbornica plačati prihodnje leto iz presežkov za zbornico pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev 600 tisoč din za izredno odplačilo hipoteknega dolga pri Mestni hranilnici ljubljanski. Zborovalci so nadalje odobrili izredni proračun v znesku 300.000 din za volitve v Delavsko zbornico. Ta znesek bo izplačan v breme sklada za nabavo in odplačevanje nepremičnin, zbranih pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, ko bodo volitve razpisane. Drago Kosem je predlagal, naj bi zbornica krila 30.000 din stroškov za pravno zaščito delavcev iz proračunskega presežka. Predlog je bil soglasno sprejet.

Končno je predsednik predlagal, naj zborovalci odobre izdatke za posebnega kurirja, ki bo skušal že danes predložiti proračun ministru v Beogradu, da bi bil čim prej odobren ter da bi zbornica ne ostala brez proračuna. Ko je bil soglasno sprejet še ta predlog, je predsednik zaključil občni zbor.

Občnemu zboru je prisostvoval načelnik socialnega oddelka banke uprave dr. Karlin, ki je zborovalce pozdravil v imenu bana.

Navodila o izdajanju legitimacij

Kaj določa uredba o legitimacijah za delavce in nameščence

Maribor, 31. decembra. Službenem listu z dne 10. junija 1938 št. 388/47 je objavljena uredba z zakonsko veljavo o legitimacijah za delavce in nameščence. V izvrševanju te uredbe je bil izdan pravilnik o izvrševanju uredbe z zakonsko veljavo o legitimacijah (poslovnih knjižicah) delavcev in nameščencev (Službeni list 460/75 z dne 17. septembra 1938) in navodila za poslovanje in ravnanje s poslovnimi knjižicami (Služ. list št. 568-93). V smislu citirane uredbe prenehajo z 28. septembrom 1938 veljati določbe §§ 307 do 311 zakona o obrtni, dalje § 120 zakona o zaščiti delavcev vse uredbi nasprotujoče določbe, zlasti pa določbe o delavskih legitimacijah (Istina), ki jih vsebuje za prejšnjo Slovenijo naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo, s katero se ureja službeno razmerje hišnih ali gospodinjstev h poslovi v Sloveniji z dne 18. junija 1921 in uredba o viničarskem redu z dne 30. junija 1928.

Sedanje poslovne knjižice se morajo zamenjati najdalje do 31. decembra 1938. Po tem roku zgubijo poslovne knjižice, delavske knjižice ali legitimacije in druge podobne listne, ki so bile izdane do vstetega 27. septembra 1938 po predpisih navedenih v čl. 18 uredbe z zakonsko močjo o legitimacijah (poslovnih knjižicah) delavcev in nameščencev z dne 24. marca 1938, značaj poslovnih knjižic. Kdor bi zaposloval po 31. decembru 1938 delavca, vajenca ali nameščence brez pravilne poslovne knjižice, zapade kazni, predpisani v čl. 15 cit. uredbe.

Zamenjavo knjižice opravi v krajih, kjer posluje kako državno krajevno policijsko oblastvo (uprava policije, predstojništvo mestne policije ali policijski komisariat), to oblastvo, v ostalih krajih pa pristojno občinsko oblastvo odnosno prisilna združba obrtnikov ali trgovcev. Poslovne knjižice oseb, zaposlenih pri poslovanju in napravah narodne vojaške sile, obnavljajo in zamenjujejo pristojni starejši takih poveljstev ali naprav. Vendar le-ti starejši ne izdajajo prvih poslovnih knjižic. Poslovne knjižice oseb, zaposlenih pri državnih premetnih napravah, obnavljajo in zamenjujejo organi, ki jih določijo za državne železniške generalna direktorja državnih železnic, za vse ostale prometne naprave pa ministrstvo za promet.

Poslovne knjižice izdajajo prisilna trgovska in obrtniška združenja vsem onim, ki so se izučili trgovine ali obrti ali so za-

posleni v trgovskih in obrtnih podjetjih; ob čine pa vsem ostalim delavcem in nameščencem. Občina bo lahko izdajala knjižice onim delavcem in nameščencem, ki so na njenem območju stalno zaposleni, pristojne združbe pa onim delavcem in nameščencem, ki so se izučili odnosno so zaposleni pri delodajalcih na področju dotičnega združenja.

Pri zamenjavi in obnovitvi poslovne knjižice se vpišejo v novo poslovno knjižico razen podatkov, predpisanih za izdajo tudi še sumarni podatki o glavnih zaposlitvah imetnika poslovne knjižice, če so razvidni iz stare poslovne knjižice odnosno iz drugih dokazil ali listin. Po potrebi naj zahteva občina ali ustanova podatke za novo poslovno knjižico od osrednje uprave za posredovanje dela. Pri slednji se bo namreč vodil kataster vseh izdanih poslovnih knjižic in morajo zato pošiljati osrednji upravi redno podatke o izdanih knjižicah.

Poslovne knjižice, ki so bile izdane na osnovi § 307. zakona o obrtni in so še neizrabljene, zamenja osrednja uprava za posredovanje dela samo do 31. decembra 1938. Zato je vse take uradno natisnjene in neizrabljene knjižice poslati do tega roka na osrednjo upravo za posredovanje dela v Beogradu, ker po poteku tega roka navedena uprava ne bo sprejela več knjižic v zamenjavo ter ne bo priznala zanje nobene odškodnine.

Poslovne knjižice morajo imeti vsi delavci in nameščenci ne oziroma se na spol ki so starejši od 14 let in ki dajejo svojo telesno ali duševno delavno silo v najem drugemu proti plačilu ter učenci (vajenci), kolikor ni to službeno razmerje javno-pravnega značaja. Izvzeti od te dolžnosti so nameščenci, ki imajo položaj komercialnega ali tehničnega direktorja (upravnika ali prokurista). Vendar zamorjo tudi le-ti imeti legitimacije za nameščence, če to žele. Vsi ostali nameščenci pa morajo imeti poslovno knjižico kot delavci odnosno morajo v smislu čl. 11 cit. pravilnika na osnovi odloka o sprejemu v pokojniško zavarovanje pri Pokojniškem zavodu dobiti na zahtevo od občine svojega bivališča in proti plačilu cene obrazca v znesku din 30.— posebne legitimacije, ki povsem nadomeščajo poslovne knjižice. Za obnovitev teh legitimacij se pobira znesek din 50.—. Ostale poslovne knjižice se zdelajo za ceno din 10.— ter veljajo za dobro 10 let. Če pa se knjižica zgubi, je plačati za obnovo iste din 10.— in din 20.— za objavo zgube

knjižice. Izgubo je po občini odnosno ustanovi pristojni za obnovitev prijaviti javni borzi dela zaradi objave.

Natančnejše odredbe glede izpolnitve knjižic, poslovanja občin pri izdaji poselak h knjižic osebom, ki jim morajo izdati knjižice pristojne združbe i. t. d. se nahajajo v gori cit. predpisih.

PRISTOPAJTE K JC LIGI!

Z Jesenic

Božičnica marljivih Kolačic. Gospod urednik! Skoro vsak dan čitamo v vašem listu novice z Jesenic, nobene besede pa ne napišete o jeseniških Kolačicah, ki so pridne ko mravje in že mnogo let otirajo soize bednim in revnim s prirejanjem božičnic. Letos so 20 t. m. zopet obdarovale 120 revnih otrok in bednih družin z obut-

vijo, plačci, oblekami, pokrivali, perilom in drugimi potrebščinami. Božičnica je bila prirejena v večjem obsegu v telovadnici ljudske šole. Na programu je bila božična igra, petje, cekamacije, govor predsednice Peruzzičeve in podpredsednice Mašičeve, božično drevesce itd. Ta božična bo z zlatimi črkami zapisana v zgodovini jeseniškega Kola in stala bo z trajnim spominu hvaležni obdarovancev.

SREČKO KRANJC

IZVOZNIK

FESNICA PRI MARIBORU

Srečno novo leto!

PIO RADONIČ

VELETRGOVINA VINA IN ŽGANJA

LJUBLJANA

Stara pot št. 9

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM GOSTOM

GOSTILNA PRI »FIGOVCU«

Ljubljana

SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM CENJENIM GOSTOM

restavracija

LOVRO in FANI SEMEN

Kranj

Mestni pogrebni zavod.
Občina Ljubljana.

f

TRBOVELJSKA PREMOGOKOPNA DRUŽBA

naznanja tužno vest, da je dne 30. decembra t. l. v Mojstrani preminul njen zaslužni uradnik, gospod

Emanuel Hayne

Pogreb blagopokojnega bo v ponedeljek, dne 2. januarja 1939 ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Našega zvestega uradnika ohranimo v trajnem spominu.

Trboveljska premogokopna družba

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

f

Potrjim sreem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog in oče, gospod

Hayne Emanuel

upravitelj cementarne T.P.D.

dne 30. decembra 1938 v Mojstrani.

Na zadnji poti ga bomo spremlili v ponedeljek, dne 2. januarja 1939, ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta št. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 30. decembra 1938.

Žalujoči ostali

P. W.:

V zelenem peklu

roman

Mladenič je zadržal od strahu... Če se je to zgodilo, bo težko kaj z rešitvijo.

Ali bo živel kot ujetnik v indijanskem taborišču in dajal kri čarovniku za njegove obrede?

Od nekod od spredaj so se naenkrat začeli kratki klci in Indijanci so zadržali svoje nagle korake.

Steza se je razširila in končala na mali planoti, kjer se je videlo nad glavo vsaj malo več jasnega neba in kamor so se odpirali solčni žarki.

Zopet kratko povelje in mladenič je čutil, da ga polagajo na tla. Nekdo se je sklonil nadenj ter mu razvezal noge in roke.

Ozrl se je okrog in prvo, kar je zagledal, je bil blizu njega ležeci mož.

Polkovnik Morris!

Ceprav je vedel, da je polkovnik nezavesten in gotovo tako bolan da se ne more niti ganiti, mu je postalo lažje pri srcu.

Mladenič je vstal, da bi odhiti k polkovniku. Ni pa še prestopil, ko je zopet padel v noge se mu je kri šele vračala: čutil je v njih gomazjenje,

kakor da jih drži v mravljišču. Ležec na tleh se je oziral po Indijancih.

Bili so visokih postav, njihova polt je bila rdeča

6 kakor opeka in njihova koža se je svetila, ker je bila namazana z neko masčobo. Dva moža sta stržila ujetnika, drugi so se pa ukvarjali s svojim delom. Gray je videl, da si je en Indijanec pripravil nekakšno deščico in kosček lesa, podoben debelemu svinčniku. Potem je pa prinesel iz pragozda dračja in malo suhega mahu.

Vzel je svoj dolgi lok, navil »svinčnik« na tetivo in ga postavil v jamico v deščici.

Na zgornji konec svinčnika je nasadil nekakšen votel kamen, potem je pa večkrat napel lok.

Leseni »svinčnik« se je hitro vrtel in mladenič je Indijanec spominjal na godbenika, ki igra z lokom na čuden instrument.

Vedno hitreje in hitreje se je vrtel količek, dokler se ni na spodnjem koncu prikazal komaj viden dim. Indijanec je pospešil svoje kretnje.

Dim je postal vidnejši in kmalu so se pokazale tudi iskre. Indijanec je vrgel lok proč in pokazal vejicami. Potem pa je pihal, dokler se ni pokazal plamenček, za njim pa še drugi in tretji Indijanec je spretno zakuril, položil na ogenj še nekaj debelejših polen. potem pa je zopet skrbno spravil deščico in klin Mladenič, ki je večkrat slišal, kako se napravi ogenj z drgnjenjem lesa ob les, je gledal Indijance početje s tolikim zanimanjem, da je pozabil celo na svojo usodo.

Ta čas je pa že plapolal ogenj in vračala sta se dva Indijanca z ribami, ki sta jih bila ujela v nekakšno mrežo. Ribe sta zavila v velike liste in

položila v pepel, nad katerim so neprestano švigali plamenčki. Mladenič je končno začutil, da ga noge že drže in zato je vstal. Komaj pa je napravil nekaj korakov, ga je njegov stražar ustavil. S kretjama mu je pokazal, da se ne sme premakniti.

Mladenič je zopet sedel in tedaj mu je šinila v glavo nova misel. Indijancev je bilo kakih petnajst. Osem nabojev je imel v svojem samokresu, v torbi jih je bil pa še poln magacin.

Predvidno se je ozrl na torbo. Bal se je izdati svojo misel s hitrejšo kretljivo. Pogled se mu je ustavil na torbi in počasi je iztegnil roko proti nji. Toda tam, kjer bi moral biti ročaj samokresa, ni otipal ničesar. Samokres leži nekje v pragozdu, ali pa so mu ga Indijanci vzeli.

Priprava jedi pa ni trajala niti pol ure. Ko je mladenič pozneje dvignil glavo, je stal nad njim eden izmed Indijancev in mu ponujal kos ribe.

Jed ni bila posebno vabljiva, pa tudi Indijanceva roka ni bila baš najčistejša. Toda mladenič jedi ni odklonil, čeprav ni bil lačen. Bil je bolj radoveden, kako mu bo teknila ta tako hitro pripravljena jed.

Odgriznil je kosček in bil je presenečen. Po okusu ga je spominjala riba na kuro. Pojedel je ves kos in prosil bi bil še za enega, če bi bil znal.

Indijanec, ki je tako spretno zakuril, je zdaj ogenj ugasnil.

Poiskrbel je, da ni ostalo nobenih sledov po ognju, skrbno je pokril tudi ožgano zemljo in razmetel ostanke polen. Potem se je pa začelo kratko

povelje in mladenič je čakal, kdaj mu bodo zopet zvezali roke in noge.

Vodja ekspedicije pa je menda spoznal, da je mladenič dovolj močan, da bo lahko hodil sam. Samo Morrisa so morali nositi; mladeniča je priganjal eden izmed njegovih stražarjev s sulico.

Tako so znova krenili na pot.

Ceprav je mladelega Graya še vedno bolela glava, se mu je zdelo to potovanje mnogo prijetnejše kakor prej Bolečine v želodcu so bile ponehale.

Indijanci so hodili še vedno hitro in čez četrte ure je mladenič že čutil utrujenost. Občudoval je Indijance, da morejo kljubovati tolikemu naporu. Hiteli so naprej, dolgih korakov, enakomerno in vztrajno. Mladenič se je ozrl na moža pred seboj in skušal je posnemati njegove skoke. Nekaj časa je imel prijeten občutek, toda kmalu je zopet začutil, da mu pešajo moči. Hotel je zadržati korak in rad bi se bil ustavil. Toda pred njim hiteči Indijanec ga je neusmiljeno priganjal s sulico.

Ze štiri ure so hiteli po pragozdu in šele v trenutku, ko je mladenič začutil, da se bo zgrudil, je prišla rešitev. Prispeli so do naselbine. Mladenič je še videl več ognjev in indijanske kolibe, potem se je pa zgrudil. Bil je ves izžrpan. Toda ori ognju ni bilo kotečka za njegov počitek. Nekdo ga je stresel in odvedel v veliko prazno kolibo.

Mladi Gray je slišal zunaj klice. Potem pa so zapeli indijanski bobni. Ko se je osvestil, je ležal na golih tleh, preveč utrujen in izžrpan, da bi mogel vstati in storiti dva koraka do pripravljene

ga ležišča.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preključni izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MEDARNA

Ljubljana, Zidovska ul. 8. nudi sortirani prvovrstni cvetlični med po najnižji ceni 267t

ZA VSAKO PRILIKO

najboljše in najcenejše »Hubertus«, površnike, perilo in vsa oblačila nudi

PRESKER

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo v modernih frizurah vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 60.— »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 1952

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana« Gospodstvska cesta 12

NAJCENEJŠI ZAJTRK

najboljše mlečne izdelke dnevn. sveže čajno maslo »Zir«, »Biegas«, »Planisko« in »Jagoda« najceneje v mlekarini »Drama«, Erjavčeva 2. tel. fon 45-49. 2918

HALO! HALO!

POJIMO NA SILVESTROVANJE

vsi k »SESTICE«, kjer se bomo po domače zabavali. Godba — ples! Igra znani Malenškov »Troje«. Prvovrstna kuhinja. — Izbrana vina. 3046

VELIKO NAGRADNO KEGLJANJE

bo v dnevi 6. in 8. januarja 1939 pri Useniku na Borštnikovem trgu v Ljubljani. Mojstri in ljubitelji kegljaškega sporta, izkoristite to za Vas ugodno priliko, pridite po mosko kolo, zlato žepno uro in 20 nadaljnjih krasnih dobrot. — Kegljanje traja od 9. zjutraj do 24. — Vljudo vabljeno! 3046

ISCEM

večje zaprti skladišče za les v Ljubljani in okolici. Ponudbe z navedbo prostornine na upravo »Slov. Naroda« pod »Zračno«. 3028

ZA PRIVATNI IZPIT

iz prvih razredov gimnazije iščem sokandidata-injo, da bi skupno študirala. Pišite na upravo pod: »Izpit za službo«. 3023

Priporoča se

J. HLEBS, pleskarstvo, sobo- in črkoslikarstvo, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 21, telefon 30-70. — Najnovejši vzorci. Za vsa dela jamčim. 3024

Srečno novo leto želi

Marica Meserko

buffet

TYRSEVA 170

Ivan Simončič

trgovina z mešanim blagom

LJUBLJANA — SIŠKA

Ivan Sajovic

splošno čevljarstvo in specialist za ortopedična obuvala

LJUBLJANA Nov trg 4

Josip Greberšek

specialna trgovina barv, sobo-, črkoslikarstvo

K R A N J

DOPISI

OSAMLJENA

gospodična dobrosrčna, želi spoznati enakega značajnega gospoda. Ločenci izključeni. Resne neanonimne dopise je poslati na upravo »Sl. Naroda« pod šifro »Bodočnost«. 3040

KATERA POROČENA ŽENA

ni v svojem zakonu zadovoljna, čedne postave in ne nad 40 let, naj pošlje svojo sliko — s polnim naslovom na oglasni oddelček »Slov. Naroda« pod Na svidenje 1939. Tajnost strogo zadržana. 3025

J. JELLENZ

CELJE

In PODR. J. JELLENZ SLOVENJGRADCO

Gostilna

KLEMENČIČ

prej »FERLING«

LJUBLJANA

SLUŽBE

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

VRTNAR

samski, 39 let star, izvežban v gojenju cvetlic, zelenjave in tropski kulturi in olepšavanju modernih parkov. želi stalno službo. — Ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod »Samostojne«. 3029

SLUŽBO DOBI TAKOJ

Ce je navajena gostilna in v pomoč gospodinjstva dela. Čedne lepe postave do 23 let. Lahko je vdova brez otrok ki bi šla tudi gospodarju na roko. Ponudbe s sliko, katera je vrne, na oglasni odd. »Sl. Naroda« pod Gorenjsko na dežel. 3025

2.500 DIN

potrebujete da zaslužite 1000 Din mesečno Pišite: »ANOS« Maribor 3.M

POUK

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

(Desetprstni sistem.)

Večerni tečaj, oddelki od 4.7 do 8. in od 12.30 do 14.30. Za začetnike in izveščance — pouk tudi po diktatu. Vpisovne nje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Edinstvena strojepisnica, največja v Sloveniji, s 10 pisalnimi stroji raznih sistemov. Novosti v strojepisnici bo tudi računski stroj. Pričetek pouka 4. januarja. Solina zelo nizka. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. Tel. št. direktorja 48-43. 3011

TEČAJ ZA STENOGRAFIJO

šestmesečni, priredi Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučuje ga prof. Robidova. Učnina nizka. Uspeh garantiran. Začetek januarja 1939. Pojasnila v pisarni učilišča. Trnovska ul. 15. 2959

TEČAJ ZA STROJEPISJE

priredi Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Trnovska ul. 15, Ljubljana. — Novi moderni stroji. Najnovejša učna metoda. Začetek januarja 1939. Pojasnila v pisarni učilišča. Trnovska ul. 15. 2960

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAKUP GOZDOV

Vsakovrsten stoječ les ponudite na naslov: Ljubljana, poštini predal 205 3014

»BEIN« ZAGO

rabljeno, kupim. Naslov Ivan Uhan, kolar, Toplice pri Novem mestu. 3027

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ILIRSKI OVCARJI

z rodovnikom, 2 meseca stari naprodaj. Stefica Slard, Trnovski pristan 21. 3054

PRODA SE

po nizki ceni nemška doga psica. Dobra čuvajka. Stara 2 leti. Kregar, Zaloška c. 153. Ljubljana. 3042

ZENNEV

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

GOSPOD. AKADEMSKO NAOBRAZEN

plemenitega značaja, idealnih nazorov, strahotno razočaran, poročil gospodično, vdovo (otrok nobena ovira), katera bi hotela doumeti njega srce trgajočo tragedijo. — Nujne ponudbe na upravo pod šifro »Živiljenje spasiljice«. 3045

ČE JE ZUNAJ VIHAR IN SNEG

JE NAJLEPŠE DOMA, POSEBNO TEDAJ, CE SKRBI PHILIPS RADIO ZA RAZPOLOZENJE. KVALITETNO ZNAMKO DOBITE V RAZLIČNIH MODELIH PRI

H. Suttner, Ljubljana

ALEKSANDROVA C. 6

PHILIPS 215

NAJMODERNEJŠI 3+1 CEVNI SUPERHET Z OKTODO KOI CEV ZA OSCHILACIJO — 7 UGLASENIH KROGOV, KRATKI, NORMALNI IN DOLGI VALOVI, DOBITE ŽE ZA

Din 175.— mesečno

OGLED IN PREDVAJANJE BREZOBVEZNO — PROSPEKTI BREZPLACNI!

Kanče

OTOMANE, MODROCE in vse tapetniške izdelke nudi — solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

Mestni trg 15.

Velika izbira najmodernejšega blaga za pohištvo

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam, da je naša srčno ljubljena soproga, teta, gospa

MARIJA ZUPANČIČ

dne 30. t. m. za vedno zatislila svoje blage oči. Pogreb nepozabne bo na Novo leto ob 3. ur popoldne na Viču.

IVAN ZUPANČIČ, soprog

NUSKA CEPON, nečakinja

in ostalo sorodstvo

STE SE ŽE PREPRIČALI

da vam je »SLAVIN« pri snajenju steklenih jedilnega pribora, emajliranih predmetov, steklenine medenine in t. d. neobhodno potreben? »SLAVIN« vam vse to osnaži brez trugih pripomočkov. Zahtevajte pri svojem trgovcu samo domače čistilo

SLAVIN

Srečno in veselo novo leto želi

vsem odjemalcem

elektrarna

Vinko Majdič

Kranj

ANTON HOFBAUER — CELJE

GOSPOŠKA ULICA 6 TELEFON 233

veletrgovina z usnjem, čevljarstvom in sedlarskimi potrebščinami — gonilnim jermenjem na veliko in malo

FENIX

želita vsem svojim cenjenim odjemalcem uspehov polno in srečno novo leto!

TA VARSTVENA ZNAMKA

NA STEKLENICI

Vam jamči,

DA STE KUPILI ZA ČISCENJE VSEH KOVINASTIH PREDMETOV, OGLEDAL IN OKEN PRIZNANO NAJBOJŠJE SREDSTVO

Sidel

Katero vsled kemičnih sestavin vse te predmete

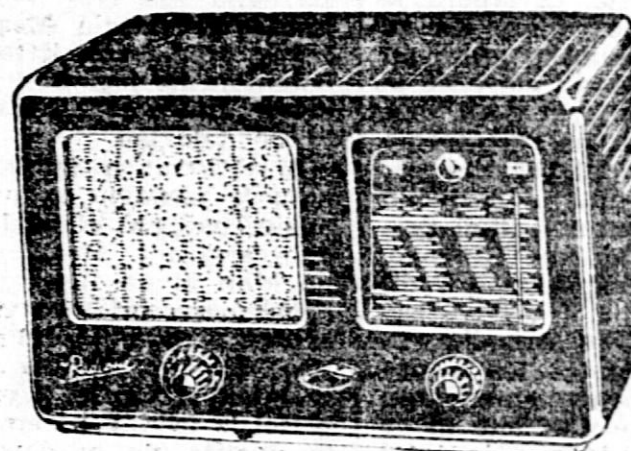
CISTI, POLIRA, OHRANI, DESINFICIRA

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO!

PLEMENITI ZVOK STARE VIOLINE

daje koncertu posebno noto: taka violina ima svojo dušo. Stradivari med radijskimi aparati je

RADIONE tipa 539 A

Din 5400.— za gotovino

Din 6000.— na 12 mesecev

Glas tega šestelektronskega aparata je čudovit. Mehak je in zvonek, nežen in silen, jasn in temen, vriska in poje. Tudi ta aparat ima svojo dušo. Za Vas, ki imate čut za glasbene fine, pride v poštev le aparat

RADIONE 539 A.

Zahtevajte takoj poseben prospekt!

Poslušajte ta aparat pri nas ter pri naših zastopnikih!

„RADIO“

družba z o. z. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 7

Zajtrkovalnica
delikatese
špecerija

Ljubljana
Miklošičeva 28

Legat

OBILO SRECE V NOVO LETU!

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor

Gospoška ulica 25

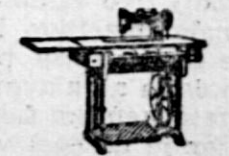
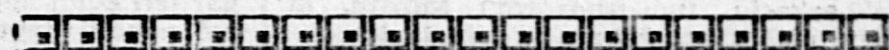
GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

KAREL KAVKA

STAVBENIK IN TESARSKI MOJSTER

LJUBLJANA, Zibertova ul. 11, tel. 20-50

Gradbeno in tesarsko podjetje ter tehnična pisarna. — Izvaja vsa v graditeljsko in tesarsko stroko spadajoča dela po danih in lastnih načrtih.

Otroški vozički
najnovejših
modelov

Dvokolesa,
motorji,
tricički

Šivalni
stroji
pogreznjivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

„Novobor“ splošna industrijska delniška družba Ljubljana — Novo mesto

Zločini bivšega policista

Mož, ki je dobil sto tisoč dolarjev odkupnine za Lindberghovega sinčka

V Springfieldski kaznilnici v državi Illinois je umrl on dan kaznenec Gustav Means, star 59 let. Sedel je v jeti pet let, sedeti bi bil pa moral 15, na kolikor je bil obsojen v eni izmed mnogih razprav sledenih ubitvi Lindberghovega sinčka Means je zakrivil največjo sleparijo, kar se jih je pojavilo v zvezi z ubitvijo, ki je razburila vso Ameriko.

Lindberghov sinček

Gustav Means je bil sin polkovnika in advokata iz Severne Kalifornije. Njegova izredna nadarjenost in visoki položaj njegove rodbine sta mu obetala sijajno bodočnost. Toda leta 1912, čim je dovršil vseučilišne študije, je prišel navzkriž s paragrafom zaradi sleparije. Iz zapora je prišel v začetku svetovne vojne. Ko so preiskovali v Ameriki vojnusko afero, ki je bil v njenem žarišču nemški ataše, se je izkazalo, da je tudi Means igral v nji vlogo. Odmerili so mu pa razmeroma nizko kazen. Potem je postal privatni detektiv in kot takemu se mu je posrečilo pridobiti si zaupanje in pozneje tudi prijateljstvo milijonarke Mandie Kingove. Ona ga je sprejela kot zaupnika in vodil je njene denarne posle.

Means je imel kraljevske dohodke, še večji so bili pa njegovi izdatki. Ko so našli Kingovo leta 1917 v njenem stanovanju ustreljeno, policija ni hotela verjeti, da je obupala nad življenjem, čeprav je ležal

samokres kraj nje. Means se je moral zagovarjati zaradi umora in državni tožilec je navajal kot glavni dokaz njegove razdrapanne finančne razmere in to, da se je saniral s smrtjo svoje bogate prijateljice, Navzlic temu je bil pa Means zaradi pomanjkanja dokazov pred sodiščem oproščen.

Potem je bil sprejet v zbor posebne ameriške policije, ki mu je načeloval takrat njegov bivši prijatelj. Okrog leta 1923 je slovel med zakonitimi trgovci z alkoholom in tihotapskimi tolparji kot mož, ki je pripravljen storiti za denar vse. Baš ko so mu hoteli stopiti na prste, je prišel na dan drug skandal in Meansu se je posrečilo prepričati oblasti, da se je pregrešil samo v toliko, ker je hotel zbrati informacije o glavnih zaščitnikih tihotapcev. Izpovedal je o njih pred preiskovalno komisijo ameriškega senata s toliko fantazijo, da je malo manjkalo, da ni prišla na zatožni klopi večina članov takratne vlade. Nazadnje se je pa izkazalo, da so njegovi zapiski, ki naj bi bili podlaga obdolžitve plod bujne domišljije in gole izmišljotine.

Pozneje je postal Means še junak senzacionalnih odkritij o smrti predsednika Hardinga, o katerem je navtežil neki znani ameriški pisatelj, da so ga umorili nasprotniki iz njegove najbližje okolice. Pisateljica je objavila o tem več člankov in napisala tudi brošuro. Zaradi tega je imela velike sitnosti Means je moral znova pred sodišče, kjer ga je pisateljica tožila. Toda zopet je imel srečo, odmerili so mu zelo nizko kazen.

Končno je pa prišla njegova največja sleparija in ta mu je postala usodna. Bilo je po ugrabitvi malega Lindbergha, ko je smatrala vsa Amerika za svojo moralno dolžnost, vrniti junaku preokooceanskega poleta njegovega sinčka Means je prišel k ženi izdajatelj Washington Posta Evelyni Mac Leanovi in ji dejal da je našel ugrabitelja malega Lindbergha in da bi lahko vrnil otroka staršem, če bi dobil odkupnino 100.000 dolarjev. Mac Leanova je zastavila ves svoj nakit in zbrala denar, kjer je pač mogla Means je dobil sto tisočakov pred pričo, katoliškimi duhovnikom, potem je pa izginil. Pojavil se je šele čez nekaj dni brez otroka in zahteval je še 35.000 dolarjev.

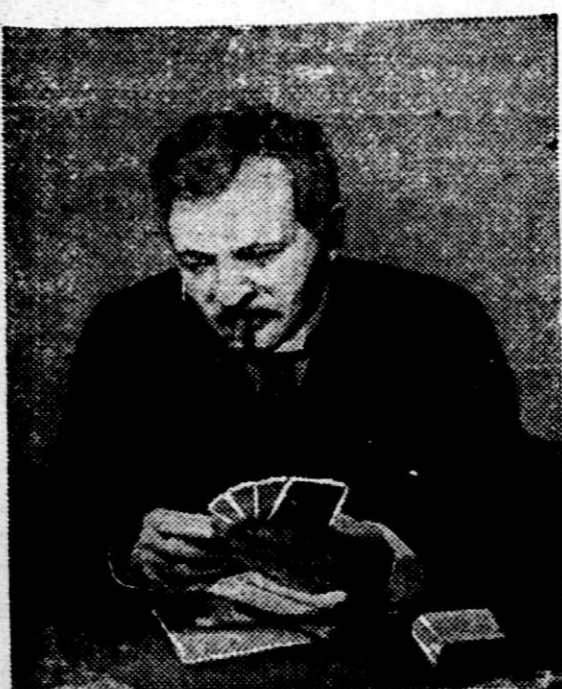
Mac Leanova je tedaj spoznala, da je nasledla slepariju in ni mu več dala denarja, pač na je poklicala policijo in ga dala aretirati. Means je moral na zatožni klopi in obsojen je bil na 15 let ječe. Denarja pa pri njem niso našli niti pare. Means ni nikoli izdal kam je izemil 100 tisoč dolarjev. Našli jih je kam skrli, da bi lahko nekaj let brezbržno živel, ko bi prišel iz ječe. Z njegovo smrtjo je ugasnilo upanje, da bi denar kdaj našli.

Dr. Emanuel Lasker

70 letnik

Svetovno šahovsko prvenstvo je branil skozi 27 let — Lasker je bil šahovski filozof

Ko se je nedavno igral turnir osmih šahovskih kraljev, so mnogi med njimi pogrešali devetega, ki bi ne mogel biti nihče drugi, nego bivši svetovni mojster dr. Emanuel Lasker. Če ni bil povabljen na turnir, se je bilo to zgodilo samo zato, ker je bilo tekmovalno določeno za bodočega svetovnega mojstra, ne pa za bivšega. A Lasker je pripada bolj šahovski zgodovini, saj je star 70 let. Drugače bi pa še marsikateremu mlademu tekmeču dokazal, da se ne spada med staro železje.

Dr. Emanuel Lasker je bil rojen 24. decembra 1868 v Berlinu kot sin cerkovnika sinagoge. Zanimivo je, da je istega dne zagledal luč sveta še drugi odlični šahovski mojster Richard Teichmann, ki je pa že davno doigral svojo zadnjo partijo. Lasker je študiral v Göttingenu in Heidelbergu, kjer je bil promoviran za doktorja matematike, potem je pa postal poklicni šahist. Za to odločitev se mora zahvaliti v prvi vrsti svojemu bratu dr. Bercholdu Laskerju, tudi izbornemu šahistu, ki ga je učil igrati, ko mu je bilo 12 let.

Kot rojen matematik je pokazal Lasker takoj živo zanimanje za šah in gojil ga je enako marljivo kakor študije, tako da si je že leta 1889. priboril naslov šahovskega mojstra na glavnem turnirju v okviru kongresa nemške šahovske zveze v Vratislavi, kjer je dosegel v mojstrskem turnirju prvi prvo nagrado dr. Tarrasch. To je treba vedeti, če hočemo razumeti njune poznejše odnose. Potem dr. Lasker ni igral v pomembnih šahovskih turnirjih. Šah je jemal preveč praktično, odpoval je v Anglijo in Ameriko, kjer se je kraljevska igra bolj honorirala. Tam se je posvetil šahovskim matchem. Odigral jih je kakih deset za bodoča tri leta, vse zmagovito. Med drugimi je porazil Bardelebena, Birda, Misera, Engliša, Showaltera in še prijetnega Blackburna.

Dovolil si je pozvati na odlični boji tudi dr. Tarrascha toda dobil je precej oster odgovor, naj si pribori najprej prvo nagrado na večjem turnirju in dokaže svojo kvalifikacijo. To pa dr. Laskerju ni dalo, raje je pozval na boj takoj svetovnega mojstra Viljama Steinitza. Po dose-

danjih pojmih bi bila to predrznost, toda dr. Lasker je svojo stvar razumel. Steinitz je bil takrat že 58 let in kot človek je dobro vedel, da bi ne smel več igrati. Toda kot svetovni mojster, ki je že tolikokrat uspešno branil svoj naslov proti kvalificiranejšim nasprotnikom, ni mogel premagati izkušnje, da bi ukrotiti tudi tega mladega vsiljivca.

Sprejel je torej poziv in 15. marca 1894 sta se spoprijela. V začetku se je boril lahko, toda po prvem mesecu napetosti je jel popuščati in končno podlegel z 10 5 pri štirih partijah remis. Šele po tej zmagi se je dr. Lasker odločil za turnir, toda na prvem v Hastingsu ni imel sreče in ostal je tretji za Pillsburyjem in Cigorinom. Kmalu nato je pa slavno zmagal na turnirju štirih mojstrov v Petrogradu in po letu 1896 je triumfiral v Tarraschevem sedežu Nürnbergu nad vsemi slovečimi mojstri svoje dobe. S to zmago je pričela najslavnejša Laskerjeva doba. Porazil je še enkrat Steinitza, na turnirjih v Londonu in Parizu je zmagoval kakor je hotel, samo v Cambridge Springsu je ostal drugi za Marshallom. Porazil je pa Marshalla v borbi 8:0.

Pozneje se je razmeroma malo udeleževal turnirjev, bolj se je posvečal literarnemu šahovskemu delu. Njegov večni tekmeč je bil dr. Tarrasch, ki pa seveda ni hotel nikoli popustiti, da bi bil slabši, nasprotno, on ni hotel priznati Laskerja za svetovnega mojstra, dokler ga ne bi porazil. To je bil dolg papirnat dvoboj, skozi 12 let se nista nikoli srečala niti na turnirjih, dokler ni prišlo končno leta 1908 do njunega matcha. V tem času je namreč Lasker rad podpravljal tega nasprotnika, ker se je bil že pojavil močnejši tekmeč v Rubinsteinu. V borbi je dr. Lasker zmagal z 8:3 in njegov položaj na čelu svetovnega šaha je bil zopet utrjen.

Do vojne je zmagal še dvakrat v Petrogradu, prvič skupaj z Rubinsteinom, drugič pa pred Capablancom. Šele po vojni, ko mu je bilo že 50 let, je storil svoji šahovski karijeri edini napačni korak. Da se je namreč napotil nepripravljen na borbo s Capablancom v Havano. Do tega ga je pripravil padec marke, na drugi strani pa visok honorar. Po 14 partijah je podlegel v razmerju 4:0 in izgubil naslov svetovnega prvaka, ki je bil branil celih 27 let. Pa tudi po tem porazu ni klonil in že leta 1923 je zmagal na turnirju v Moravski Ostravi. Leto dni pozneje pa v New Yorku pred Capablancom. V Moskvi je bil leta 1925 drugi za Bogoljubovim, toda zopet pred svetovnim mojstrom.

Potem je praktično obrnil šahu hrbet in se posvetil bridgeu. Hitlerjeva zmaga v Nemčiji ga je pa znova vrnila kraljevski igri. Takrat se mu je že poznala starost, vendar se je pa boril zelo dobro in leta 1935 si je zadnjič priboril tretjo nagrado, ko je bil samo za pol točke za Flohrom. Bil pa je zopet pred Capablancom.

Lasker je bil šahovski filozof in šahovski bojovnik. Rad je proučeval šahovsko šahovske figure mu niso bile mrtva stvar, v njih je videl tudi življenjske probleme. V partijah ga je zanimal samo boj. O njem pravijo, da je igral psihološko. Boril se ni samo na šahovnici, temveč v prvi vrsti

s tekmečem. Njegove partije pa ne kažejo na to, kajti v tem primeru bi bil težko igral enako resno s najmočnejšimi in najšibkejšimi nasprotnikom. Nasprotno njegove partije kažejo prej na to, da si je sam delal pri igri probleme, da so ga mikale zamotane pozicije, da je rad preizkušal dobičkanost poteze, ki je bila proti splošno prizanim strategičnim načelom, zato tudi ni ustanovil svoje šole in njegove igre ni mogoče posnemati.

Hitler in moderna arhitektura

Eden glavnih konjčkov Adolfa Hitlerja je stavbarstvo. Skoraj ves prosti čas porabi za posvetovanja z najuglednejšimi arhitekti Nemčije glede velikih gradbenih načrtov, ki so večinoma sadovi njegovih idej. Berchtesgadenška poslopja in njihova notranja oprema je bila izdelana po Hitlerjevih načrtih prav tako kakor Dom vojde v Münchnu in mnogi drugi širokopotezni gradbeni načrti. Zdalj druga razstava arhitekture v Münchnu prinaša zanimiv pogled v preureditev Berlina in drugih velikih nemških mest. Berlin bo preurejen tako, da dobi povsem novo lice. Ta širokopotezna gradbena dela vodi prof. Speer.

Veliko pozornost vzbujajo klasični modeli za preureditev Berlina in novih poslopij. Tako bodo zlasti na okroglem trgu na Berlinski osi sever-jug zgrajena monumentalna poslopja, kakršnih ni nikjer v Evropi. To je ogromen kompleks novih poslopij vrhovnega poveljstva nemške vojske. Med temi poslopji bo kraljeval 16 nadstropni stolp in velike državne pisarne, ki jih njih gradnja že najbolj napreduje. Njihov model kaže tudi notranjo opremo. Hitlerjeva pisarna ima tla in stene obložene s marmorjem, kabinet je dolg 27 m, širok 14,50, visok pa skoraj 10 m.

Krasen je tudi model severoznačne osi, ki bo ponedek široka 70 m in je dograjena skoraj že do Brandenburških vrat. Enako učinkoviti so tudi klasični modeli za preureditev Münchna. Za edinstveno delo bi lahko označili leseni model münchenske opere, kakor tudi model visoke šole ob Chiemskem jezeru. V to šolo, ki bo imela poleg najboljših učnih moči tudi narodnosocialistični značaj, bodo sprejemali samo po Hitlerju izbrane gojence. Na razstavi so seveda tudi modeli novih koldovorov, pošt, vojašnic itd. Tako posega Hitler prav izdatno in globoko tudi v moderno arhitekturo. Prof. Speer je njegov zaupnik in predložiti mu mora načrte vseh večjih stavb, da jih odobri ali pa zavrne.

Bivša plesalka na čelu vohunov

Švicarska policija je aretirala oni dan blizu Annemasse pri prehodu francosko švicarske meje devet vohunov, ki jih je v sporazumu s francoskimi varnostnimi oblastmi opazovala že pol leta. Nekateri ugovoriti preiskave morajo ostati tajne. Novinarjem je bilo rečeno, da so bili aretirani vohuni, ki so delali večinoma v Franciji za neko tujo velesilo. Glavna postava med aretiranimi je bivša plesalka italijanskega plesarja Virginija Capi, rojena Ratova, v ženevski družbi dobro znana. Zelo pogosto je prihajala v Annemasse, kjer se je sestajala z agenti.

Obenem z njo sta bili aretirani še dve znani osebnosti — privatni detektiv Rochard, znan po vsej Evropi in bivši advokat Demol, ki je bil nekoč že zapleten v škandal z zakonito »univerzo«. Dotična univerza je proti odkupnini dajala akademsko naslovno ljudem, ki sploh niso študirali. Rochard se je nedavno vrnil z daljšega bivanja v Alžiru. S plesalko, 31-letno lepo pustolovko, ki je že pred leti zapustila gledališki oder in se lotila boljše poklica, se je seznanil potem svojega moža, ki ji je bil s poroko preskrbel švicarsko državljanstvo. Policija je napravila več hišnih preiskav in zbrala mnogo obtežilnega materiala.

Prva plavajoča palača

Pred 80 leti je bila zgrajena prva plavajoča palača »Great Eastern«. Njen graditelj je bil Brunel in usoda obeh je čudovito zvezana. Ladja je bila dolga 207 m, široka pa 25 m. Imela je zelo močne stroje in njeni kolosi sta tehtali 3700 kvintalov. Graditi so jo začeli leta 1852, toda kmalu jim je zmanjkalo denarja in zato so morali leta 1855 gradnjo prekiniti in ustanoviti novo družbo. Na novo zgrajena ladja je stala samo dva dni in pol, potem je pa orjaški parnik prelomil njena tla. Ko so ga končno po mnogih ovirah dogradili, so pa bili stroji že zastareli.

Na vožnji leta 1858. je sicer dokazal svoje vrline, toda pripetila se je nesreča. Počel je namreč rezervni kotel in ranjenih je bilo več ljudi. Od razburjenja in skrbi je Brunel umrl. Na drugi vožnji je pa umrl še kapitan. Na tretji vožnji je počilo krnilo. Praznoverni potniki so se jeli praskati izogibati in tako so ga pozneje rabili samo še za polaganje kablo. Leta 1868 je palagal kabel med Evropo in Ameriko. Kmalu potem pa je romal v staro železo.

V GLEDALIŠČU

Mlad gizdalin sedi v gledališču kraj globoko dekoltirane dame v močvem spremstvu. Ves čas puevča več pozornosti svojih sosedih, nego igri na odru. Ko se zdi to, možu že preveč, se obrne k njemu, rekoč: — Za tisto tam na odru ste plačali 30 din, ne pa za to tu spodaj.

Pod božično zvezdo rojeni ljudje

Nekaj primerov, ki pričajo, da imajo v božičnih dneh rojeni otroci v življenju srečo ali pa tudi ne

Pri germanskih narodih je splošno razširjena vera, da božični otroci niso srečni. Začetek zime (Julnacht) je bil za stare Germane čas zle moči. Tudi Galli so verovali, da prinaša prva noč po začetku zime nesrečo. Oba naroda sta trdno verovala, da se otrokom, rojenim v dneh okrog začetka zime ne obeta v življenju nič dobrega.

Med božične otroke je spadal cesar svetne rimske države Friedrich II. Hohenstauf, sin Henrika VI. dedič Apulie in Sicilije. Njemu je pomagal na cesarski prestol češki kralj Přemysl Otakar I. Rojen je bil 26. decembra 1194 v Palermu. Starše je izgubil zgodaj. Njegov varuh je bil papež Innocent III. Pod njegovim nadzorstvom je bil Friedrich vzgojen. Otrok nikoli ni smel biti, ko mu je bilo 14 let. Je bil iz političnih nagibov že proglašen za polnoletnega in predstavljen nemškemu knezom kot cesar. Potem se je moral 42 let boriti za prestol najprej s svojimi upornimi knezi, s katerimi ga ni vezal niti jezik, ker je bil vzgojen v italijanskem duhu, pozneje pa še s papežem in lombardskimi mesti. Umrl je sredi bojev, v katerih je padel tudi njegov sin.

Lepa knežinja Elizabeta Bavarska, rojena v božični noči leta 1837 je živela nesrečno življenje ob strani svojega moža avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. Padla je na bregu Zenevskega jezera kot žrtev atentatorja italijanskega anarhista Luchonija.

O božiču je zagledal v Mehiki luč sveta poznejši španski polkovnik Augustin Iturbide, ki je stopil l. 1890 na čelo revolucije proti italijanskemu kolonialnemu posestvu v Mehiki. Leta 1822 se je dal proglašati za mehiškega cesarja kot Avgustin I. Dve leti pozneje so ga pa ustrelili uporniki na istem kraju v Queretaru, na katerem je bil čez 43 let usmrčen njegov naslednik Maksimilijan I. avstrijski, brat Franca Jožefa I. pustolovski nadvojski pesnik.

Najbolj pustolovski življenje med vsemi božičnimi otroci je živel baron James de Harden Hlokeve, rojen 26. decembra 1848 v Parizu. Po svojem očetu kalifornijskem zlatokopu, je podedoval pol milijona dolarjev. Z njimi je ustanovil sloveči satirni list »Punch« podooben angleškemu »Punchu«. Takrat mu je bilo 23 let. V njem je dobojeval slavnostni boj z Auriolom Schollom, ki je bil predmet vsakdanjih pogovorov v francoski družbi. Ko so ga iz Francije izgnali kot nadležnega tučca, je krenil na pot okrog sveta. Bival je nekaj časa v Braziliji, leta 1893 se je dal proglašati za kralja otoka Trinidada. Poskusil je vzbuditi zanimanje Analežev za osnovarsko izkoriščenje tega otoka. Končno ko so se izjavili njegovi načrti, se je na zastružil v neki krčmi v San Pasu. V žepu je imel 10 dolarjev, kolikor mu je bilo ostalo od milijonskega premoženja.

Peter Cornelius, skladatelj krasnih »šoh« pesmic in onere »Bavarski kalife« nečak slavne nemškega slikarja Petra Cornelia je bil rojen o božiču 1894 v Mainz. Umrl je sivomrašen in zapuščen leta 1874. Šele po njegovi smrti so bile njegove skladbe ocenjene in priznane.

Je na tudi mnogo božičnih otrok, ki im je bila usoda v poznejšem življenju naklonjena. Med nje je spadala francoski pisatelj

telj Scribe, ki je napisal 350 veseloiger, čeprav ni bil posebno talentiran. Priboril si je priznanje in tudi zaslužil je dobro, kakor maiokateri pravi genij v času svoje največje slave.

Tudi Claude Martin je bil božični otrok. Kot sin siromašnega sodarja je bil rojen 1732 v Luzernski ulici v Lyonu. Kot 17 letni mladenič je odšel k vojakom. Usoda ga je zanesla v Indijo, kjer se je odlikoval pr. osvajanju otoka Pondicherry. Bil je povišan v polkovnika, vstopil je v službo naboba Sudsah-el Daulaha v Lucknovu in poveljeval je njegovemu topništvu v vojni proti Tippe sahibu. Umrl je kot angleški generalmajor in vsemočni predsednik vlade lucknovskega naboba v juliju 1800. Krasen spomenik, ki ga mu je dal postaviti hvalečni indijski vladar na grajskem trgu v Lucknovu, pričča še zdaj o dedih tega posnemalca velikih vojskovodij pustolovcev.

Podobna usoda se je jela prestiti na božični večer l. 1634 na grškem otoku Samusu. Tam se je rodil takrat grškemu mornarju Falkonu sinček Konstantin. Ta Konstantin Falkon je prišel leta 1659 v Siam, kjer se je udeležil upora domaćega generala Chacrya proti cesarju. Pod njegovim vplivom je navezal Siam »tike z Evropo, poslal je leta 1684 odposlanstvo h kralju Ludviku XIV., ki je ustanovil leta 1684 v Samu francosko poslatništvo. Takrat je bil Falkon predsednik vlade kralja Chacrya, reorganiziral mu je vlado, toda njegovo in francosko prizadevanje glede razširjenja krščanstva v Siamu je izzvalo pozneje upor. Falkon je bil umorjen in Siam je zopet prekinil stike z Evropo.

O božiču so bili rojeni tudi slavni »angleški fizik Newton, nemški pesnik Ernst Moritz Arndt in Thomas Murner, satirik in revolucionar svoje dobe, nemirni duh, ki je prepotoval vso Evropo. Cesar Maksimilijan ga je leta 1505 kronal kot pesnika strassburški magistrat je zaplenil eno njegovih najboljših del »Nova Germana« (Polemiko z Wimpelinguo »Germanos«, v kateri je Murner dokazoval, da je v Alzasi močna francoska stranka in da ima Francija pravico do te pokrajine) in dal ga je sežgati, razen šestih izvodov. Murner je umrl leta 1537 v Oberehnemu v Alzasi, kjer je bil rojen na sveti večer leta 1473. Zapustil je čudovito bogato in dragoceno delo.

Avgušt Goethe, rojen 25. decembra revolucionarnega leta 1789 kot sin slavnega pesnika, ni imel srečne božične zvezde. Bil je sicer weimarski komornik in komorni svetnik, oženil se je bogato, toda živel je vedno samo v senči svojega slavnega očeta. Umrl je v oktobru 1830 star šele 41 let v Rimu, kjer je podlegel kozam.

Z Goethem je v zvezi še en božični otrok namreč Charlotta von Stein, ki je prišla s svojim ljubavnim razmerjem z Goethejem v nemško literaturo deloma po pisnih, ki ji jih je pisal Goethe, deloma pa neposredno po tragediji »Dido« v kateri je opisala svoje razmerje in svoj prelom s slavnim pesnikom. Ker je bila rojena istega večera kakor Kristus... začena Goethe pesem, ki ji jo je posvetil za božič Charlotta je bila rojena v noči na 21. decembra 1742.

Koliko je zapravila madame de Pompadour

Med svojo nadvlado na dvoru Ludvika XV. je pognala v našem denarju dobro poldrugo milijardo

Nedavno so našli v arhivu prefektуре Seine-et-Oise zelo zanimiv rokopis, prav za prav notes z naslovom »Nelzmermi izdatke«, v katerem so našli vsi znani in ugovoriti dostopni izdatki ljubice Ludvika XV. Madame de Pompadour, od prvega dne njenega ljubavnega razmerja s kraljem do zadnjega dne njenega življenja. Tako je zgodovina šele zdaj dobila popoln seznam zneskov ki so šli skozi bele potratne roke Jeanne Antoinette Polssonne, poznejše kraljice in beštinske ljubice.

Nedavno je potrošila med svojo nadvlado na kraljevskem dvoru 36.924.140 funtov, v našem denarju bi bilo to dobro poldrugo milijardo. Za gradove in vile, med katerimi so najbolj znani Cresy Aunay, La Celle, Bellevue, Compiegne, l'Ermitage a Hotel des Reservoirs v Versailles in v Evreuxu pri Parizu je potrošila 7.300.000 funtov. Za druge osebne izdatke je pa potrošila 23.214.000 funtov. Kar je ostalo je porabila za plače služinčadi za pokojnine in posebne nagrade, nekaj pa tudi za dobrodelne svrhe. Za strogo osebne potrebe se je porabila 1.763.000 funtov. Ta dražestna vrtoglava je zapustila ob svoji smrti samo 37 luidorov in 1.700.000 dolgov.

Sicer pa ni nič čudnega, saj je znala v času svoje slave otrošiti 660.000 funtov za sveče 150.000 funtov za velike voščene sveče in baklje, 1.300.000 funtov pa za krmo in vzdrževanje svojih konj. Kar se tiče njene dobrodelnosti, je bila sicer znatna, toda do gotovih ljudi. Tako je nespre-

stano podpirala neko gospo Laborovo ki ji je kot 9-letni deklici proročevala, da postane ljubica kralja Ludvika XV. In markiza se ji je bogato oddolžila za njeno točno proročanje. Rento je izplačevala tudi neki baronici Rhonsi, 99-letni starici, pa tudi mnogim zagonečnim in neznanim ljudem tako gospo Trussorovi z naročilom naj jo izroči nekemu v Parizu.

Markiza sama je vodila zelo strogo knjigovodstvo zabeležila je vsak izdatek in vsako darilo. Toda zdaj ni mogoče ugotoviti kdo so bili ljudje, ki ji jih je tako radodarno podpirala. Ni celo izključeno, da so mnoge položnice in potrdila samo fiktivna, imena na njih pa izmišljena. Po pravici so nazivali takratni satiriki Madame de Pompadour v svojih popevkih »Najdražja hči Francije«.

Knjige iz plutovine

Da, na svetu so celo knjige, tiskane na plutovino. Ena takih knjig je Don Quichote, izdana v Barceloni leta 1909. In motil bi se, kdor bi mislil, da ta knjiga ni čedna. Njeni listi niso nič debelejši od navadnega papirja in vse Cervantesov tekst je še torej v dva četrtinska zvezka. Tisk je dvobarven, inicijalke so pa večbarvne. Toda ta »Don Quichote« ni edino klasično literarno delo, tiskano na plutovino. Leta 1930 je bil tudi v Barceloni natiskan na plutovino Shakespearev »Hamlet«. Morदा bo vsaj v nekaterih inozemskih knjižnicah preživelo nekaj izvodov te svojevrstne knjige pogrome, kakršni so zadnja leta zadeli španske knjižnice. Na plutovino tiskano knjigo »Don Quichote« hranijo zdaj v knjižnici angleškega muzeja kot posebno dragoceno, na katero strogo pazijo, da ne pride v nepoklicane roke, ali jo kdo ne ukrade.

Izreki

Svet je poln norcev in tisti, ki bi ne hotel nobenega videti, bi se moral ne samo zapreti na samem, temveč tudi razbiti svoje zrcalo.

Definicija dolgočasnega človeka: Nekdo, ki danes sanja in jutri sanja.

Vsi uspehi so se rodili iz sanj, pogumno stremetih za neznanim ciljem.

Sofer, ki prvi z zadnjimi kapljicami benicna proti črpalni stanici, ravna enako nemno kakor žena, ki pleče sviter in se žuri, da bi bil gotov preden ji pride volna.

Vsak, kdor se veseli, bi moral svojo srečo z nekom deliti, kajti sreča se je rodila kot dvojček.

Kdorkoli je uničil en sam predsodek, je dobitnik človeštva.

Dobra žena može inspirira, dražestna žena može zanima, simpatična žena može osvaja.

Ljubljana čestita k novemu letu

Bogataj Ivan elektrotehnično podjetje Ljubljana, Kongresni trg 19	GJUD ALEKSANDER damski in brivski česalni salon Ljubljana, Kongresni trg 6	STANKO MARENCE gostilničar in trgovec Ljubljana, Dolenjska c. 20	TEREZIJA MARINKO trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Prisojna ul. 7	JOSIP MEZNARČIČ pekarna Ljubljana, Tržaška cesta 4	PIO RADONIČ veletrgovina vina in žganja Ljubljana, Stara pot 9	TOME IVAN čevljar Ljubljana, Sv. Petra c. 47
BAHAR LEOPOLD trgovina z usnjem in čevlarskimi potrebščinami Ljubljana VII, Jernejeva 18	Gostilna »PRI FAJMOSTRU« MARIJA ANŽIČ Ljubljana, Sv. Petra nasip 5	Srečno in veselo novo leto 1939 vsem svojim cenjenim odjemalcem želi Ivan N. Adamič prva kranjska pivarna Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31 Maribor: Vetinjska ulica št. 20 Celje: Kralja Petra cesta 33 Kamnik: Šutna št. 4				J. VILHAR urar in trgovec z zlatino, srebrnino in optič. blagom Ljubljana, Sv. Petra c. 36
L BUZZOLINI zaloga sira, salam in sardin, tu- in inozemskih likerjev, zajtrkovalnica Ljubljana, Lingarjeva ul. 1	FRAN IGLIČ krojaški atelje za dame in gospode Ljubljana, Pražakova 10					IVAN ZELEDNIKAR manufakturna trgovina Ljubljana, Marijin trg 3
OSVALD DOBEIČ veletrgovina galanterije in pletenine Ljubljana, sred škofijo 15	JERNEJ JELENIČ kisarna pri »Majarončku« Ljubljana, Stara pot 1 Telefon 25-78					UPRAVNIK »SLOV. NARODA« vsem cenjenim naročnikom in inserentom
Fuipič Ivan lesno strugarstvo Ljubljana VII, Jernejeva 19	Matematično-mehanična delavnica ANTON KOZINA Ljubljana, Smartinska c. 8	Franc in Marija NOVLAN mesarija Ljubljana, Šolski drevored	OSVALD PENGOV »PRI RASTOVARJU« gostilna in trg. s specerijsk., kolonialnim in materialnim blagom — stavbni material Ljubljana, Karlovska c. 19 (poleg mostu)	A. PINTAR trgovina s specerijskim in kolonialnim blagom Ljubljana, Gosposvetska 14	Higijenična pralnica in svetlobikalnica FR. ŠIMENC Ljubljana, Kolodvorska 8 Kemično snazhenje oblek	Vsem inserentom in naročnikom želi srečno in veselo novo leto Uprava »Slov. Naroda« FANI KACIČ gostilna »Pri raci in trgovini s kurivom« LJUBLJANA, Spod. šiška
Gerbec Franjo specerija Gosposvetska cesta 13 LJUBLJANA	KAVARNA PRESEREN Karol Polajnar, kavarnar LJUBLJANA	ANTON NOVAK gostilničar in trgovec STEPANJA VAS	Lovro Pičman vodovodna inštalacija, centralne kurjave in kleparstvo LJUBLJANA Hirska ul. 15 — Tel. 29-11	POGAČNIK MATKO knjigoveznica in galanterijska delavnica Ljubljana, Kongresni trg 12	F. J. ŠUSTERŠIČ gostilna »Slepi Janez« št. Vid nad Ljubljano	

Srečno in veselo novo leto 1939
želi cenjenim odjemalcem in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost trdka

Karl Prelog

Trgovina volne, bombaža in galanterije
Gosposka ul. Židovska ulica
Stari trg

SREČNO NOVO LETO
želi vsem cenjenim odjemalcem
ŠIMENC PAVEL
VRTNARSTVO
SVETI KRIZ
Priporoča se za nadaljnjo naklonjenost

SREČNO NOVO LETO
želim vsem svojim cenjenim odjemalcem
ORAŽEM MARTIN
zaloga prvovrstnih planinskih drv
TYRŠEVA 183
STOŽICE

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI
SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM TVRDKA
I. KNEZ — Ljubljana

SMOLE FRANC
LIVARNA
TRATA 18 — Pošta ŠT. VID NAD LJUBLJANO

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želi svojim cenj. odjemalcem in prijateljem
LEKARNA USTAR
Ljubljana

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želi vsem cenjenim odjemalcem
FRANC RODE
mesarski mojster
D. M. V. POLJU 1
Šolski drevored

T. EGER-Ljubljana

Vsem svojim poslovnim prijateljem in znancem
želi srečno in veselo novo leto
Ivan Bricelj
pooblaščen graditelj
Ljubljana
Slomškova ul. 19
Telefon 25-27

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna za vse vrste visokih in nizkih zgradb. Izvršuje stanovanjske in trgovske hiše, industrijske zgradbe in ceste, popravila in adaptacije v priznani solidni kakovosti in po najnižjih cenah.

S pojedino, godbo in plesom in petjem,
z voščili, poljubi, darili in cvetjem
slavili smo novega leta prihod.
A slavnosti tam so le dobro uspele,
kjer v skledah so tečne »JAJNINE« duhte,le,
poznane po finem okusu pousod!

Srečno novo leto želi trdka
TURK FRANC
sobo in črko slikar
Tyrševa c. 215.
Priporoča se za nadaljnjo naklonjenost.
Josip Magušar
pekarna
Ljubljana, Dolenjska c. 48

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želi vsem svojim odjemalcem
KRAŠNJA MIRKO
KRZNAR
LJUBLJANA
Franciščanska ul. 1

Štefan Gjura
čevljar
Ljubljana, Linhartova 16
Mr. M. Leustek
lekarnar
LJUBLJANA, Resljeva 1

Vsem svojim cenj. naročnikom
želi srečno novo leto.

Trden temelj
si stavite, ako pridobite vašemu podjetju stalne odjemalce. Treba pa jih je od časa do časa opozarjati na vaše blago, na novosti vaše stroke, kar vam oskrbi novodobna reklama. — Vedno kaj novega naj prinaša vaša reklama, ako naj bo učinkovita; posebno za časopise, cenike, prospekte, ilustracije i.t.d. se poslužujte klišejev, ki vam jih nudi v najmodernejši tehniki

Kl.šarna Jugografika
Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

12

Din mesečno

NAJBOLJSI IN NAJCENEJSI
INSERCIJSKI ORGAN —
MALI OGLASI BESEDA 50 P

EDINI POPOLDANSKI LIST
SLOVENIJE. — UPRAVA
LJUBLJANA, KNAFLJEVA 5

„Slovenski narod“

SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM CENJENIM NAROČNIKOM
FRANC REBERNIK
LJUBLJANA — Komenskega ulica 22 — Telefon 31-77
pleskarstvo in ličarstvo

Ljubljana čestita k novemu letu

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in se priporoča tvrdka

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA Aleksandrova cesta 7

IVAN ZUPANČIČ

Izdelovatelj metal

LJUBLJANA Keramnikova ulica 3

ANTON MENCINGER

specerijaka trgovina

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 42

IVANA GORŠE

RESTAVRACIJA »NOVI SVET«

LJUBLJANA Gosposvetska c. 14

SREČNO NOVO LETO ŽELI

PARFUMERIJA STRMOLI

LJUBLJANA Pod Tranco št. 1

Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim gostom in odjemalcem

LEOPOLD ZUPANČIČ

posestnik in gostilničar

LJUBLJANA Jegličeva cesta 15

Srečno novo leto želi cenjenim gostom

Gostilna KACIČ

LJUBLJANA Tyrševa c. 58

BIZJAK BORIS

izvršuje vsa urarska, zlatarska in optična dela

LJUBLJANA Pražakova 12

Ivan in Frančiška JAVORNIK

mesar in prekajevalec

LJUBLJANA Domobranska c. 7

želi vsem svojim cenj. odjemalcem in prijateljem

SREČNO NOVO LETO!

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi cenjenim odjemalcem ter se priporoča

MILKO SLAMIC

mesarija

LJUBLJANA Jegličeva c. 10

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem tvrdka

JAKOPIC ANDREJ

Izdelovanje damskih torbic in vseh v to stroko spadajočih del

LJUBLJANA Gallusovo nabrežje 7

Srečno in veselo novo leto želi

G. Besednik in drug

trgovina in izdelovalnica kirurških in ortopedičnih pripomočkov in sanitetnega materiala

LJUBLJANA Prešernova ul. 6

GENUSSI IVAN

pleskar in sobni slikar

LJUBLJANA Gregorčičeva ul. 17/c

KONFEKCIJA, MODNO KROJASTVO

JOS. ROJINA, Ljubljana

specialna delavnica poklicnih oblačil

LJUBLJANA

Srečno novo leto želi cenjenim odjemalcem prevoznik

ROJC Marija

LJUBLJANA Tržaška cesta

SREČNO NOVO LETO ŽELI

JOS. BERGMAN

trgovina s čevlji in parna topilnica loja

LJUBLJANA Poljanska c. 85-87

SREČNO NOVO LETO ŽELI

L. MIKUŠ

tovarna dežnikov

LJUBLJANA Mestni trg 15

1939

Klišarna

„Jugografika“

d. z o. z.

Ljubljana, Sv. Peter nasir 23

Dr. G. PICCOLI

lekarna

LJUBLJANA Tyrševa cesta 6

(nasproti nebotičnika)

Srečno in veselo novo leto želi svojim cenjenim gostom in odjemalcem

LADISLAV NOVAK dediči

gostilna in trgovina

LJUBLJANA VIČ

SREČNO NOVO LETO ŽELI

HAVLICEK FRAN

koncep. elektrotehnično podjetje

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 6

Hotel »Soča«, dvorišče

Tel. samo 34-21 Se priporoča

SREČNO NOVO LETO ŽELI

IVAN BRUNČIČ

pleskar in tilar

LJUBLJANA-SISKA Celovška c. 42

Srečno novo leto želi vsem cenjenim gostom

Gostilna „PRI KOLOVRATU“

LJUBLJANA Pred škofijo 14

VESELO IN SREČNO NOVO LETO 1939 želi vsem svojim cenj. odjemalcem in prijateljem

Filip Bizjak

krznarstvo

LJUBLJANA Kongresni trg 8

želi vsem naročnikom

zelo uspešno novo leto!

Srečno novo leto želi vsem strankam, prijateljem in znancem

Miroslav Zupan

pooblaščen graditelj, stavbenik

Ljubljana

Vošnjakova ul. 6. Tel. 21-03

VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM

VELETRGOVINA USNJA, STROJARSKIH MASCOB, KEMIČALIJI IN STROJIL

BRATA MOSKOVIČ

LJUBLJANA Telefon Interurban 25-15

VESELO IN SREČNO NOVO LETO ŽELI

ALOJZ LOMBAR

modni salon za gospode in dame

LJUBLJANA VII Celovška c. 43

ALBINA BOGATAJ

salon perila

LJUBLJANA Gradišče 13

SPEDICIJA IN CARINSKO POSREDNIŠTVO

TURK

LJUBLJANA

SREČNO NOVO LETO ŽELI

L. M. ECKER SINOVA

kleparna in podjetje za izdelavo vodovodnih del, centralne kurjave

LJUBLJANA Slomškova ul. 4

Srečno in veselo novo leto 1939 želi svojim odjemalcem in prijateljem

MEDIČ - ZANKL

tovarna olin in firmiča, tako in bave - družba z o. z. - Lastnik Franjo Medič

LJUBLJANA-MEDVODE, MARIBOR NOVI SAD

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

ANDREJ DOLINAR

parna pekarna

LJUBLJANA Bohoričeva ul. 1

Telefon 49-96

Srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem

DEŽNIKARSTVO GASTRAUN NASL.

DOLENC SILVA

LJUBLJANA Prešernova ul. 42

PROSPEKTE KATALOGE PLAKATE TISKOVINE

Tiskarna izvršuje tiskovine, časopise, diplome, revije, vrednostne papirje, kalendare, srečke, knjige, t. d. Svo barvni in večbarvni tisk pisma raz glednice, slike, osmrtice, ovitke, je dine, tiste cenike, vizitke, računske, zaključke, poročna naznanila, vabila

NARODNA TISKARNA

TELEFONI OD 3122 DO 3126

SREČNO NOVO LETO ŽELI

BATTELINO ANGELO

MESTNI STAVBENIK

LJUBLJANA VII

Aljaževa ulica 35

Telefon 33-39

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

kr. dvorni dobavitelj

Anton Verbič

delikatesa in specerija

LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA

Iz raznih krajev čestitajo k novemu letu

SREČNO NOVO LETO ŽELI
FRANC PAVLIN
fotograf in zalagatelj piva Union
JESENICE Gosposvetska cesta 2

SREČNO NOVO LETO ŽELI
STANKO POŽENEL
pekarna
JESENICE Gosposvetska 4

HUDRIČ JOŠKO
frizer za dame in gospode
JESENICE Kralja Petra cesta

SREČNO NOVO LETO ŽELI
JOŽE KOŠIR
modna trgovina
JESENICE
ter se cenjenemu občinstvu priporoča

Srečno novo leto želi
PODRUŽNICA
„SLOV. NARODA“
Jesenice, Gor.

J. PUČKO
Zaloga šivalnih strojev in koles
Zastopstvo Philips radijskih sprejemnikov
JESENICE Kralja Petra cesta

LEKARNA KOŽELJ
JESENICE

Lekarna
Mr. Ph. JOŽE ŽABKAR
JESENICE NA GORENJSKEM
Oddaja zdravil za bratovsko skladišnico in vse
ostale bolniške blagajne
Velika zaloga tu- in inozemskih zdravil

JOSIP MIHELAČ
splošno krojaštvo
JESENICE Kralja Petra cesta 14

ANTON MOHORIČ
trgovina s čevlji lastnega izdelka

Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem
JOŽE JANŠA
čevljar
JESENICE Obrtniška ulica 24

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenj
odjemalcem in gostom ter se za nadaljnjo naklo-
njenost priporoča
MARIJA POLJŠAK
restavracija, prenočišče, trgovina z mešanim
blagom
JESENICE

Srečno novo leto želi
Zvočni kino
„RADIO“
JESENICE

Centrala: LJUBNO — Podružnice: JESENICE,
Tancarjeva hiša št. 1 (tik kolodvora); LJUB-
LJANA, Gosposvetska cesta 13 (Količej)

Srečno novo leto želi ter se za nadalje priporoča
A. J. ROZMAN
strojno pletenje
JESENICE FUŽINE

SREČNO NOVO LETO ŽELI
Ignacij Hrovat
mesarija
JESENICE
ter se tudi za nadalje priporoča

PETKOŠ IVAN
obiastveno konc tesarski mojster
Vsa dela izvršujem točno po lastnih in danih
načrtih
JESENICE Obrtniška ulica 28

Srečno novo leto želi
uredništvo in uprava
podružnice
„SLOVENSKEGA NARODA“
MARIBOR — Grajski trg št. 7

VSEM POTNIKOM ŽELI PRAV SREČNO IN
VESELO NOVO LETO
avtobusno podjetje
VIKTOR FAKTOR
ORNA — PREVALJE

SREČNO NOVO LETO ŽELI
ČUFER ANDREJ
JESENICE

EDUARD RASTEIGER
OBL. KONC. INSTALATER VODOVODOV —
STAVNO IN STROJNO KLJUČAVNICARSTVO
Telefon 25
PTUJ Aškerčeva ulica

FR. BERNHARDOV SIN
GUSTAV BERNHARD
zaloga stekla in porcelana
MARIBOR Aleksandrova cesta 17

MARIJA ZEMLJIC
hotel, restavracija in kavarna
„OREL“
MARIBOR

HOTEL
„EVROPA“
v Celju
ŽELI SVOJIM CENJENIM GOSTOM VESELO
IN SREČNO NOVO LETO

RADIO MARIBOR
r. z. z. o. z.
GLAVNI TRG 1

»TRANSPORT«
Mednarodni prevozi
MARIBOR

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI
PUGEL & ROSSMANN
veletrgovina z vinom
MARIBOR Trg Svoboda

JOSIP KOBE
trgovina s specerijo in delikateso
NOVO MESTO

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!
NASTRAN in DRUG
družba z o. z.
veletrgovina mleških izdelkov
pošta RADOMLJE Zel postaja Jarše-Menges

SREČNO NOVO LETO ŽELI
ANTON KONCILIJA
mesar in prekajevalec
NOVO MESTO

RESTAVRACIJA
A. HAFNER
SKOFJA LOKA (kolodvor)

Srečno in veselo novo leto želi in se priporoča
JAKOB PLESTNJAK
za avto-vožnje
avto-taksi SKOFJA LOKA Telefon 21

AVGUŠTIN OKROGLIČ
zidarsko podjetje
gradi projektira izvršuje jamska, vod-
na nadzemna in vsa ostala stavbna dela
NOVO MESTO Seidlova c. 7

SREČNO NOVO LETO ŽELI
KRANJC SREČKO
Pesnica

Srečno novo leto želi podružnica
»Slovenskega Naroda«
Novo mesto

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1939
GUČEK IVAN
zastopnik radioaparatorov
ZIDANI MOST

Inž. arh. JELENEC & inž. ŠLAJMER
GRADBENO PODJETJE IN TEHNIŠKA PISARNA D Z O Z
MARIBOR, VRAZOVA ULICA št. 11 — Telefon 22-12

Brzajavni
naslov: **DOLOP** NOVO MESTO TELEFON ŠT. 27
DOLENJSKA OPEKARNISKA KOMANDITNA DRUŽBA
PREČNA PRI NOVEM MESTU

Knaflič & Mirtič
ključavničarstvo in vodo-
vodne instalacije
NOVO MESTO KANDIJA

Srečko Pihlar
manufakturna trgovina
MARIBOR
Gospiska ulica 5

Pader Rudolf
trgovina z mešanim blagom
SLOVENSKA BISTRICA
MESTO

Franc Filipič
mesarija
MARIBOR
Betnavska cesta — vogalna
hiša

Anton Kos
trgovina z mešanim blagom
Radeče pri Zidanem mostu

T. L. Bazel
pletilstvo
ZAGORJE OB SAVI

Košir Štefan
mesar
ZAGORJE OB SAVI

IVAN KRAVOS
sedlarstvo, jermenarstvo,
torbarstvo
Maribor, Aleksandrova c. 13

Anton Pemič
trgovina z mešanim blagom
SLOVENSKA BISTRICA

Blaž Miakar
modno krojaštvo
SLOVENSKA BISTRICA

Srečno novo leto želi cenj
gostom in splavarjem
PAVLA ŽUPANČIČ
gostilničarka
Radeče pri Zidanem mostu

Laznik Ferdo
mehanično kolarstvo
Radeče pri Zidanem mostu

Korbar Rudolf
gostilna in prenočišče
nad postajo
ZAGORJE OB SAVI

Sušar Viktor
trgovina z mešanim blagom
ZAGORJE OB SAVI

Sportni klub
MURA
MURSKA SOBOTA

Roza Pecrik
trgovina z mešanim blagom
SLOVENSKA BISTRICA

„JADRAN“
lesna trgovina
SLOVENSKA BISTRICA

Rudolf Knez
avtobusno podjetje
ključavničarstvo
Radeče pri Zidanem mostu

Ludovik Medved
gostilničar
Sv. Peter 31 Zid. most

Vinko Bajcar
trgovina z usnjem, sedl.
in tap.
Toplice pri Zagorju ob Savi

Vočovnik Slavko
krojaštvo
ZAGORJE OB SAVI

Iz raznih krajev čestitajo k novemu letu

JOSIP STUPICA

Ljubljana, Slomškova ulica št. 6
Trgovina avtomobilov, vozov in konjskih oprem
Ličanje avtomobilov, koles in strojev po ameriškem sistemu »DUCO«, ognjeno ličanje, tapetnistvo avtomobilov ter izvrševanje vseh v to stroko spadajočih del po konkurenčnih cenah.

Avtogaraža

Bencin-olje Bencin-olje
GUMI ZASTOPSTVO »PIRELLI«
SREČNO NOVO LETO!
Telefon 28-26 Telefon 28-26

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

FRANC DOLŽAN

GOSTILNA »LECTAR«

RADOVLJICA

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

REZI ZAMPARUTTI

delikatesna trgovina

CELJE

Trgovskol n umetno vrtnarstvo

INGAC VAUDA

cvetličarna

Tiha pot PTUJ Miklošičeva ul. 5

E. Seton-Thompson

SIVKO

VOLČJI ROMAN

Prevedel Vladimir Levstik

Š to knjigo ponuja založba »Cesta« slovenskim bralcem dar, ki ga bodo vsi prijatelji narave s pohvalo sprejeli. Roman, čigar junak je prerijski volk! Slavn pisatelj živalskih povesti prikazuje Sivkovo usodo od trenutka, ko postane osiroteli volčje rejence ovčarjeve pasice in s tem podložnik človekovega kraljestva, pa do ure, ko se — izmučen od civilizacije — otrese skrbništva svojih gospodarjev in vrne v rodno divjino. Zgodba o dogodivščinah četvoronogega junaka je razgibana in napeta, kakor le malokatera zgodba o ljudeh; toda pripovedovalec ne ostaja na površju, ampak vodi bralca po vseh labirintih Sivkove volčje duševnosti. In čudno, ta volčja duša, ki Sivku ne brani vzljubiti človeka, a mu vendar ne dá, da bi zatajil svojo kri in se izpremenil v psa, nam postane kaj kmalu tako domača in draga, da čutimo z njo, se z njo radujemo in z njo trpimo!

Knjiga, ki jo krami lepo število risb našega umetnika Nika Pirnata, se bo na prvi mah prikupila vsakemu prijatelju živali. Mladina jo bo uživala s anovne strani, odrasli jo bodo čislali kot psihološko mojstrovino, in Miklavž, ki se gotovo že zalaga z darovi, bo njene zmerne cene še prav posebno vesel.

»Sivko« se naroča pri založbi »Cesta« v Ljubljani, Knafljeva ulica 5, in stane

broširan: 10 din., s poštnino in odpremo 11 din.

vezan v platno: 15 din., s poštnino in odpremo 16.50 din.

Po sprejetju naročila vam založba takoj pošlje položnico.

Ce še nimate prvih treh knjig založbe »Cesta«, tedaj jih naročite skupaj s to četrto knjigo. Doslej so izšle v založbi »Cesta« naslednje 3 knjige:

Ravljien: »ZGODBE BREZ GROZE«,

Klabund: »PJOTR-RASPUTIN«,

Ravljien: »ČRNA VOJNA«.

SREČNO NOVO LETO
vam iskreno želi in se najtopleje priporoča

Železnina

JOS. ZALTA & CO.

LJUBLJANA

Tyrševa c. 9

Zvočni kino

„Delavski dom“

Trbovlje

Srečno novo leto želi

JOSIPINA VIKTORIJA ZIPKIN

GORNJI GRAD

HAUCK JOŽE

podjetnik in posestnik

Trbovlje

Medvešček Anton

krojaštvo in trgovina z manufakturo

Trbovlje

Liker, malinov sok, brandy, rum, žganje!

F. S. LUKAS — CELJE

Na veliko!

Na veliko!

SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM CENJENIM
ODJEMALCEM IN PRIJATELJEM
TRGOVINA

JANKO RANT

KRANJ

Srečno in veselo novo leto želi cenj. odjemalcem
in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

Krznar ELIGIJ EBER krznar

LJUBLJANA

Kongresni trg 7

KAVARNA »ORIENT«

FRANC MAJČEN

MARIBOR

palaca Pok. zavoda

Lekarna Mr. M. RAUCH

KRANJ

Mestni trg

ČETE GASILSKE ŽUPE LAŠKEGA SREZA

Trbovlje

Dolanc Jože

avtopodjetje

TRBOVLJE

Vozelj Stanko

brivski salon

TRBOVLJE

Beslić Pavle

brivski salon

TRBOVLJE

Povše Fani

gostilna

TRBOVLJE

Vranešič Jože

brivski salon

TRBOVLJE

Rakar Leo

GOSTILNICAR

Loke pri Zagorju ob Savi

Srečno novo leto vsem
odjemalcem in konsu-
mentom našega piva,
špirta in kvasa želi

pivovarstva

„Union“ d. d.

Ljubljana

Veselo in srečno novo leto
želi in se priporoča

Martin Homan

splošno pečarstvo

Škofja Loka — Mestni trg

F. M. Rosina

parna pekarna, branjarija

ZAGORJE OB SAVI

Pregl Fric

trgovina z mešanim blagom

ŠKOFJA LOKA
podružnica Zg. Pirniče

BATA d. d.

ZAGORJE OB SAVI

Srečno novo leto želi vsem
cenjenim odjemalcem

Anton Mohor

medicarna, slaščičarna

KRANJ

Fani, Anton ZIMŠEK

SLAŠČICARNA

Hrastnik

Srečno in veselo
novo leto 1934

želi vsem cenj. naročnikom in gostom

LJUBLJANA

Bricelj Ivan

Tyrševa cesta 15 — Tel. 33-07

plekar, ličar, sobo- in črkošlikar ter gostilničar v štepanji vasi »NA PLANIRJU«

PETKOVŠEK

Franc

splošno kolarstvo,
izdelovanje karoserij
Ljubljana, Holzapfova 21

Veselo in srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem prijateljem in znancem

IVAN OGRIN

VINSKA VELETRGOVINA

LAVERCA PRI LJUBLJANI

F. Ostreljč

trgovina mešanega blaga

LJUBLJANA

Nabrežje 20. septembra 2

Franc Štular

čevlarski mojster

LJUBLJANA, Florjanska 3

I. Pogačnik

trgovina s premogom,
drvmi in ogljem

Ljubljana, Bohoričeva ul. 5

Albert Vigel

porcelan, steklo, trgovina
s kuhinjsko posodo

MARIBOR

Anton Petek

manufakturna in modna
trgovina

CELJE, Prešernova ulica

Zadružna elektrarna

za Ptuj Breg in okolico
v Ptuj

P. Z. Z. O. Z.

Pletarna

P. Z. Z. O. Z.

PTUJ

INSERIRAJTE V SLOVENSKEM NARODU!